

**T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**PROFESYONEL BİR TAKIMIN
ŞEHRİN SOSYO-KÜLTÜREL VE SOSYO-EKONOMİK
YAPISINA ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI
(TAVŞANLI ÖRNEĞİ)**

Alpaslan EKİZ

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**KÜTAHYA
2010**

**T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**PROFESYONEL BİR TAKIMIN
ŞEHRİN SOSYO-KÜLTÜREL VE SOSYO-EKONOMİK
YAPISINA ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI
(TAVŞANLI ÖRNEĞİ)**

Alpaslan EKİZ

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Danışmanı,
Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÖRAL**

KÜTAHYA

2010

Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne:

Bu çalışma jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Programında Yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

(Tarih : / / 20...)

İmzalar

Jüri Başkanı: Prof. Dr. Arslan KALKAVAN
Dumlupınar Üniversitesi

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÖRAL
Dumlupınar Üniversitesi

Üye:
Dumlupınar Üniversitesi

Üye:
Dumlupınar Üniversitesi

Üye:
..... Üniversitesi

ONAY:

Bu tez Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İ. Timur ESENER
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mehmet GÖRAL'a tez boyunca yaptığı katkılardan dolayı teşekkür ederim.

Çalışma boyunca bilgi ve deneyimleri ile yol gösteren Prof. Dr. Arslan KALKAVAN'a, Yrd. Doç. Dr. Çetin ÖZDİLEK'e, Doç. Dr. Fatih KILINÇ'a, Yrd. Doç. Dr. Recep Baybars EYNUR'a, Yrd. Doç. Dr. Adnan Ersoy'a ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet ACET'e müteşekkirim.

Araştırmada anket uygulamasında yardımlarını esirgemeyen Kütahya Tavşanlı Linyit T.K.İ. Spor Kulübüne ve Tüm Tavşanlı halkına teşekkür ederim.

Bu tez herhangi bir kurum ya da kuruluş tarafından desteklenmemiştir.

ÖZET

Ekiz, A. Profesyonel Bir Takımın Şehrin Sosyo-Kültürel ve Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkisinin Araştırılması (Tavşanlı Örneği). Dumlupınar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Kütahya. 2010. Ülkemizde oldukça yaygın olarak oynanan futbol, sporun en çok rağbet gören bir dalı olarak pek çok bilimsel ve akademik araştırmaya konu olmuştur. Bunun yanında kitlelerin futbola verdikleri önem futbolu bir spor dalı olarak değil, aynı zamanda bir işletme aracı olarak ta gören pek çok araştırmacının yapılmasına da olanak vermiştir. Bu çalışmalara ilave olarak sporun toplum üzerindeki etkileri ve birey üzerindeki etkileri ile ilgili de pek çok araştırma yapılmaktadır. Öte yandan sporun bir şehrin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapısı üzerindeki etkileri ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu araştırmada profesyonel bir spor takımına, futbol takımına sahip olmanın şehrin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapısına olan katkısının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada örnek seçilen Kütahya T.K.İ. Linyit Spor Kulübü'nün faaliyet gösterdiği ilçe olan Kütahya'nın Tavşanlı ilçesinde bulunan yerel halk ile spor müsabakalarının getirileri hakkında bir anket uygulaması yapılarak, yerel halkın spor müsabakalarının getirisi hakkındaki görüşleri alınmış ve toplanan veriler SPSS 15.0 for Windows paket programında analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre halk şehrin sahip olduğu futbol takımını benimsemekte, takımın maçlarında dışarıdan gelen taraftarların şehrin sosyo-kültürel yapısına olumlu katkılar sağladığını, müsabakalar için gelen taraftarın şehrin sosyo-ekonomik yapısına katkıda bulunduğunu ve halkın çoğunluğunun müsabakalar için gelen taraftardan memnun olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Profesyonel futbol, Sosyo-ekonomik yapı, Sosyokültürel yapı, Spor kulübü, Spor.

ABSTRACT

Ekiz, A. Researching of Affects of a Professional Team to Social-Cultural and Social-economic Structure of A City (Tavşanlı Sample). Dumlupınar University Institute of Health Sciences, Master of Science Thesis, Program of Body Education and Training, Kütahya. 2010. Football which is commonly played in our Nry has been subjected to many academical and scientific research. In addition to this, the importance of great crowdeds to football lead to seen it as an investment equipment in many researches. In addition to these researches, many researches are performed on effects of sport on sociality and individuals. On the other hand, it has not seen any research focused on social-cultural or social-economic effects of sport. For this reason, in this research, effects of having a professional team on social-cultural and social-economic structure of a city were researched. In the research, a survey was performed on subjects of Tavsanli city of Kutahya which have a professional team named T.K.İ. Linyit Sport Club, and view of subjects on profits of competitions, and collected data were analysed at SPSS 15.0 for Windows program. According to results, subjects are adopted to their own sport team, they express funs of visitor team add some cultural values to their social-cultural structure, they also add economical value to city and they glad to visitors com efor competition.

Key Words: Professional Football, Social-economic structure, Social-cultural value, Sport clubs, Sport.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ONAY SAYFASI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TABLolar	ix
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Problem Cümlesi	3
1.4. Alt Problemler	3
1.5. Hipotezler	3
1.6. Araştırmanın Varsayımları	3
2. GENEL BİLGİLER	5
2.1. Kültürel Değerler ve Sosyo-Kültürel Etkileşim	5
2.1.1. Sosyal Değerler	5
2.1.2. Kültürel Değerler	8
2.1.3. Sosyalleşme, Sosyal Norm ve Değerler	10
2.1.4. Toplumsal Kuramlar	12
2.1.5. Kentleşme	13
2.1.6. Sosyal ve Kültürel Etkileşimler	13
2.2. Ekonomik Değerler ve Sosyo-Ekonomik Etkileşim	16
2.2.1. Kalkınma	16
2.2.2. Kalkınmanın; Büyüme, İlerleme, Sanayileşme, Modernleşme ve Batılılaşma Kavramlarıyla İlişkisi	18
2.3. Spor İşletmeleri	20
2.3.1. Spor Tesisleri	21
2.3.2. Endüstriyel Bazda Spor İşletmeleri	23
2.3.3. Spor İşletmelerinde Yönetim ve Yöneticilik Kavramları	24
2.3.4. Ekonomik Bir Olgu Olarak Spor	26
2.4. Tavşanlı İlçesi'nde Kültürel, Ekonomik, Sosyal Yapı Ve Spor	32
2.4.1. Tavşanlı İlçesinin Tanıtımı	32

2.4.2. Tavşanlığının Tarihi	35
2.4.3. Tavşanlığında Eğitim	36
2.4.4. Tavşanlığında Tarihi ve Kültürel Değerler	38
2.4.5. Tavşanlığında Sosyal Hayat	43
2.5. Tavşanlı T.K.İ. Linyit Spor Kulübü	43
2.5.1. Kulübün Tarihçesi	43
2.5.2. Takımın Transferleri ve Oyuncuları	44
2.5.3. Tavşanlı Spor Kulübünün Maçları	46
2.5.4. Linyit Sporun Gelirleri	46
2.6. Konu ile İlgili Yapılmış Çalışmalar	47
3. GEREÇ VE YÖNTEM	54
3.1. Materyal ve Yöntem	54
3.1.1. Çalışma Evreni	54
3.1.2. Araştırma Grubu	54
3.1.3. Genel Protokol	54
3.1.4. Araştırma Tekniği	55
3.1.5. Anket Geçerliliği ve Güvenilirliği	56
3.1.6. Analiz Yöntemleri ve Uygulanan Teknikler	58
4. BULGULAR	59
4.1. Katılımcıların Genel Özellikleri	59
4.1.1. Cinsiyet	59
4.1.2. Yaş	59
4.1.3. Eğitim Durumu	60
4.1.4. Aylık Gelir	60
4.1.5. Meslek Grubu	61
4.2. Şehir Sakinlerinin Profesyonel Futbol Takımlarını Benimsemeleri	61
4.2.1. Takımı Yakından Takip Etme	61
4.2.2. Takımla Gurur Duyma	62
4.2.3. Takımı Takip Etme	63
4.2.4. Takımı Tanıma	64
4.2.5. Takımın Lig Durumu Memnuniyeti	64
4.3. Şehir Sakinlerinin Maç İçin Dışarıdan Gelenlere İlişkin Görüşleri	65

4.3.1. Maçların Getirisi	65
4.3.2. Şehrin Tanıtılması	66
4.3.3. Şehir Düzeni	67
4.3.4. Maçlara Gelenlerden Memnuniyet	68
4.3.5. Yeni İnsanlarla Tanışma	69
4.4. Maç İçin Dışarıdan Gelenlerin Şehir Ekonomisine Katkıları	70
4.4.1. Esnafın Gelirinin Artması	70
4.4.2. Gereksiz Harcamalar	71
4.4.3. Belediyenin Yatırımları	71
4.4.4. Maça Gelenlerin Harcamaları	72
4.4.5. Dükkânların Görünümü	73
4.4.6. Mağaza Sayısının Artması	74
4.5. Şehir Sakinlerinin Maç İçin Gelenlerden Memnuniyeti	75
4.5.1. Maçlara Gelenlerin Küfür Etmesi	75
4.5.2. Kültürel Bozulma	76
4.5.3. Kültür Transferi	76
4.5.4. Maçlara Gelenlerin Çevreye Verdikleri Zarar	77
4.5.5. Dostluk Duygularının Pekişmesi	78
5. TARTIŞMA	80
6. SONUÇ	87
7. ÖNERİLER	90
KAYNAKLAR	91
EKLER	96
Ek.1. Anket Formu Örneği	
Ek.2. Veri Formu	
Ek.3. Veriler	
Ek.4. İstatistik Testi Sonuçları	

TABLÖLAR

3. 1. Araştırmada Kullanılan Anket Öncülleri	56
3. 2. Araştırma Grubu Soruları İçin Hesaplanan Alpha Sayıları	58
4.1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları	59
4.2. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları	59
4.3. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları	60
4.4. Katılımcıların Aylık Gelirlerine Göre Dağılımları	60
4.5. Katılımcıların Meslek Gruplarına Göre Dağılımları	61
4.6. Takımı Yakından Takip Etme	62
4.7. Takımla Gurur Duyma	62
4.8. Takımı Takip Etme	63
4.9. Takımı Tanıma	64
4.10. Takımın Lig Durumu Memnuniyeti	65
4.11. Maçların Getirisi	66
4.12. Şehrin Tanıtılması	67
4.13. Şehir Düzeni	67
4.14. Maçlara Gelenlerden Memnuniyet	68
4.15. Yeni İnsanlarla Tanışma	69
4.16. Esnafın Gelirinin Artması	70
4.17. Gereksiz Harcamalar	71
4.18. Belediyenin Yatırımları	72
4.19. Maça Gelenlerin Harcamaları	73
4.20. Dükkânların Görünümü	73
4.21. Mağaza Sayısının Artması	74
4.22. Maçlara Gelenlerin Küfür Etmesi	75
4.23. Kültürel Bozulma	76
4.24. Kültür Transferi	77
4.25. Maçlara Gelenlerin Çevreye Verdikleri Zarar	78
4.26. Dostluk Duygularının Pekişmesi	78

1. GİRİŞ

Futbolun sadece birey üzerinde değil, aynı zamanda toplum üzerinde de etkileri yadsınamaz. Gerek sosyal, gerekse kültürel ve ekonomik açıdan spor, toplumu besleyen en önemli olgulardan birisidir. Yine toplumsal açıdan da sporun etkileri üzerine yapılan pek çok araştırma günümüzde yapılmaktadır.

Bir şehrin sahip olduğu kültür, sosyal değerleri ve ekonomik değerleri bir bütün olarak o şehrin diğer şehirlerden ayrıldığı noktaları ön plana çıkaran değerlerdir. Günümüzde büyük bir yarış içerisine giren şehirler ve yerel yönetimler, performans değerlendirme sistemleri ve reklam, tanıtım gibi organizasyonlarla marka belediye yarışını içerisine girmişlerdir.

Eski kamu yönetimi anlayışında yerel yönetimler halkın hizmetkarlık yaptığı kurumlar iken günümüzde yeni kamu yönetimi anlayışının egemen olmasıyla birlikte, yerini daha çok birey odaklı ve halkın hizmetinde olan bir anlayışa bırakmıştır. Bu açıdan en önemli ekipmanlardan birisi tanıtım ve reklam organizasyonları olmuştur.

Sporun bireysel ve toplumsal faydalarına değinen pek çok çalışmanın yapıldığını belirtmiştik. Öte yandan sporu, özellikle ülkemizde oldukça yaygın olarak takip edilen futbolu bir tanıtım ve reklam aracı olarak görebiliriz. Bunun yanında futbol müsabakalarının yapıldığı illerde maçlara gelen seyircilerin kentin ekonomisine katkısı da bilinen bir gerçektir.

Günümüzde pek çok şehir markalaşarak olimpiyat müsabakalarının kendi bölgesi içerisinde yapılmasını istemektedir. Bunun nedeni de yine aynı gerekçelere bağlanabilir. Bu yarış içerisine giren yerel yönetimler sporun sosyal ve ekonomik katkılarının bilincine vararak, bu katkıların bulunulan şehre taşınması için çaba harcamaktadır.

Ülkemizde ise bu durumun önemi yeni fark edilmektedir. Pek çok ilin profesyonel bir takım kurmaya önem verdiği halde, pek çok ilin hala profesyonel bir

spor takımının olmaması bu durumun ülkemizdeki eksikliğini göstermektedir. İşte bu nedenle bu araştırmada, spor kulüplerinin ve bir şehrin profesyonel bir takıma sahip olmasının şehre sağlayacağı sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik getirilerin verilerle desteklenerek sunulması amaçlanmıştır.

Araştırmada Kütahya Tavşanlı ilçesinde bulunan Tavşanlı Linyit Spor örneği üzerinde durularak, takımın Tavşanlı ekonomisine sağladığı katkılar verilerle desteklenmiş ve anket uygulaması ile halkın kültürel ve sosyal açıdan gördükleri fayda üzerinde durulmuştur. Araştırmada kullanılan anket uygulamasından elde edilen veriler SPSS 15.0 for Windows programı ile analiz edilerek, sonuçlar değerlendirilmiştir. Tavşanlı'da yaşayan 792 yerel halka ulaşılan ankette, profesyonel bir takıma sahip olmanın şehrin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapısına büyük katkılar sağladığı bulunmuştur.

1.1. Araştırmanın Önemi

Son yıllarda tüm dünyada giderek artan bir olgu olan serbest piyasa ekonomisi, ülkelerin de birer markalaşma yoluna gittiği, hatta bir ülke içerisindeki şehirlerin dahi markalaşma yoluna gittiği bir süreci beraberinde getirmektedir. Bu süreç içerisinde en önemli faktörlerden birisi şehrin tanıtılması ve ekonomisinin canlanmasıdır. Bunun için de bilinen en etkili araçlardan birisi, futbol gibi toplumun bütününe yön veren ekonomik ve sosyal olgulardır.

Bu araştırmanın sonucunda bir ilin sosyo-ekonomik yapısına spor kulüplerinin katkısını ortaya koymak sureti ile spor kulüplerinin yararları anlaşılmış, sporun bir ilin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik değerlerine olan katkısı örneklerle ve bulgularla anlatılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmada profesyonel bir takımın şehrin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapısına etkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ayrıca spor kulübünün ve profesyonel takımın getirileri üzerinde özellikle durularak, illerde profesyonel takım kurma girişimlerinin önünün açılması için sayısal verilerle desteklenmiş bir alt yapının oluşturulması amaçlanmıştır.

1.3. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi “profesyonel bir takımın şehrin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapısına etkisi ne yöndedir?” şeklindedir. Araştırmada bu doğrultuda halktan ve esnaftan seçilen 792 katılımcıya anket uygulaması yapılarak, araştırma probleminin verilerle desteklenmesi sağlanmıştır.

1.4. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şu şekilde belirlenmiştir:

1. Şehir sakinlerinin takımlarını benimsemelerinin şehrin sosyokültürel yapısı üzerinde etkisi var mıdır?
2. Şehir sakinlerinin dışarıdan gelen taraftara bakış açılarının şehrin sosyokültürel yapısı üzerinde etkisi var mıdır?
3. Şehre dışarıdan gelen taraftarların şehrin sosyo-ekonomik yapısı üzerinde etkisi var mıdır?
4. Şehir sakinlerinin dışarıdan gelen taraftardan duyduğu memnuniyetin şehrin sosyokültürel yapısı üzerinde etkisi var mıdır?

1.5. Hipotezler

Araştırmada temel olarak üç hipotez üzerinde durulmuştur. Bu hipotezler şu şekildedir:

Hipotez-1 Şehir sakinlerinin takımlarını benimsemelerinin şehrin sosyokültürel yapısı üzerinde etkisi yoktur.

Hipotez-2 Şehir sakinlerinin dışarıdan gelen taraftara bakış açılarının şehrin sosyokültürel yapısı üzerinde etkisi yoktur.

Hipotez-3 Şehre dışarıdan gelen taraftarların şehrin sosyo-ekonomik yapısı üzerinde etkisi yoktur.

Hipotez-4 Şehir sakinlerinin dışarıdan gelen taraftardan duyduğu memnuniyetin şehrin sosyokültürel yapısı üzerinde etkisi yoktur.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada aşağıdaki varsayımlardan yararlanılmıştır:

- Bu çalışmada literatür taramasından elde edilen bilgiler ile örneklem gruptan sağlanan veriler doğru ve yeterli kabul edilmiştir.

- Bu çalışma için geliştirilen anket amaçlanan hedefler için yeterli kabul edilmiştir.
- Verilere uygulanan istatistikî teknikler araştırmaya uygun olarak seçilmiştir.
- Ankete katılan tüm katılımcıların soruları doğru anladıkları ve cevaplandıkları varsayılmıştır.
- Araştırmaya konu olan örneklem grubun tüm örnek uzayı tanımladığı varsayılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Kültürel Değerler ve Sosyo-Kültürel Etkileşim

2.1.1. Sosyal Değerler

Değer en geniş anlamında insanın yarattığı her şeydir. Daha dar anlamda ise ekonomi, etik, estetik anlamda ölçüt rolünü üstlenen nesnel, düşünsel ve dilsel bir ögedir (16).

Bir gruba ya da topluma üye olanların uymak durumunda oldukları genelleşmiş ahlaki inançlar olarak tanımlanan değerler, neyin iyi, güzel ve doğru; neyin kötü, çirkin ve yanlış olduğunu gösteren kriterlerdir (36).

Bir toplum içinde, bir inanç ve ideoloji içinde veya insanlar arasında kabul edilmiş, benimsenmiş ve yaşatılmakta olan toplumsal, insani, ideolojik veya ilahi kaynaklı her türlü duyusu, düşünüş, davranış, kural ve kıymetler olarak da tanımlayabildiğimiz değerlere, dürüstlük, doğruluk, merhamet, cesaret, onur, sorumluluk, yurtseverlik, saygı ve adil olmak tipik örnek olarak verilebilir (15).

Değerler insan davranışlarını etkiler ve kişilerin davranışlarını değerlendirmek için birer kriter niteliği taşır. Genellikle, bir kültürün değerleri, normları ve yaptırımları arasında doğrudan bir ilişki vardır (47).

Günlük faaliyetlerimizin bazılarını temel hedefler ve değerler yönlendirir. Sosyologlar değer kavramını, günlük yaşamımızdaki davranışlarımıza rehberlik eden genel hedeflerimizden bahsetmek için kullanırlar. İçselleştirdiğimiz yani, öğrendiğimiz, çeşitli anlamlar yüklediğimiz değerler insan davranışlarını etkiler (56).

İnsanlar genellikle değerlerin kendilerine ne öğrettiğinin bilincinde değillerdir ve niçin değerlerin getirdiği normlara uyduklarının farkına varmazlar (54).

Değer kavramı hem soyut hem de somut anlamlarda kullanılabilir. Soyut bir kavram olarak değer; her türlü “doğruluk,” “yükümlülük”, “fazilet”, “güzellik”, “hakikat” gibi terimleri kapsayacak anlamda kullanılır. Somut bir kavram olarak, “değerli olduğuna hükmedilen”, “iyi veya arzu edilir olduğu düşünülen” şey için kullanılır (15).

Yükümlülük, ahlaki temele dayanan bir buyruk veya bir yasağa ilişkin herkesi ilgilendiren veya belirli insan grupları için geçerli olan ve eylemlerimize yön veren ahlaki nitelikteki isteklerdir. Doğruluk ise, bir ahlaki amaca ulaşmak için seçilen vasıta ve uygulanan yöntemin amaçla uyumluluğu anlamına gelir (34).

“İyi”, “doğru” veya bunların karşısı olan “kötü”, “yanlış” gibi kavramlar insanın toplumsal ilişkilerindeki hareketlerini değerlendirmekte çok eski zamanlardan beri davranışların değerlendirilmesinde bir ölçü olarak kullanılmaktadır. Böylece ahlaki yönden olumlu veya uygun kabul edilen bir davranış veya düşünce ; “iyi” veya “doğru” diye nitelendirilirken, tam tersi olarak, olumsuz veya ahlaki olarak kabul görmeyen davranış ve düşünceler de, “kötü” veya “yanlış” olarak adlandırılır. “İyi” veya “doğru” diye nitelenen değerler, mantık kurallarına da uygun olur. Tespit ettiğimiz değerleri birtakım olumlu veya olumsuz ekler ile bütünleştirerek ifade ederiz. Örneğin, hukukta kullanılan haklı ve haksız kavramları, dinde yer alan helal ve haram kavramları, ahlakta bahsedilen iyi ve kötü kavramları hep birtakım değerlerin ifade edilmesinde kullanılmaktadır. Toplumsal hayatta, insanların ortak olarak önemsedikleri görgül olgulara toplumsal değerler denir. Toplumsal değerler görgül içerikli olup, toplumsal grupların üyeleri tarafından faaliyetlerinin hedefi haline getirilerek anlam kazanır. Buna şöyle bir örnek verebiliriz: Bugün dünyamızda sanayi toplumu ve bu toplumun oluşturduğu yaşam biçimi kendine özgü değerler yaratmıştır (58).

İnsan bir “toplumsal yaratık” diye nitelenince, bu düşüncenin kökeninde onun tüm varlığını etkileyen çok önemli bir gerçeğin saklı olduğu ortaya çıkar. Doğuşundan beri duygusallık ve düşünce güçleri bakımından ne kadar yetenekli olursa olsun; insanın yetişkinliğine ve kişiliğine büyük ölçüde yön veren, ona gelişme olanağı sağlayan başlıca etken “çevre”sidir (34).

Çevre kavramı ile anlatılmak istenen şey; aileden başlayarak, insanın yaşadığı yöre, meslek ve sanat çevreleri, daha üst düzeydeki toplumsal ilişkilerinin tümünün yer aldığı ve içinde yaşadığı toplumdur. Sosyal değerler, dinden, akıldan, duygulardan, sosyal veya fiziki çevreden kaynaklanır, insanda zaman içinde oluşur. Bu nedenle değerleri dörde ayırabiliriz (15):

1. Öz değerler; toplum üyelerinin büyük çoğunluğunca önemli bulunan, değişmesi toplumu köklü biçimde değiştiren ve kültürün özünü oluşturan güçlü, çekirdek değerlerdir.

2. Özel değerler; bir yöreye, bir mesleğe, ilgilenilen konuya göre önemli olan ve kullanılan değerlerdir.

3. Seçimlik değerler; toplum üyelerinin istediği zaman ve yerde kullanabildiği değerlerdir. Bu değerlere uyulması toplumca beklenir ama uymayan kişilerde kınanmaz.

Örnek vermek gerekirse, günümüzde artık düğün yapmadan da evlenilmektedir ve bunun için kişiler kınanmamaktadır.

4. Geçici değerler; belli bir süre toplumun belli bir kesimince uyulan moda değerlerdir. Bu değerler başka bir toplumdan alınabilir ya da toplumca da yaratılabilir.

Belli bir süre kullanılır, daha sonra kaybolurlar. Değerlerin davranışlarımız üzerinde niçin bu kadar etkili olduğu araştırılmış ve bulunan sonuçlar üç madde de açıklanmıştır (54):

- Aileler, öğretmenler ve toplumdaki diğer sosyal gruplar yaşadığımız toplumda uyulması doğru ve uygun görülen davranışlar sonucu ortaya çıkan değerleri bize öğretir.
- Değerler ahlaki inancın bir unsurudur.
- Değerler, onlara uymayanlara karşı çeşitli yaptırımlara sahiptir (54).

Değerler, bir davranışın kabul edilebilir olup olmadığının belirtilmesi konusunda son derece objektif bir ölçüdür. Erdem, güzellik ve ahlaklılık anlayışını insanlar,

nesnelere ve olaylar ile ilişkilendirilerek çıkan kavram ve kriterleri önümüze bir koşul olarak sunarlar (63).

Geleneksel sosyo-kültürel değerler kişisel değerlerin her noktasında var olurlar. Türkiye’de yapılan bazı araştırmalar, bu geleneksel sosyo-kültürel değerler ile kişisel davranış ve değerlerin birleştiği noktaların olduğunu kanıtlamıştır. Türkiye’de üniversite öğrencileri arasında yapılan bir araştırmada, ortaya çıkan değer kavramları sosyo-kültürel kuralları kapsamaktadır. Araştırmada sorulara verilen cevaplar huzur sosyal kabul, sevgi-huzur, bilim, benzeşim-değişim, özerklik ve kendine saygı-başarı gibi değerlerin kabul gördüğünü ortaya koymuştur. Görüldüğü üzere bu değerler, hem kişisel hem de bir grupla ilişkili olan kavramlardır (8).

Kişisel değerlerin, hoş olmayan davranışların görülmesine veya bu davranışların önemsenmesine sebep olması karşılaşılabilecek bir risktir. Bununla beraber, bu risk eğer biz hangi yöne gideceğimizi biliyorsak ortadan kalkar. Burada Plato’nun şu ünlü öğüdünü söyleyebiliriz: “Kendini bil”. Kişisel değerler, kişinin gelişiminde bir temeldir ve kişisel hedeflerin belirlenmesinde önemli bir rol oynarlar (54).

2.1.2. Kültürel Değerler

Kültür farklı anlamları olan bir terimdir. İnsana ilişkin bir kavram olarak kültür, tarih içerisinde yaratılan bir anlam ve önem sistemidir. Bir grup insanın bireysel ve toplu yaşamlarını anlamada, düzenlemede ve yapılandırmada kullandıkları bir inançlar ve adetler sistemidir (64). Kültürel değerleri kısaca şu başlıklar altında toplayabiliriz:

1. Dil: Dil, kültür unsurlarının başında gelir. Çünkü dil olmadan öteki unsurların meydana gelmesi mümkün değildir. Dil bir milletin ses dünyasıdır. Her millet kainatı değişik şekillerde algılamış ve yorumlamıştır. Aynı zamanda dil kültüre ait bütün değerleri bünyesinde barındıran bir kültür hazinesidir. Bir dil, onu kullanan milletin kafa yapısını, nasıl düşündüğünü, zihninin nasıl çalıştığını ve mantığını ortaya koyar (65).

2. Din: Kùltür unsurları içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Bilhassa eski devirlerde yüzyıllarca bu kùltür unsuru ön planda bulunmuş ve öteki kùltür unsurlarını gölgede bırakmıştır. Dinin milletler üzerindeki hakimiyeti, imparatorluklardan millî topluluklara geçinceye kadar devam etmiştir. Milliyetçilik çağında milletler imparatorluklardan kopunca dinin fonksiyonu da azalmıştır. Dinin bir millet içerisindeki kùltüre etkisi ve kùltürün diğere unsurlarının oluşması ve değışmesindeki rolü ise devam etmektedir. Dini bayramlarımız ve törenlerimiz bunun açık örnekleri olarak dikkati çekmektedir (65).

3. Gelenek ve görenek: Bunlar bir milletin yazılı olmayan veya hepsi yazılı olmayan kanunlarıdır. Yazılı kanunların çoğıu gelenek ve göreneklere göre düzenlenmiştir. Kanun, insanın toplum içerisindeki davranışlarını düzenler. İnsanlar bu düzeni asırlar boyunca gelenek ve göreneklerle sağlamışlardır. Fakat günümüzde bile yazılı anayasası bulunmayan ülkeler vardır. Bunlar toplum düzeninin hâlâ gelenek ve göreneklerle sağlamaktadırlar. Aslında kişinin bütün hal ve hareketlerinin yazılı kanunlarla tanzim etmek mümkün değildir. Çünkü yasalar genellikle hakları ve cezaları tayin etmektedir. Oysa insanın toplumda birçok sosyal ilişkileri bulunmaktadır: özür dilemek, selamlaşmak, sayğı göstermek, davetlere katılmak, konuşmak, tartışmak, yazmak vs.. Bu davranışlarda nasıl bir usulün gerektiğini kanunlar değil gelenek ve görenekler tayin eder (65).

4. Sanat: Sanat, bir millet diğere milletlerden ayıran, bir millete has duygu ve zevklerin tezahürü ve şekillenmesidir. O milletin güzeli yaratma ve bulma tarzıdır. İnsanoğıu barınır, beslenir, sosyal ve ruhsal ihtiyaçlarını gidermeye çalışır. Bunları yaparken oyalanmak, ruhunu okşamak, güzeli yakalamak, yeni güzellikler ortaya koymak ister. Bunun sonucunda sanat eseri ortaya çıkar. Her milletin sanat eğilimi ayrı bir özellik taşır. Söz, ses, mekân, renk ışık zevk ve anlayışı farklıdır. Demek ki sanat bir milletin ortak zevkinin ifade edilışıdır. Bur kùltür unsuru edebiyat, resim, mimarı, heykel vb... gibi kollara ayrılır (65).

5. Dünya görüşü: Dünya görüşü bir milletin başka milletlerden farklı olan hayat felsefesidir. Bir milletin fertleri ortak kùltür dolayısıyla tutum, zihniyet ve davranış

bakımından çeşitli ortak özellikler gösterirler. Sosyal ve ruhî olaylar karşısında fertlerin bu ortak tutum ve davranışları o milletin dünya görüşünü meydana getirir. Bunun için her millette değerler ve değer yargıları farklıdır. Askerlik, kahramanlık, aşk, madde, namus, temizlik, ahlak, ölüm, eğlence vs. Gibi hayat hadiseleri ve kavramları her millette değişik davranışlarla karşılanır (65).

6. Tarih: Milleti, dolayısıyla kültürü meydana getiren unsurlardan birisi olan tarih, bir milletin çağlar içindeki yürüyüş ve görünüşüdür. Tarih mazidir, fakat bu mazi bugünün ve dünün fertlerini millet içerisinde birbirine bağlayarak geleceğe taşır. Fertler arasında kader birliği temin eder. Aynı millete mensup insanlar tarih sayesinde akrabalıklarının farkına varabilirler. Tarih bir milletin nereden gelip nereye gittiğini gösteren kültür unsuru olarak, o milletin hayatında önemli bir yer tutar (66).

2.1.3. Sosyalleşme, Sosyal Norm ve Değerler

İnsanın sosyal bir varlık olma özelliği nedeniyle, toplumsal yaşamın ilk zamanlarından beri yardımlaşmaya, birlikte çalışmaya ve dayanışmaya dayanan faaliyetleri sosyal ilişkiler kurmanın temel koşullarını oluşturmaktadır. Bireyin, yalnızca biyolojik bir varlık olmaktan çıkıp belli bir topluma ve belli kümelere bütünleştirilmesi sürecine sosyalleşme süreci denir. Bu süreçte, birey bir kişilik kazanmakta ve belli bir toplumda yaşamasını olanaklı kılan davranışları öğrenmektedir. Sosyalleşme sürecinde kişiye içinde bulunduğu toplumun ve kümenin kültürünün maddi ve manevi öğeleri benimsetilir (50).

Sosyalleşme, kişinin toplumun nitelikli bir bireyi haline gelebilmesi için geçirdiği sosyal öğrenme süreci olarak tanımlanır. Bu süreç toplumsal bir süreçtir, çünkü karşılıklı etkileşim sonucu birey birtakım nitelikler kazanır. Ait olduğumuz toplumun kültürü, dili, becerileri, sevdiği veya sevmediği davranışlar, normları, değerleri ve inançları kişiliğimizin şekillenmesinde etkilidir (56).

Doğumdan ölüme kadar diğer insanlarla etkileşim içinde olmamızın kişiliğimizi, benimsediğimiz değerleri ve davranış biçimlerimizi etkilediği kesindir. Yine de sosyalleşme aynı zamanda bizim bireyselliğimizin ve özgürlüğümüzün de temelinde yer

alır. Sosyalleşme süreci boyunca hepimiz bir kimlik duygusu ile bağımsız düşünme ve eylem yeteneği geliştiririz (30).

Doğuştan itibaren içine girdiğimiz sosyal grupların doğru ve uygun olarak kabul ettiği bütün değerleri öğrenip bu değerlere uygun davranışları benimsememiz anlamına gelen “sosyalleşme” birbiri ile ilişkili birçok faktörün ürünüdür (45).

Bu faktörler arasında; kişinin içinde yaşadığı maddi çevre, biyolojik özellikleri, içinde doğduğu ve yaşadığı kültürün özellikleri, yaşamı boyunca edindiği tecrübeler ve erdemler gelmektedir. Sosyalleşme, insanın içinde yaşadığı topluma uyması, toplumla bütünleşmesidir. Sosyalleşme sürecinde, kişinin doğusundan toplum üyeliğini kazanmasına kadar ki zamanda geçtiği safhalar vardır. Bu süreçte kişi aileden başlayarak toplumun değerlerini, normlarını, kültürünü, davranış kalıplarını öğrenip, benimseyerek topluma uyum sağlar. İnsanoğlu, bir sosyal mirasa bağlıdır. Kültür vasıtasıyla, her yeni nesil bir öncekine göre daha ileri bir medeniyet içinde yaşamaktadır. Sosyalleşme olmaksızın, toplum kısır bir neslin ötesine geçemez. Bireyler, eylemlerini düzene sokmak ve kendi bireysel yaşamlarını bir bütün haline getirmek gibi ortak düşüncelerden yoksun kalırlar. Hem bireyler hem de toplum sosyalleşme sürecine bağımlıdır. Sosyalleşme, duygu ve kültürel fikirleri birleştirir (63).

Sosyalleşmede, öğrenme sürecindeki çelişkilerin ortadan kaldırılması önemli bir faktördür. Toplumun değerleri, töreleri ve bunlara nasıl uyulacağı sosyalleşme sürecinde kişiye aşılır (23).

Sosyalleşme sürecinde aile ve okul başta olmak üzere, arkadaş gruplarının, kitle iletişim araçlarının, siyasi, dini ve ekonomik kuruluşların da önemli etkileri vardır. Kişi bu faktörlerinde etkisiyle yapması istenen ve istenmeyen davranışların farkına varır. Yapılması istenen davranışlar kişiye benimsetilemeye çalışılırken, yapılması istenmeyen davranışlardan da kişi uzak tutulur. Çalışma hayatı da kişiyi saran başka bir çevredir. Farklı konu ve faaliyet alanları ile ilgi kurarak sosyal ilişkilerini arttıran kişi, farklı amaçlar güden, farklı kuruluşların faaliyetlerine katılarak sosyal hayat içinde kişiliğini geliştirir. Sosyalleşme başarılı ve başarısız sonuçlar verebilir. Başarılı şekilleri

iyi ilişkiler kurma ve işbirliği iken, başarısız şekilleri toplumda meydana gelen çatışmalardır (15).

2.1.4. Toplumsal Kuramlar

Eğitim sistemi aracılığıyla toplumsal ve kültürel yeniden üretim sürecinde toplumsal eyleyici (actor/agent) ile toplumsal yapı arasındaki dinamik ilişkinin anlaşılmasında kullanılacak kuramsal çerçevede Bourdieu'nun sosyolojik yaklaşımı önemlidir. Çalışmaları, eleştirel toplumsal kuramın içinde değerlendirilen Pierre Bourdieu'nun sosyolojik yaklaşımının merkezinde, toplumsal hayatın bir insan pratiği olarak görülmesi gerektiği ve insan eylemi ile toplumsal yapı arasında dinamik ve diyalektik bir ilişki olduğu yer almaktadır. Bourdieu'ye göre sosyologlar arasındaki problem, bilişsel güdüleyici yapılarla nesnel yapılar arasındaki diyalektik ilişkiyi veya nesnel yapıların tarihsel pratiklerin bir ürünü oldukları bilgisini ihmal etmelerine neden olan unutkanlıktır. Bourdieu'nun kuramını okurken onun genel olarak kurama yönelik düşüncelerini bilmek ve her okumada hatırlamak gerekir. Çünkü ona göre kuram, kuramların alışımından ya da açımından doğan bir tür programsal ya da kahince söylem değildir: “Benim anladığım şekliyle bilimsel kuram, yalnızca kendisini hayata geçiren görgül çalışmada ortaya çıkan bir algılama ve eylem programı bir bilimsel habitustur.” (11).

Bourdieu'nun toplumsal kuramı çok geniş ve farklı entelektüel kaynaklardan gelmektedir; Bachelard, Durkheim, Elias, Marx, Weber, Wittgenstein, yapısalcılık ve fenomenolojiden analitik felsefeye kadar uzanmaktadır (Swartz, 1997). Kuramın araştırma pratikleri Levi-Strauss'un antropolojik yapısalcılığına karşıt olarak gelişmiştir. Bourdieu'nun kuramı, “...nesnel yapılar ve bu yapıların gerçekleştiği ve onları yeniden üretmeye eğilimli olan öznel konumlar arasındaki diyalektik ilişki bütünlüğü” olarak anlaşılmalıdır. Bourdieu'nun bilimsel anlayışında toplum, sadece bireylerden oluşmamaktadır, bireylerin içinde buldukları bağlar ve bağıntıların toplamından oluşmaktadır. Dolayısıyla, Bourdieu, yapının ya da eyleyicinin, sistemin ya da aktörün, ortaklığın ya da bireyselin varlıkbilimsel önceliğini öne süren tüm yöntembilimsel tekçilik biçimleri karşısında bağıntıların önceliğini savunur (11).

1960'ların sonuyla birlikte Fransız entellektüel yaşamında yer alan Levi-Strauss, Foucault, Barthes, Deleuze, Guattari ve Lacan'ın çalışmalarında yapısalcı yaklaşımdan daha çok öznenin merkeziliğine yönelik çalışmalar ortaya çıkmıştır. Bourdieu'nun çalışması bu kuramsal bağlamda önemli bir kavramsal kırılma hizmeti görmüştür. Çalışmalarında, geç modernitede politik eyleyici ile öznelliğin yeniden düşünülmesi çerçevesinde, savaş sonrası Fransız toplumsal kuramının egemen olduğu öznellik/nesnellik ya da eyleyici/yapı ikiliklerin ötesinde yollar keşfetmiştir (44).

2.1.5. Kentleşme

Bir yandan kentsel nüfusun genel nüfus içindeki payının yükselmesi, diğer yandan kentlerin alan olarak yayılması şeklinde karşımıza çıkmakta olan, hem nicel hem de nitel açıdan toplumsal yapıyı dönüştüren ve toplumsal ilişkileri sıkılaştıran bir olgu olan kentleşme, basit anlamda kentte yaşayan insanların sayısal artışı ve kentlerin sayısının artmasıdır. Kentleşme, içerdiği boyutların bazılarını önemseyerek, bazılarını da göz ardı ederek oldukça farklı biçimlerde tanımlanmaktadır. Spir'e göre kentleşme; "her şeyden önce devletin yüklendiği hizmetler açısından faaliyetlerde bulunmasını gerektiren ekonomik, sosyal, fiziki ve nüfus alanlarındaki değişikliklerdir." Bu sebeple şehirleşmenin üç özelliğinden bahsedilebilir.

- 1-Kentleşme bir değişimdir,
- 2-Kentleşme devletin ödevlerinde artışı gerektirir,
- 3-Devletin kentleşme sebebiyle karşılaşıacağı problemler ve görevler karmaşık ve teknik nitelik taşır (65).

2.1.6. Sosyal ve Kültürel Etkileşimler

Sosyal etkileşim genellikle iletişim yoluyla insanların ve grupların hareketlerinin karşılıklı etkileşim ini de ifade eder. Bu tanım kişinin kendisiyle etkileşimini İçine alır. Terim üç farklı anlamda kullanılmaktadır.

İlk anlamda insana uygulandığında en basit sosyal etkileşim, aşağıdaki örneklerde görülebileceği gibi kişiler ve sosyal güçler arasındaki karşılıklı etkileşimdir:

"İnsan doğasında ve kültürde varlığını bulan sosyal faktörlerin karşılıklı etkileşimi sosyal etkileşimdir." "Sosyal etkileşim karşılıklı olmayı gerektirir".

Birçok sosyolog ve antropolog tarafından kullanılan İkinci lür tanım insan ilişkilerinin bir tür "karşılıklı etkileşim" olduğunu ortaya koyar. İlişkinin insanlara uygulandığı gibi, sembolik etkileşim olarak adlandırılması gerektiğini iddia ederler: Yani, sosyal etkileşim iletişime dayanır. Birey diğerleriyle İletişim yoluyla İlişki kurar, bu faaliyetin sonucu sosyal ilişki sürecidir. Ama bazı yazarların iletişim ve etkileşimi aynı şey olarak görmesine rağmen diğerleri etkileşimin ek özellikler içerdiğini belirtir: "Sosyal etkileşim işlevsel olarak iki ya da daha fazla kişinin ilişkiye geçtiğinde (fiziki ilişki olması gerekmeyebilir) meydana gelen davranış değişikliği şeklinde tanımlanabilir.

Üçüncü tanım kişinin kendisiyle sosyal etkileşim içinde olduğunu öne süren bazı sosyal bilimciler tarafından kullanılmaktadır. Yani "bir odada bir problem üzerinde çalışan, kendisiyle konuşan ya da yüksek sesle düşünen bir kişi, etkileşim kendisiyle olduğu halde, teknik olarak kişinin sosyal etkileşim içinde olduğu anlaşılır (64).

İnsanın bir toplum üyesi olarak varlık kazanma-sı, ancak bir kültürü benimsemesi ve özümsemesi ile mümkündür. Kültür; toplumun ve insanın öğrendiği, edindiği; bilgi, sanat, gelenek-görenek, yetenek, beceri ve alışkanlıkları içine alan ve toplumsal değerler içeren bir olgudur. Toplumların genel özellikleri kültürleri ile oluşur. Kültürün geleceği ise topluma bağlıdır. "Değişme", yaşamın ve kültürlerin önemli ve de-ğişmeyen kuralıdır. Değişme her zaman gelişme sayılmaz ise de, gelişme için değişme önemli şartlardan biridir. Toplumdaki değişimleri durdurmak ise pek kolay değildir. Toplumlarda karşılıklı etkileşim süreci sonu-cunda oluşan değişimlerin en önemli ögesi "kültür"dür. Teknolojideki, endüstrideki ve sosyal yaşamdaki gelişmeler, insanoğlunu rahatlattığı kadar bir o kadar da huzursuzlaştırmıştır. İnsanlar sürekli etkileşim içinde olduklarından hızlı değişimler oluşmaktadır. Şehir merkezlerinde göç sonucu oluşan hızlı, dengesiz, plansız büyüme; şehirleri kültürel yönden olumsuz biçimde etkilemektedir. Günümüzde kültürel etkileşimler çok çeşitli olup çoğu kez davranış ve düşünüş değişiklikleri ile görülmektedir. Bu arada değişim tek taraflı olmamaktadır. İnsanlar kendileri değişmekle, etrafındaki insanları da etkilemektedirler.

Bu kaçınılmaz değişmeler, kişiler için rahatsızlıklara, hoşnutsuzluklara, sosyal bozulmalara neden olmaktadır. Sonuçta ortaya çıkan sosyo-psikolojik bunalımlar, gerginlikler ve irade dışı davranışlar; gerek kültürü, gerekse ilişkiler sistemini bozup yozlaştırmaktadır.

Şehirlere olan göç sonrasında özellikle kültür değerlerimizde önemli değişmeler görülmektedir. Bu değişmelerden maddi kültür öğeleri, manevi öğelere oranla daha fazla etkilenmektedir. Şehir merkezlerinde görülen hızlı değişimler birçok problemi de beraberinde getirmektedir. Bunların en önemlileri yeniden yerleşme, şehirleşme, gecekondulaşma, kültürel etkileşim ve değişim, geçim sıkıntısı ve aşırı nüfus artışıyla yaşanan diğer sosyal problemlerdir. Kültürel değişim sürecinde karşılaşılan iki sonuç: “kültürel kabul” ya da “kültürel direniş”tir. Bir topluma girecek yeni kültür öğeleri, o toplumun etkilenmesine ve sosyo-kültürel yapısına uymasına bağlıdır. Toplum tarafından kabul edilip benimsenen yeni öğeler, mevcut sisteme uymadığı ve halk ile bütünleşmediği zaman, o toplumun kesimleri arasında kültürel çatışmalar görülecektir. Kültürel değişimi ikiye ayırabiliriz: bunlardan birincisi, mevcut sosyal yapı içerisinde ortaya çıkan değişimlerdir (giyim kuşam, araç-gereçler vs. konularda yaşanan değişim). Bu tür değişimler, toplumsal yapıyı sarsmayan ve genel yapı içerisinde meydana gelen değişimlerdir. Bu yüzden çok az sosyal direnişle karşılaşılır. İkinci değişiklik ise, toplumun sosyal yapısında ve kurumlarında (din, aile, gelenek-görenek vs.) yaşanan değişimdir. Genellikle bu tür değişimlere karşı önemli tepkiler oluşur. Bu sebeple, çoğu ülkede kültürel kimliğin korunması için yoğun çaba gösterilir. Çağımızda iletişim, büyük ölçüde basılı yayımlar, radyo, televizyon, video-teyp, internet, sinema, tiyatro, v.b. iletişim araçlarıyla sağlanmaktadır. Kitle iletişim araçlarını üst düzeyde kullanan medya, toplumu istediği gibi yönlendirme imkânlarına sahiptir. Bu iletişim araçlarıyla yapılan ve toplumu olumsuz etkileyen değişimler ciddiye alınmalıdır. “Planlı kültürel değişim” ile toplumu bir kenara itmeden, etik olarak uygulanması gereken kavramlar üzerinde durulmalıdır. Şehir merkezlerine göçü azaltmak için; köylünün, köyünde yaşamasını özendirerek, köyde eğitim, sağlık ve sosyal imkânlar mutlaka sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra düşük faizli tarımsal kredilerle tarımda birim alan-dan daha fazla verim alınmasını sağlayacak uygulamalar olumlu adımlar olacaktır. Kültürel mirasın yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması

projelerine destek verilmelidir. Ülkemiz-de gelişmekte olan turizmde önemli yararlar sağlayacak olan, kültür ve tabiat varlıklarımız korunup canlandırılarak, tahrip ve yok olmaktan kurtarılmalıdır. Etkileşimle oluşan “değişim sorunları”nın çözümlenmesinde hükümetler, valilikler, belediyeler, üniversiteler ve diğer ilgili kamu kuruluşları ile özel kuruluşlar ve gönüllü kuruluşların önemli görevler üstlenmesi gerekmektedir. Ülkemizin fiziksel altyapısının yanında; sosyal ve kültürel yaşamının da ciddi planlamalarla ele alınması yararlı olacaktır. Ülkemizin özlenen kalkınmayı gerçekleştirmesi ancak bu şekilde mümkün olacaktır (65).

2.2. Ekonomik Değerler ve Sosyo-Ekonomik Etkileşim

Spor kulüplerini sporun ana felsefesi olan barışı simgelemesi, insanların kaynaşmasını sağlaması ve sağlıklı yaşamı hedeflemesinin yanı sıra ekonomik olarak da spor ürününün şirketi yani spor ürününü oluşturan işletmeler olarak da nitelendirebiliriz. Bir işletmenin ekonomik ve sosyal karlılığı doğrultusundaki amaca benzer olarak spor kulüpleri de sosyal ve ekonomik değerlere sahiptirler. Kulüpler de kendi amaçları doğrultusunda sporcuları, antrenörleri ve yöneticileri işe alırlar. Kulüpler oyunlardan, maçlardan, yarışlardan, sporcu transferlerinden üye gelirlerinden, bağışlardan, sponsorlardan gelir sağlarlar (28).

2.2.1. Kalkınma

İnsanoğlu doğası gereği diğer insanlarla birlikte yaşamak zorundadır. Doğada var olduğu andan itibaren birey; varlığını sürdürebilmek için üzerinde yer aldığı doğal çevre ve burada yaşayan diğer insanlarla ilişkilere girmektedir. Toplumsal bilimler, toplumsal olay ve varlıklarla ilgilenir. Bu olay ve varlıkların ortak noktalarını, doğuş, işleyiş ve yok oluşlarındaki mekanizmaları, ilkeleri ve düzenlilikleri bulmaya çalışır. Toplumsal bilimlerin konusu, bir arada yaşayan insanlar olmaktadır. Toplum bilim daha çok bu insanların ilişkilerini ve bu ilişkilerin nasıl ortaya çıktığını, nasıl değiştiğini inceler (26).

Üretim ilişkileri dışındaki toplumsal ilişkiler genellikle değişime dirençli bir nitelik taşırlar. Toplumsal ilişkilerin tutuculuğuna karşı üretici güçlerin sürekli değişim içinde olması, toplumsal değişiminin hızını artıran bir oluşumdur. Bu oluşum içerisinde,

üretim güçleri ile üretim ilişkilerinin etkileşimi arasındaki uyumun bozulmasıyla, üretim ilişkileri üretim güçlerinin yeni gereksinimlerini karşılayamaz olur. Bunun kaçınılmaz sonucu ise, üst yapının değişmesi ve böylece ekonomik temel ve gerekli uyumun sağlanarak toplumun yeni oluşumlara sürüklenmesidir (26).

Bugün, Batı'nın iki yüz yıllık gelişme sürecini ifade ederken kullandığımız "iktisadi kalkınma" (economic development) kavramının; Adam Smith'den II. Dünya Savaşı'na kadar geçen süre içinde, "maddi ilerleme" (material progress) olarak nitelendirildiğini görmekteyiz. Zira, Smith anlam olarak bugünkü kullanıma yaklaşıp da yazılarında "iktisadi kalkınma" kavramını değil, maddi ilerlemeyi kullanarak benzer bir olguyu ifade etmektedir. Benzer bir yaklaşımla ünlü kalkınma iktisatçısı Colin Clark da 1940 yılına gelindiğinde, iktisadi kalkınmayı konu alan, son derece önemli yapıtına; "İktisadi İlerlemenin Koşulları" (The Conditions of Economic Progress) başlığını koymuştur (62).

Bununla birlikte, örneğin; J.A. Schumpeter'ın 1911'de yayımlanan çalışmasına; "İktisadi Kalkınma Kuramı" (Theory of Economic Development) adını vermesi önemli istisnalar arasındadır. Yine bu tür istisnalara örnek olarak; 1920'lerde bazı iktisat tarihçilerince "iktisadi kalkınma" kavramının kullanılması gösterilmektedir. Örneğin, 1924 yılında; London School of Economics'den Lilian Knovvles, "İngiliz Denizaşırı İmparatorluğunun İktisadi Kalkınması" (The Economic Development of the British Overseas Empire) başlıklı bir kitap yayımlamıştır. Bu çalışmanın yayımlanışından birkaç yıl sonra, yine aynı okuldan Vera Anstey, Knovvles'un yolundan giderek, kitabına "Hindistan'ın Ekonomik Kalkınması" (The Economic Development of India) adını vermiştir (62).

Bir politika hedefi olarak iktisadi kalkınmanın kullanımı, 19. Yüzyıl süresince giderek popülerleşmiştir. Bu kullanım, öncelikle Almanya, Rusya ve diğer Avrupa ülkelerinde, daha sonra Japonya ile Çin'de ve nihayet; "Üçüncü Dünya" ülkeleri olarak adlandırılan yerlerde yaygınlık kazanmıştır. Bu son grup için de sözcük, genellikle "modernleşme", "Batılılaşma" veya "sanayileşme" ile eş anlamlı olarak kullanılmıştır. İktisadi kalkınma teriminin 19. Yüzyıl'daki öncülerinden birisi de K.Marx'dır.

"...Sanayi açısından daha fazla gelişmiş bir ülke, daha az gelişmiş olan bir ülkeye yalnızca, kendi geleceğinin bir imgesini gösterir", ifadesiyle kavramı kullanmış olmasına karşın; içerik olarak, II. Dünya Savaşı'ndan sonra kazandığı anlamdan farklı olduğunun da altı çizilmektedir. Kalkınmayı, kendiliğinden ve pasif bir süreç olarak ele almıştır (62).

2.2.2. Kalkınmanın; Büyüme, İlerleme, Sanayileşme, Modernleşme ve Batılılaşma Kavramlarıyla İlişkisi

Kalkınma (gelişme) kavramının içeriği konusunda bir uzlaşıya varılması geçmişte olduğu gibi, bugün de güçtür. En yalın haliyle; toplumların maddi anlamda ilerlemesi olarak ele alınan kavram üzerinde, özellikle günümüzdeki kalkınma anlayışının kazandırdığı açılımlar sayesinde, tartışmalar sürmektedir. Zira kişisel/toplumsal refahı artırma yolundaki çabalar, şeklinde genişletilebilecek bir kalkınma tanımının her zaman maddi ilerlemenin araçlarıyla ve sonuçlarıyla bağdaşmayabileceği gerçeği bir yana; kavramı bugüne dek biçimlendiren yaklaşımlar da sorgulanmaya başlamıştır (9).

Sosyo-kültürel ve siyasal bir gelişme; bir toplumun demografik yapısının kırsal nüfus, doğum ve ölüm oranlarının, yatay ve dikey hareketliliğin, şehirleşme hızının, aile büyüklüğünün, sosyal gruplar arası " birincil " ilişkilerin, sınıflaşmanın, işçi sınıfının, gelir dağılımının, çevre koşullarının, insanın fiziksel ve kültürel gücünün geliştirilmesinin, bilgi birikim ve yayılımının, kuramsal bilgilerin teknolojik bilgilere yer verişinin, devlet kurumlarının sorumluluk alanının artmasının, siyasal katılımın genellikle kurum ve kurulların ekonomik gelişmeye paralel değişikliklere uğraması demektir. Bu değişikliğin hızı; birbirini izleyen toplum kuşaklarının tutum ve davranışlarında, yaşantılarındaki farklılıkları çıplak gözle gözlenebilecek ölçüde olmalıdır. Gelişmenin sosyal tanımında, ekonomik tanıma bakışla daha fazla bir görelilik vardır. Sosyal yapıdaki değişmeyi etkileyen öğelerin belirlenmesinde öznellik payı da daha belirgindir. Özellikle "gelişme olayı"nın çağdaş uygarlık ve teknolojik aşamanın temsilcisi sayılan toplumlara göre değerlendirilmesi, bu göreliliğe derinlik katmaktadır (9).

Daha önce de belirtildiği gibi; en dar tanımıyla, kişi başına gelir artışına karşılık gelen büyüme ve kalkınmanın özdeş kavramlar olarak ele alınması sıklıkla rastlanan bir olgudur. Kendisine; zengin ve yoksul ülkeler arasındaki gelir farklılıklarını açıklamayı konu edinmiş bir disiplin (kalkınma iktisadı) söz konusu olduğunda, böyle bir yaklaşım doğal, hatta gereklidir de. Ancak, böyle bir özdeşliğin kalkınmayı tanımlamakta yetersiz kaldığı da açıktır (9).

Sorularını; neden bazı ülkeler yoksul iken diğerleri zengindir veya yoksul ülkeler nasıl zenginleştirilebilir, şeklinde ortaya koyan bir kalkınma anlayışı; yanıtlarını, kişi başına gelir artışında (büyümede) buluyor demektir ve bu haliyle de niceliksel bir içeriğe sahiptir. Fakat; iktisadi kalkınmanın, büyümeden daha fazlasını ifade ettiği de ortadadır ve bu farkını da ekonominin yapısındaki niteliksel değişimleri de içermesiyle göstermektedir. Üretim yapısındaki bazı değişikliklerin (örneğin; sanayinin payı artarken, tarımının düşmesi,) gerçekleşmesine karşılık gelen iktisadi kalkınma, bu tanımıyla, büyümenin bir adım önüne geçmektedir. Dolayısıyla, iktisadi kalkınma söz konusu olmaksızın da büyümenin gerçekleşebileceği önermesi doğrulanmaktadır (26).

Büyüme ile kalkınma kelimeleri çok defa aynı anlamda kullanılarak karıştırılmaktadır. Oysa bu iki kelime, birbirini tamamlamakla birlikte, farklı anlamlara gelmektedirler. Farklar şu şekilde sıralanabilir:

- Büyüme, bir ekonomide bazı sınıfların, bazı bölgelerin veya tüm ülkenin gelir artışıdır. Büyümede önemli olan herkesin ve her faaliyet kesiminin gelirlerinde kesinlikle bir artışın beklenemeyeceğidir. Kalkınma ise, bir ülkede herkesin belli bir refah seviyesinden daha yüksek bir refah seviyesine yükselmesi ve üç faaliyet kesiminin, dengeli bir verim artışı sağlamasıdır. Nitekim, kalkınma dendiği zaman ya iktisadi kalkınma ya sosyal kalkınma yada iktisadi ve sosyal kalkınma akla gelir. Kalkınmada önemli olan, herkesin gelirinin ve refah seviyesinin mutlaka yükselmesidir (9).

-Büyüme, bir miktar artışı olduğuna göre, bu miktarı daha fazla arttırabilmek için iktisadi ve sosyal yapılarda önemli değişimler gerekmeyebilir. Hatta iklimin etkisiyle tarımda tahminleri üstünde ürün elde edilebilir. Kalkınma ise, iktisadi ve sosyal

yapılarda değişmeyi zorunlu kılmaktadır. Başka bir deyişle kalkınmada üretim ve gelir dağılımı yöntemlerinde yenilikler beklenmektedir. Çünkü kalkınma, yapısal bir olaydır. Eğer bu değişmeler, gelir dağılımını ve tüketimi etkilemiyorsa kalkınmadan söz edilmeyecektir. Gelir dağılımını ve refah seviyesini olumlu yönde etkiliyorsa o zaman daha düşük kişisel gelirlere, daha yüksek kişisel gelirlere geçilmiş ve kalkınma başlamış olacaktır (26).

2.3. Spor İşletmeleri

Günümüzde ana kentlerin hemen hepsinin işlek ana caddelerinde herhangi bir sportif işletmenin tabelasına rastlamak mümkündür. Spor kulüpleri, aerobik salonları, “fitness-center” türü merkezler, muhtelif spor imkanı sunan kuruluşlar gibi sportif alanda hizmet gösteren işletmelerin sayısında gözle görülür bir artış mevcuttur. Modern dünyanın ekonomik olarak az gelişmiş kesimlerinde bile spor olayları, sportif aktivasyon ve bunlara bağlı tüketim malları ticareti giderek ekonomide önemli bir sektör haline dönüşmüştür. Sporla ilişkili endüstriler (spor teçhizatı, spor giyimi, araçlar, gıdalar vs.) çağdaş insanın sıradan tüketim kalemleri haline gelmiştir (46).

Önceki bölümlerde işletmeler en genel haliyle üretim faktörlerini bir araya getirerek pazar için iktisadi mal ve hizmet üreten ve/veya pazarlayan ekonomik, teknik ve hukuki birimler olarak tanımlanmıştır (42).

Spor işletmelerini ise “sporla doğrudan ilişkili yani spor sektöründe faaliyet gösteren ve amacı bireylerin, toplulukların, toplumların ve uluslar arası insan kütlelerinin eğitim, antrenman, müsabaka gibi hizmet; sporla ilişkili her türlü teçhizat, ekipman ve bilgi gibi mal ihtiyaçlarını karşılamak olan ve bu amaçla teşkilatlanmış üretim ve pazarlama ekonomik birimleri” olarak tanımlamak mümkündür. Spor işletmeleri dar bir yapıya işaret eder. Herhangi bir işletme için geçerli olan tüm fonksiyonlar (Üretim, Pazarlama, Finansman, İnsan kaynakları, Muhasebe, Araştırma ve geliştirme, Halkla ilişkiler, Tedarik, Yönetim) spor işletmeleri için geçerli olmayabilir (46).

Bir spor işletmesinde aşağıdaki fonksiyonlar yer alır(Serarslan, 2005):

- Satışlar,
- Pazarlama,
- Finansman,
- Muhasebe,
- İşlemler(hizmet üretimi),
- İnsan kaynakları yönetimi.

2.3.1. Spor Tesisleri

Spor faaliyetlerinin yapıldığı spor tesisleri spor hizmetleri içinde çok önemli bir yer teşkil eder. Bir spor faaliyetini güzelleştiren ve o faaliyeti izleyici için cazip hale getiren, sportif faaliyetin önemi kadar spor işletmelerinin mükemmelliği ve tesislerin amaçlarına uygun inşa edilmiş olmasıdır. Sporda ileri gitmiş ülkeler spor tesislerinin yapımına büyük önem vermekte hatta sporu bir bilim olarak kabul ettikleri gibi spor mimarı ve mühendislik hizmetlerini spor biliminin bir kolu olarak değerlendirmektedirler. Spor tesislerinin kuruluş planlamasında sade, çok amaçlı, kısa sürede bitirilen ekonomik ve işletmecilik açısından tasarrufa yatkın olan nitelikler öncelikle göz önünde bulundurulmalıdır (37).

Ülkemizde önceleri spor alanında tesis yapımı konusunda çok yetersiz kalınırken, 1960'lı yıllardan sonra Spor Toto'dan sağlanan gelirlerle bu alanda yapılan çalışmalara hız verilmiştir (17).

Halen yeterli sayıda tesisimizin olmamasıyla birlikte, büyük kentlerimizde uluslararası müsabakaların düzenlenebileceği modern spor kompleksleri yapılmıştır. Bu organizasyonlarda, özel sektörün spor kulüplerine yatırım yapması ve uluslar arası başarıların kazanılması teşvik edici ve yönlendirici olmuştur (17).

Gençlik ve spor genel müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren Federasyonların yürüttükleri branş çalışmalarına göre ülkemizde ki spor tesislerini aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- Semt sahası
- Stat

- Açık-kapalı spor salonları
- Açık-kapalı yüzme havuzu
- Kayak evi
- Kayıkthane
- Telesiyej ve teleski
- Atış poligonu
- Açık-kapalı manej
- Sporcu kamp eğitim merkezi-gençlik kampı tesisleri
- Velodrom
- Açık- kapalı tenis kortu
- Açık futbol sahaları
- Atletizm sahası
- Açık basketbol ve voleybol sahaları
- İl müdürlüğü hizmet binası (13)

Ayrıca ülkemizde herhangi bir spor dalının spor federasyonunun kurulması ve buna benzer sebeplerle spor tesislerinin sayısı ve çeşidi artabilir.

Tesisler yapılırken

- Amaçlara uygunluk
- Yerin seçimi (ihtiyaçların maksimum karşılanması)
- Ulaşılabilirlik
- Cezp etme
- Rekabet toplu halde bulunma (daha fazla etkinlik, fiyat, kalite)
- İklim, unsurları dikkate alınmalıdır (37).

Spor Tesisleri Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

- Bölgenin iklim koşulları
- Bölgenin stratejik yapısı (yaş, cinsiyet, aktif, nüfus, göç)
- Sosyal değerler
- Ulaşım ve trafik

- Bölgenin gelişime uygunluğu
- Hedef kitleye yakınlığı
- Bölgenin ekonomik durumu
- Endüstriyel yoğunluk (Sanayi bölgesi olup olmadığı) unsurları dikkate alınmalıdır (17).

Spor Tesislerinin Tasarımında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Kalite: Atmosfer sıcak ve rahat olmalı, kuruluş yeri kaliteli olmalıdır.

Kapasite: Sportif tesisten aynı anda çok sayıda insan yaralanabilmelidir.

Faaliyet Açıklığı (Çok Amaçlı Kullanım) : Fuar, sergi, özel günler, yarışmaların düzenlenmesine uygun olması tesis açısından önemlidir.

Destek Teçhizatı: Bir faaliyetin başka bir faaliyete dönüştürülebilir olması spor tesisleri açısından önemlidir.

Esneklik: Tesiste birden fazla faaliyetin yapılabilmesi önemlidir (37).

2.3.2. Endüstriyel Bazda Spor İşletmeleri

Bir ekonomik sektör belirli bir tüketim talebinin karşılanması amacı ile belirli ürün ve hizmetlerin üretimi, pazara sürülmesi, tanıtımı/tutundurulması ve bunun için bir işgücü yaratılması olarak düşünüldüğünde sporun ve örneğin futbol, basketbol, tenis gibi ağırlıklı spor dallarının bu tanımı gerçekleyen global bir sektör konumuna geldiği söylenebilir. Diğer bir ifade ile spor artık çeşitli pazarlar arasında köprü sağlayan, yatırım, istihdam ve kar olanakları yaratan bir sportif-ekonomik kompleks olarak adlandırılabilir. Farklı sporların iktisadi potansiyelleri söz konusudur. Seyirci kütlesi en yaygın olan ve dünya üzerinde en yaygın olarak uygulanan sporlar sportif-ekonomi kompleksi olmaya daha uygundur. Kümülatif olarak değerlendirildiğinde salt sporun global-ekonomik boyutları daha da inanılmaz boyutlara taşınmaktadır (67).

Sporun ticarileşmesinin temel karakteristikleri şunlardır (67);

a. Spora Dayanan Bir Ekonomik Kompleksin Oluşması: Spor giderek kütle tüketimi aşamasına ulaşmıştır. Birçok tüketici pazarında sportif ürünler giderek daha fazla yer almaktadır (67).

b. Spor Dinlenme ve Eğlence Sektörünün Önemli Bir Dalı Haline Gelmesi: Eğlence sektörü, kapsama alanı ve yarattığı ve yarattığı istihdam açısından dünyada en yaygın sektördür. Turizmden sonra spor dinlenme ve eğlence için en büyük potansiyeli taşıyan sektördür. Bu sektörün giderek artan gelişme hızı gelecekte de önemini sürdüreceğini göstermektedir (67).

c. Spor Olaylarının ve Spor İdollerinin Artan Önemi: Eğlence sektörlerinin temel sermayesi yıldızlardır. Spor-ekonomi kompleksinin de temel sermayesini yıldız sporcular oluşturmaktadır. Yıldız sporcular büyük seyirci kütleleri, sahalara, salonlara, televizyon başına veya sportif alışveriş merkezlerine çekmektedir. Bu durum reklam ve tüketim sektörleri için inanılmaz potansiyeller yaratabilir (67).

d. Eğlence Sektöründe Sahiplenme Eğilimleri: Televizyonlar artık yıldız sporcuları sunmak değil onlara sahip olmakla ilgilenmektedir. Bu nedenle, spor kulüplerine, stadyumlara ve spor tesislerine sahip olma girişimleri gözlenmektedir. İtalya'da Berlusconi, İngiltere'de Murdoch bu yönde girişimleri ile bilinmektedir. Ayrıca Berlusconi'nin başkanlığı spor-medya kompleksinin ne kadar güçlü olabileceğini göstergesidir (67).

2.3.3. Spor İşletmelerinde Yönetim ve Yöneticilik Kavramları

Spor yönetimini birçok açıdan değişik şekilde tanımlamak mümkündür. Bazen bir karşılaşmanın, bazen bir kulübün yönetimi bazen büyük bir organizasyon olduğu gibi bazen de bir yarış olabilir. Bireysel bir sporla uğraşan bir sporcunun başarıya ulaşmada izlediği teknik, taktik ve zihinsel faaliyetlerin yanı sıra bir takımın galip olabilmesi ve organizasyondan galip olarak ayrılması iyi bir spor yönetimiyle mümkün olabilir. Her durumda ortak olan yön; bir amaca ulaşma, kontrollü faaliyetler bütünü ve kişiler arası ilişkilerdir. İşletmelerde yönetim işletmenin başarısı ve geleceği için ne

kadar önemliyse sporda da antrenör, coach, idareci ve sponsorlar (devlet-özel kuruluşlar) yönetim olgusunun içinde yer alırlar (10).

Spor Yöneticisinde Aranılan Özellikler

Spor yöneticisi olmak için kesin bir takım kurallar olmamasına rağmen, bir spor yöneticisinde bulunması gereken özellikleri aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

Spor Yöneticisi;

- Spora olan katkısının amaç ve hedefini önceden tespit etmeli,
- Spor alanında ve ilgilendiği spor branşında kendisini geliştirmeli,
- Sporla ilgili yeniliklere açık olmalı,
- Spor işletmesinde çalışan diğer görevlilerle ve sporcularla iyi ilişkiler içinde bulunmalı,
- Dürüst ve çalışkan olmalı,
- Mümkün olabildiğince iyi bir eğitime sahip olmalı,
- En az bir yabancı dil bilmeli veya öğrenmeye gayret etmeli,
- Ülkesinin milli ve milletler arası durumunu dikkate alarak memleket menfaatlerini her zaman kişisel çıkarlarından üstün tutmalı,
- Eleştirilere açık olmalı, her konuda mutlaka kendi fikrinin doğruluğunu ispata çalışmamalı,
- İyi bir organizatör olmalıdır (13).

İşletmeler açısından yönetim fonksiyonları yahut yönetim süreçleri evrensel niteliklidir. Sözelimi ister büyük ister küçük veya orta ölçekli olsun tüm işletmelerde planlama süreci gerçekleştirilir. Örneğin, teorik açıdan planlama veya kontrol süreçleri üretime yönelik faaliyet gösteren herhangi bir fabrika ile kayak turizmi çerçevesinde hizmet veren bir kayak merkezinin işletiminde temelde aynı çekirdek prensiplere dayanır. Burada bahse konu yönetim süreçlerinin niteliği ve uygulama şekli işletmenin ölçek ve faaliyette bulunduğu çevresel özelliklere göre değişim gösterir. İşletmeler açısından yönetim fonksiyonları evrensel olduğuna göre Literatürde kabul gören yönetimin fonksiyonları spor işletmeleri açısından da geçerli olacağından altıya ayrılarak incelenebilir (7):

- Karar Verme
- Planlama, Programlama
- Örgütlenme
- Emir-Komuta
- Koordinasyon
- Kontrol (55).

2.3.4. Ekonomik Bir Olgu Olarak Spor

Spor ürününün pazarı sportif yarışmalardır. Sportif yarışmalarda sporcular performanslarını sergileyip spor olayını seyircilerle bütünleştirerek tarihe isimlerini yazarlar. Spor organizasyonları yoğun bir iş gücü, malzeme ve teknoloji gerektirir. Sportif yarışmalar çağın bütün yeniliklerinin arenası olarak değerlendirilebilir. Mimariden mühendisliğe, kimyadan matematiğe, psikolojiden ekonomiye kadar her şey sportif yarışmalarda iç içedir (10).

Sporcuları, seyircileri ve sponsorları bir araya getiren oyunlar aynı zamanda tarihsel bir önem taşır. Eski çağlara damgasını vuran antik olimpiyat oyunları günümüzde diğer sportif yarışmalarla toplum ekonomisinin temel unsurlarından biridir. Spor organizasyonlarında savaş ve barış, sevinç ve gözyaşı, dostlukla nefret iç içedir. Bunun yanı sıra spor organizasyonları, üretim ve tüketimi artıran, ekonomiye canlılık kazandıran sosyo-ekonomik bir olgudur (10).

Olimpiyatlar, Avrupa ve Dünya futbol karşılaşmaları, atletizm ve diğer spor branşları milyonlarca insanı statlarda ve televizyon başında eğlendirmiş ve bu yolla spor organizasyonları bir tutku haline gelmiştir (17).

Spor organizasyonları, bir ülkede yurt içi ve uluslar arası olmak üzere iki başlık altında incelenir. Yurt içi spor organizasyonlarında amaç uluslar arası spor organizasyonlarındaki amaçtan farklıdır (17).

Yurt içi spor organizasyonları;

- Sosyal bir amaçla,

- Propaganda olarak,
- Politik olarak,
- Sağlıklı insanlar yetiştirmek amacıyla,
- Fırsat eşitliği yaratmak amacıyla,
- Uluslar arası sporcu yetiştirmek amacıyla yapılır (10).

Uluslar arası spor organizasyonları ise ;

- Ülkelerini, spor aracılığıyla tanıtmak,
- Uluslar arası güç ve prestij kazanma,
- Ekonomik yönden turizm hareketliliği oluşturma,
- Dünya barışına katkıda bulunma,
- Sporu kullanarak ideolojilerini dünyaya yayma amacıyla yapılır (10).

Uluslararası spor organizasyonları uluslar arası organize birlikler tarafında icra edilir. İster yurt içi ister uluslar arası olsun organizasyondaki oyunların kuralları önceden belirlenir ve bütün yetkiler organizasyonu düzenleyen kurumlar etrafında toplanır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (CIO) bu kuruluşların başında gelir (10, 28).

İletişim araçlarının sportif organizasyonlara getirdiği ekonomik fayda spora ayrılan paraların artmasına neden olmuştur. Televizyon şirketlerinin büyük paralar vererek oyunların yayın hakkını satın almasının en büyük nedeni yayın saatlerinde kitleleri ekran karşısına çekerek sporla birlikte çeşitli ürünlerin reklamlarını yapmak ve bu yolla daha fazla para kazanmaktır. Çağımızın en büyük iletişim aracı olan televizyon, bugün spor amaçlı bir üretim aracı olarak da kullanılmaktadır. Bazı olimpiyatların yapıldığı ülkeler göz önüne alındığında, Avrupa ve Amerika'da yayınların akşam saatlerine denk gelmesi için birçok spor müsabakasının sabah erken saatlere alınması ve bazı maçların aralarına da reklam koyabilmek için kural değişiklikleri yapılması, televizyonun bir üretim aracı olarak kullanılmasının en güzel örneklerinden biridir (28).

Spor ürününün pazarı olan sportif organizasyonlar, dünya ekonomisi üstünde uluslar arası rol oynamasının yanı sıra, tarihi bir kitle hareketi olarak da insanların ilgisinin odak noktası olmuştur (10).

Sporda seyirci ilk bakışta giriş parasıyla maç süresince yer kullanımı ve seyir hakkını alan müşteri olarak görünür. Stadyumda maç seyreden seyircinin spor endüstrisi ve stat içi ve dışında satış yapan hizmetler sektörü için önemi, televizyonun ve reklamcılığın spora yaygın bir şekilde girmesiyle çok büyük değişiklikler göstermiştir. Seyirci olmak için stadyuma gitme gereği ortadan kalkmış ve televizyon stadyumdaki maçı evde oturma odasına ve grup izlemesi için kahvehaneye getirmiştir. Böylece seyir konumunun stadyumla sınırlanması ortadan kalkmış ve geniş kitlelere televizyon yoluyla ulaşılması sağlanmıştır. Seyirde olan bu yer ve zaman çeşitlenmesinde seyirci, televizyon firması için (paralı yayında) müşteri olmuştur (10).

Bugün kulüplerin en büyük gelirlerini maçların yayın hakları için televizyonlardan aldıkları paralar oluşturmaktadır ve kulüpler transfer giderlerini bu yayın haklarıyla karşılamaya çalışmaktadırlar. Özellikle de Türkiye'de üç büyükler olarak adlandırılan Beşiktaş, Galatasaray ve Fenerbahçe günümüzde televizyonlardan aldıkları yayın hakları paralarıyla Avrupa'nın ünlü kulüpleriyle yarışır duruma gelmişlerdir. Türkiye Birinci Futbol Ligi yayın hakları 2001 yılında üç buçuk yıllığına 465 milyon dolara Digtürk'e verilmesi bu duruma güzel bir örnektir (68).

Spor yayını yapan televizyon şirketi, maç sırasında, reklam veren firmalardan reklam zamanı için para almaktadır. Televizyonun aslında reklamcıya sattığı zamanın değeri hesaplanmış, seyirci çokluğuna (reyting) göre ayarlanmıştır. Böylece televizyon şirketi seyircilerin dikkatini (yayın zamanı süresinde televizyon seyredenlerin nicel çokluğunu, yaş ve cinsiyet özelliklerini kullanarak) reklamcıya satmaktadır (69).

Sporu oluşturan temel üç öge olan oyun, organizasyon ve sporcu seyirci olmadan hiçbir şey ifade etmez. Spor ekonomik bir iş olarak ele alınır, bu çerçevede spor üründür, ürünü satın alan ve ona para ödeyen seyircilerdir. Dolayısıyla spor seyircisiz hiçbir anlam ifade etmez. Günümüzde spor karşılaşmaları, statlara ve spor salonlarına

büyük ölçüde seyirci çekmektedir. Eski olimpiyatlardan günümüze kadar spor karşılaşmaları topluma mal olduğundan milyonlarca insan bu olayların bir parçası olmuştur. Bir takım tutmak, onun bir parçası haline gelmek ve kendi yandaşlarıyla bir grup olup ortak bir değer etrafında birleşmek hatta zaman zaman tuttıkları takım için saldırganlık ve şiddete başvurmak sık rastladığımız seyirci hareketlerindedir. Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş gibi Türkiye'nin ünlü takımlarını Türkiye'de herkesin tutması, desteklemesi adeta zorunlu bir hale gelmiştir (10).

Bir futbol maçını, basketbol maçını ya da atletizm yarışmalarını binlerce hatta on binlerce insan para ödeyerek izlemektedir. Kazanılan bu paralarla spor kulüplerinin ve sporcuların devamlılığı sağlanmaya çalışılır. Seyircileri tribünlere çekmek için yıldız sporculara astronomik paralar ödenirken bunun arkasında kişi ve kuruluşların da aynı zamanda reklamı yapılır. Sporun ticari bir unsur olduğu bugünkü dünyada üretim-tüketim ilişkisi içinde yeni yıldızlar da yerini almaktadır. Seyirciler bazen aşırı fanatiklik göstererek kendilerine ve takımlarına zarar verebilirler. Bu istenilmeyen ve spor ahlakından uzak bir tutum olmasına rağmen spor dünyasında zaman zaman bu olaylara rastlanır (10).

Spor organizasyonlarında ortaya çıkan görsel ürünlerin tek tüketicisi seyircilerdir. Spor organizasyonlarında ortaya çıkan ürünlerde salonlarda ve stadyumlarda pazarlanır. Belli başlı spor olayları için yılda yaklaşık 300 milyon biletin, ortalama 6 dolardan satıldığı Amerika'da, Pazaryeri büyüklükleri de eşboyutlardadır. Üniversiteler arası futbol maçlarına katılan 229 yüksek okuldan, 1144'sinin, 15000 ve daha fazla seyirci alan stadyumları vardır. Bu statların ortalama seyirci kapasitesi 37944 kişi ve okulların ortalama öğrenci sayısı ise 17234'tür. Bu durumda da profesyonel sporla uğraşanların azınlığı oluşturduğu, çoğunluğun ise seyirci olduğu açık bir şekilde gözler önüne serilmektedir. Spor ürünlerinin büyük bir kısmı da seyircilere kitle iletişim araçları ve özellikle de televizyon aracılığıyla pazarlanmaktadır (28).

Seyircilerin fonksiyonları spora anlam vermektedir. Sporun profesyonel ölçüsünün yanı sıra spor seyirci için bir tutku, bir eğlence ve sosyal bir simgedir. Kargaşa ve

kavgalar spor ve sporcu açısından parlak bir geleceği engelleyebilir, sporu ve sporcuları etkileyebileceği gibi spor ekonomisine de büyük zararlar verebilir (10).

Sponsorluk, bazı işletmelerin ya da bireylerin kişi, kuruluş ve organizasyonlara para, malzeme ve destek sağlaması olarak tanımlanır. Sponsorların organizasyonları desteklemesinin arkasında çağımızın modern reklam anlayışı olan sporu kullanarak milyonlara ulaşma isteği yatmaktadır. Firmalar çoğu zaman spor kulüplerine, oradan seyircilere, spor takımlarına yatırım yaparak galibiyetlerin arkasında kendi ürünlerini pazarlamaktadırlar. Sponsorluk, sporun gelişmesi açısından da oldukça büyük öneme sahiptir. Yıldızlaşan sporcuların fiyatlarının astronomik olması, takımların harcamaları, malzeme ve oyun yerlerinin yapımı, yol masrafları ve diğer harcamaların yüksek olması profesyonel sporda sponsorluğu vazgeçilmez kılmıştır. Ülkelerin pahalı spor bütçelerine yeterince para ayıramaması sonucu sponsorlar devreye girmiş ve spor dolaylı olarak bir ekonomi, endüstri ve medya aracı haline gelmiştir ve sponsorluk sporun gelişmesine ciddi katkılarda bulunmuştur (10).

Sporda sponsorluk, spor organizasyonlarına kaynak tahsis etme ve bu yolla hedef seyirciye mesaj gönderme işidir (Mullin, Hardy, Sutton, 2000). Sponsorlar, gençlik ve spor tesislerini onarımını, yarım kalan veya yeni yapılacak gençlik ve spor tesislerini aynı ve/veya nakdi yardımlarla finanse eden özel ve tüzel kişilerdir (21/5/7926 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun) .

13 Eylül 2001 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan “Sponsorluk Yönetmeliği” ile ülkenin spor tesisleri politikasında önemli bir adım atılarak; yapımı ve onarımı uygun görülen spor tesisleri ile yarım kalan hizmetlerin özel ve tüzel kişilerin yardımı ile yapılmasına karar verilmiştir (13).

Birimlerin, yani spor kulüplerinin sahipliği tamamıyla özel sermayenin mülkiyetinden okul takımlarında olduğu gibi kar-amaçlı olmayan örgütlenmeye kadar değişebilmektedir. Spor faaliyetlerinin gerçekleştirildiği ligler, örneğin futbol ligi, günümüzde tamamıyla özel sermayenin sahipliğindedir. Bazı kulüpler tek bir kişinin

mülkiyetinde olurken, bazıları da kolektif ortaklık, anonim şirket ortaklığı, bir firma veya holdingin sahipliği, ya da bir kamu kurumunun sahipliği olarak biçimlenmektedir. Egemen mülkiyet biçimi özel sermayedir (28).

Futbolda İstanbulspor A.Ş., Çanakkale Dardanel Spor, Kombassan Konya Spor, İstanbul Büyükşehir Belediye Spor; basketbolda Efes Pilsen, Ülker, Türk Telekom, Tofaş; hentbolda Halk Bankası, yukarıda özetlemeye çalışılan mülkiyet yapısının, incelenmesi gereken, Türkiye'deki örnekleridir (10). Bireylerin kulüplere üye olma nedenlerini aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz;

- Yetenek ve tecrübelerini geliştirmek,
- Sosyalleşmek,
- Kişilik geliştirmek,
- Kendilerini gerçekleştirmek,
- Ekonomik yarar sağlamak,
- Bir gruba ait olma arzusu (10).

Kulüpler yönetimlerini kendi üyeleri arasından seçerler ve amatör ya da profesyonel olarak çeşitli spor branşlarını bünyelerinde barındırırlar. Her ülkenin değişik kurallar altında bir kulüp yönetimi tarzı vardır. Kulüplerin temel amaçları ortak özellikler taşır. Bu ortak özellikler daha çok üyeye sahip olmak, daha çok başarı kazanmak ve sürekli olmaktır (17).

2.4. Tavşanlı İlçesi'nde Kültürel, Ekonomik, Sosyal Yapı Ve Spor

2.4.1. Tavşanlı İlçesinin Tanıtımı

Kütahya'ya bağlı olan Tavşanlı İlçesi, Ege Bölgesi içinde ve Kütahya'nın kuzeybatısındadır. Doğusunda; Kütahya ili, kuzeyinde; Domaniç ilçesi, güneyinde; Simav ve Emet ilçeleri, batısında ise Bursa'nın Harmancık ilçesi bulunur. Tavşanlı; 39° 31,8' Kuzey enlemlerinde ve 29° 28,8' Doğu boylamlarında yer alır. İlçenin denizden yüksekliği 860 metredir. Yüzölçümü ise 1.804 km²'dir. Ege, Marmara ve İç Anadolu bölgeleri arasında bir geçiş iklimi özelliği taşır. İlçede 70.000 hektar ekilebilir tarım alanı bulunmakta olup, 52.000 hektarlık kısmı ekili 14.000 hektarı nadas alanı, 12.000 hektarlık kısmı da mera olarak kullanılmaktadır. Tavşanlı'nın çevresindeki dağlarda karaçam, kayın, ardıç, kızılçam, sarıçam, meşe, piramidi, çam, köknar ve kavak gibi ağaç çeşitleri bulunur. Dağların kapladığı alan; 242.779 hektardır. Bunun % 51'i yani 123.3605'i ormanlık, 81.315 hektarı koru, 42.5360'ı da baltalıktır. Tavşanlı ormanları 430 ile 2.100 metre yükseltiler arasındadır. Dünyada iğne yapraklı Piramidal Çamları (Ehrami çam, Mehmetçik çamı) sadece Tavşanlı ve çevresinde bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Topçam (Mart çamı, Murat çamı, Ebe çamı) adı verilen ağaç cinsi de bulunmaktadır. Vakıf köy'ün güneydoğusunda 685 hektarlık Tabiat Koruma Alanında 1.000-1.100 metre yükseklikte 250 hektarlık bir alanda yayılma göstermiştir. Bu saha en

yoğun ve topluca yayıldığı saha olması açısından önem arz eder. Bu çama(Vakıfköy'ün yanı sıra) aynı zamanda Merkezyeniköy, Dulkadir, Kozluca köylerinde de rastlanır. Halk arasında bu çama "Selviçam" veya "Uzunçam" adı verilir. Yine Vakıfköy sınırları içindeki sahada ardıç, saçlı meşe, titrek kavak, söğüt ve ıhlamur bulunur. Selviçam İlçenin güneybatısında; 2.721 metre yüksekliğinde Eğrigöz Dağı, batısında; 1.443 metre yüksekliğindeki Okluk Dağı, güney ve güneybatısında; 1.613 metre yüksekliğinde Bodağan Dağı, kuzeydoğusunda; 1.370 metre yüksekliğinde Yaylacık Dağı, kuzeybatısında; Tekirdağ bulunur. Yeşildağ ise Kütahya, Köprüören ve Tavşanlı ovalarının kuzeyindeki en önemli yükseltidir. Yükseltisi Tepelce'de 1.533 metredir. Tavşanlı Ovası, doğudan batıya 12 km.kuzeyden güneye ise 5.10 km. genişliğindedir. Ova, alüvyonlarla kaplıdır. Bu toprakların kalınlığı 2 ile 30 metre arasında değişir. Ova, 7.000 hektardır (70).

En önemli akarsuyu (Adırnaz Çayı olarak bilinen) Kocası'dur. Toplam 130 km.dir. Kolları ise; Örencik Ovasında birleşen Göçek Dere(Bedir Dere) ve Tavşanlı Ovası yakınlarında birleşen Güdüllü Çayı'dır. Kocası, Esatlar Köyü'nden doğarak Tavşanlı Ovasından geçerek Domaniç ilçe topraklarına girer. Kırıkdere ve Ilıcaksu'dan çıkan Sarıkız Suyunu da alarak Keles-Orhaneli ilçe sınırlarından geçerek önce Apolyont Gölü'ne oradan da Marmara Denizine ulaşır. İlçe sınırlarında içme suyunun sağlandığı Kayaboğazı Barajı ve Kuruçay Göleti bulunur (70).

Kayaboğazı Barajı

İlçe, ikinci derece deprem kuşağındadır. 7270 yılında Tavşanlı nahiyesi genel olarak 1.780 hane ve toplam 8.197 nüfustur. 72360 yılında Tavşanlı nahiyesinin genel nüfusu 13.814'tür.Bunun 6.692'si erkek, 6.873'ü kadındır. Bu nüfusun içinde 117'si erkek ve 132'si de kadın olmak üzere toplam 249 gayr-i Müslim bulunmaktadır. 2000 yılı Genel Nüfus Sayımına göre Tavşanlı, Kütahya ilçeleri arasında en fazla şehir nüfusuna sahiptir. En son yapılan sayım sonrası İlçe merkezi nüfusu 62040 olarak tespit edilmiştir (70).

Tavşanlı Ovası

Merkez Tavşanlı Belediyesi haricinde; Aliköy Belediyesi, Balıköy Belediyesi, Kuruçay Belediyesi, Tepecik Belediyesi ve Tunçbilek Belediyesi bulunur. İlçenin

ekonomisi; başta madencilik olmak üzere, ticaret, hayvancılık ve tarıma dayanır. Çalışan nüfus oranı 2,2'dir. İlçe merkezinde salı, cuma ve cumartesi günleri pazar kurulur. Özellikle Osmanlı döneminden beri kurulan Cumartesi pazarı ilçeye büyük canlılık getirmektedir. Garp Linyitleri İşletmesi (G.L. İ) 1940 yılından bu yana Tunçbilek'te linyit üretimi yapmaktadır. Tunçbilek Beldesinde bulunan Garp Linyitleri İşletmesi yılda 5.000.000 ton linyit, EÜAŞ Tunçbilek Termik Santrali ise; yılda 2.500.000.000 kw/h elektrik üretmektedir. Tunçbilek Termik Santrali Tunçbilek'te yer altı ve yer üstü ocaklarda yılda 5 milyon ton kömür çıkarılmaktadır. İlçe sınırları içinden başta linyit olmak üzere krom, manyezit, manganez, barit, flüorit ve bütümlü şist gibi madenler bulunmaktadır. Tavşanlı toprakları maden çeşitliliği yönünden zengindir. İlçedeki en önemli imalat sanayi leblebicilik olup, haftada ortalama 75-100 ton, yılda ise ortalama 5.000 ton üretim yapılmaktadır. Leblebi üretimi ile hem Türkiye'de hem de dünyada haklı bir üne kavuşmuştur. Tavşanlı'da daha çok ticaret gelişmiştir. İlçedeki iki büyük kamu işletmesi, ilçe ekonomisine büyük bir canlılık getirmektedir. Ayrıca Un ve Yem fabrikalarının yanı sıra Türkiye pazarında yer bulan Güleç Kimya, ilçenin temizlik ürünleri ve endüstriyel kimyasallar üreten tek firmasıdır (70).

İlçede Ticaret ve Sanayi Odası ile 11 adet Esnaf ve Sanatkârlar Odası bulunmaktadır. Ticaret ve Sanayi Odasına çeşitli faaliyet kollarında çalışan 1.264 kişi, Esnaf ve Sanatkârlar Odası siciline ise 1.560 üye kayıtlıdır. İlçede mevcut 11 Meslek Odasına kayıtlı 4.137 esnaf bulunmaktadır, ayrıca Ziraat Odasına kayıtlı 7.517 üye mevcuttur. İlçede 1 halı fabrikası,1 preslenmiş kömür fabrikası,1 adet mermer fabrikası,1 adet Plastik Torba üretme fabrikası,1 adet çorap fabrikası,2 adet iç çamaşır imalat atölyesi bulunmaktadır. Ayrıca yumurtacılık sektörü de bir hayli gelişmiştir. İlçede küçük bir sanayi sitesi vardır.220 Dekar üzerine kurulu sitede 176 işyeri bulunmaktadır.Tavşanlı'da her yıl ilçenin düşman işgalinden kurtuluş günü(3 Eylül 1922) olan Eylülün ilk haftasında Tavşanlı'nın Kurtuluşu ve Leblebi Festivali yapılmaktadır. Leblebicilik konusunda Türkiye'nin tek söz sahibi olan ilçenin tanıtılabilmesi amacıyla düzenlenen bu festival, her geçen yıl daha fazla canlılık kazanmaktadır. Bunun yanı sıra Tunçbilek'te Linyit, Kültür ve Sanat Şenliği, Çukurköy

Şaban Dede ve Leblebi Festivali yapılmaktadır. Arslanbey Mehteri Tavşanlı'nın Kurtuluşu ve Leblebi Festivali (70).

2.4.2. Tavşanlı'nın Tarihi

Tavşanlı ve çevresinde yaşamış eski uygarlıkların tarihi M.Ö 4000'li yıllara kadar gitmektedir. Bir başka ifadeyle Tavşanlı'da yerleşim tarihi günümüzden 6007 yıl öncesine kadar uzanmaktadır. Tavşanlı ovasının yapılan araştırma ve arkeolojik kazılar sonucunda İlk Madenler Çağından beri yerleşim sahası olduğu anlaşılmıştır. Tavşanlı-Tunçbilek'te 1977 yılında Boyalık ve Gevence mevkilerinden çıkan buluntular Kalkolitik Dönemden (Taş-Maden Devri/4000-3000) kalmadır. Kalkolitik dönem sonrasında Tunç Devrine(M.Ö.3000-2000) ait kalıntılar Kayı Köyü'nde bulunmuştur. Atatürk,1928 yılında Kayı köy yakınlarındaki höyükte araştırma ve kazı yaptırmıştır.7927 yılında Kayaboğazı Barajındaki ikinci adacıkta toprağın altından Tunç Çağına ait(M.Ö.3000)yanık buğday parçaları çıkmıştır. Çıkan bu yanık buğdaylar, Tavşanlı Müzesinde sergilenmektedir. Yortan Kültürünün(Bakır Çağ)bezekli kaplarının Tavşanlı'da bulunmuş olması çok önemlidir. Tavşanlı Buluntuları Yanık Buğday Parçaları M.Ö. 2000 dolaylarında, Kaneş ve diğer İç Anadolu yerleşmelerinde çarkta yapılmış tek renkli bir seramik türü görülür; yüzey araştırmalarına göre bu türün ataları, kuzeybatı Anadolu'da, özellikle Tavşanlı'da görülmüştür. Tavşanlı-Harmancık yolu üzerinde, Köprücek köyü sınırlarında olan ve halk arasında Deliklitaş olarak bilinen eser 8.Yüzyıla ait Frig kaya mezarıdır. Mezarın üçgen alınlığı bulunur (70).

Frig Kaya Mezarı

Kuruçay, Göbel, Çardaklı, Tepecik köylerini kapsayan sahada (halk arasında Palanga adı verilen) antik bir yerleşim yeri bulunur.2006 yılında Çardaklı mahallesi yakınlarında ortaya çıkartılan 100 m²lik mozaik, Roma dönemine ait bir evin kalıntılarıdır. Bu mozağin tahrip olmamış kısmı ise 52 m²dir. Çıkan bu kalıntının en önemli özelliklerinden birisi de üzerinde cam mozaiklerin olmasıdır (70).

Tavşanlı'da çıkan mozaik

Osmanlı döneminde Tavşanlı ilçe merkezinde Mevlevihane ve Kâşif Dede tekkeleri bulunmaktadır. Tavşanlı Mevlevihanesinin bânisi Defterdar Osman Paşa, Kâşif Dede Tekkesinin kurucusu da Şeyh Kâşif Dede'dir. Mevleviliğin Tavşanlı'da yaygınlaşması Arslan Bey'in torunlarından olan Şeyh Esif Mehmet Dede döneminde olmuştur (70).

Mevlevi Eşyaları

Şeyh Kâşif Dede. Şeyh Sinan-ı Ümmi Elmalı'nın halifesidir. Aslen Afyon Karahisarlı olup Tavşanlı'da vefat etmiştir. Kâşifü'l-Esrar adında risalesi ve bir divanı bulunur. 16.yüzyılda Tavşanlı nahiye statüsündedir. Osmanlı döneminde 16.yüzyıldan sonra Tavşanlı, zaman zaman kaza yapılmıştır (70).

Günümüzde Tavşanlı'ya bağlı köyler şunlardır;

Ağaköy, Akçaköy, Akçaşehir, Altınova, Arifler, Artıranlar, Avcılar, Aydınlar, Ayvalı, Başköy, Beyköy, Bozbelen, Burhan, Çakıllı, Çaldibi, Çaltılı, Çamalan, Çayır, Çayıroluk, Çıkrıcak, Çınarcık, Çobanköy, Çobanlar, Dağdemirli, Dedeler, Değirmisaz, Demirbilek, Derbent, Derecik, Devekayası, Doğanlar, Dudaş, Dulkadir, Dutlar, Dümrek Hüseyin Paşa, Dümrek Orta, DümrekUlu, Eğriöz, Elmağacı, Elmalı, Emirler, Erikli, Eşen, Gazelyakup, Gevrekler, Göbel, Gökçeyurt, Gölcük, Gümüşgölcük, GümüşYeni, Güzelyurt, İsaköy, Karacakaş, Karakaya, Karakişi, Karaköy, Karapelit, Karaşehir, Karcık, Kargılı, Karlı, Kavaklı, Kayaarası, Kayı, Kıranşeyh, Kırıkkavak, Kışla, Kışlademirli, Kızılbük, Kızılçukur, Kocayeri, Kozluca, Köprücek, Köreken, Köseler, Madanlar, Merkez, Gölcük, MerkezYeniköy, Nusratlar, Opanözü, Ovacık, Öksüzler, Örenköy, Sekbandemirli, Soluğanlar, Şahin, Şahmelek, Şapçı, Şapçidede, Şenlik, Uluçam, Üyücek, Vakıf, Yağmurlu, Yataklı ve Yörgüç (70).

2.4.3. Tavşanlıda Eğitim

Günümüzde ilçede 11 lise(1'si özel),2 Yaygın Eğitim Kurumu,20 İlköğretim Okulu(2'si özel),3 Sürücü Kursu,4 Resmi Yurt,15 Özel Yurt,2 Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi,1 Öğretmenevi mevcuttur. Tavşanlı Meslek Yüksek Okulu, Dumlupınar Üniversitesine bağlıdır. Günümüzde Zeytinoğlu Kütüphanesinde toplam 25

bine yakın(24 bin 465) eser bulunmaktadır. Bunlar içinde 23.199'u basma,1.266'sı da yazma eserdir. Kütüphanede yazma nadir eserler bulunmaktadır (70).

Sağlık

Tavşanlı'da Doç.Dr. Mustafa Kalemli Devlet Hastanesi,82.Yıl Tavşanlı Devlet Hastanesi, Tavşanlı Tıp Merkezi, çeşitli Sağlık Ocakları ile görüntüleme merkezi hizmet vermektedir (70).

Medya

İlçede TTV(Tavşanlı Televizyonu),Alternatif Radyo, Tavşanlı'nın Sesi, Tavşanlı Haber Gazetesi ve Tavşanlı Ekspres Gazetesi faaliyet göstermektedir (70).

Tavşanlı Belediyesi

1885 salnamesinde Tavşanlı Belediyesinden bahsedilmezken, 1886 Hüdavendigâr Vilayeti Salnamesi ve daha sonraki yıllarda yayımlanan salnameler, Tavşanlı Belediyesi hakkında bilgi verirler. Buna göre Tavşanlı Belediyesi miladi 1885 yılında kurulmuş,7286 yılından itibaren de çalışmalarına başlamıştır. 1886 yılında Tavşanlı Belediyesindeki görevliler şunlardır;

Reis: Hacı Ahmet Hamdi Efendi

Azalar: Hacı Hüseyin Ağa, Hasanoğlu Mehmet Ağa, Mehmet Ağa, Kirkors Ağa

1886 yılı Hüdavendigâr Vilayeti Salnamesi

Eski Belediye Cumhuriyet Meydanı ve Yeni Belediye

İlçe merkezindeki mahalleler ise şunlardır;

Durak, Kavaklı, UluCami, YeniMahalle, Moymul, Dağçeşme, İstasyon, Subaşı, Hanımçeşme, YıldırımBeyazıt, Karakova, Çardaklı, Çırçırçeşme, Ömerbey, Ada, Beyköy, Dedeler, Çukurköy Merkez ve Bağlık mahallesi (70).

Tavşanlı'nın Tarihi Şahsiyetleri

Arslan Bey

Ümeradan olan Mehmet Arslan Bey, Becer (veya Bicar)Bey'in oğludur. 1944 (1432-33) Tarihli vakfiyesinde geçen "emirlerin iftihar edileni, büyük kimse, kılıç

sahibi ve kalem sahibi” Kelimelerinden Onun ekâbir tabakadan, seyfiyeden ve ilim sahibi biri olduğu anlaşılmaktadır. Şakâik adlı eser Arslan Bey ve sülalesinin Sultan I.Murad Hüdavendigâr zamanında Horasan’dan Tavşanlı’ya geldiklerini yazar. Arslan Bey, Eğrigöz ve Tavşanlı Sübaşılığı görevinde bulunmuştur. Tavşanlı’daki Ulu Cami ile Kütahya’daki Bey Camisini(Meydan Cami)yaptırmıştır. 1432 yılında Tavşanlı’da vefat etmiştir. Türbesi Tavşanlı Ulu Caminin doğu avlusundadır (70).

Dede Bâli(Mülayim Dede)

Beyköy’den Ali Beyler sülalesindedir. Yakın zamana kadar Dede Bâli’nin Beyköy’de evi durmaktaydı. Ali Beyler’in evi ile Dede Bâliler’in evi yan yanaydı. Dede Bâli, Beyköy’e bir Cami ve bir de Kocapınar denilen çeşmeyi yaptırmıştır. Dede Bâli Cami, ilk yapılışı itibarıyla Germiyan dönemi eseridir. Cami yıkılarak yerine ikinci ve daha sonra günümüzdeki üçüncü Cami yapılmıştır. Dede Bâli’nin türbe kitabesi ve Beyköy’de yaptırdığı çeşmenin kitabesinden babasının adının Resul Bey olduğunu öğreniyoruz. Bu çeşme, 1420 yılında yapılmıştır. Dede Bâli, Miladi 1421 yılında vefat etmiştir. Türbesi, Mülayim Tepede olup Tavşanlı’nın sembolüdür (70).

2.4.4. Tavşanlıda Tarihi ve Kültürel Değerler

Türbeler

Dede Bâli(Mülayim Dede) Türbesi

Türbenin Osmanlıca kitabesinde şunlar yazılıdır; “Sahibü hezihi’l imaretü haccü’l-haram, Dede Bâli bin Resul, erbea ve ısrin ve semane mie”.Bu ibareden Dede Bâli’nin miladi 1421 yılında vefat ettiği anlaşılmaktadır. Dede Bâli(Mülayim Dede)kümbeti(XV. yy İlk çeyreği)dönemi eseri olup sekizgen gövdelidir. İçten kubbe dıştan da külah biçimindedir. Türbe sekizgen(oktogan)bir binadır. Kesme taşlardan inşa edilmiştir. Taşların aralarına tuğla hatıl konmuştur. Kubbe içten yarım küre şeklindedir. Vakıflar idaresi tarafından tamir edilmiştir. Türbe altına kazılmış dört köşe mahzenin üzerine köşeler dışarı gelecek şekilde inşa edilmiştir. Cesetler buralarda gömülüdür. Türbe içindeki beton sandukalar boştur. Türbenin çevresinde havuz ve mezarlık bulunur (70).

Arslanbey Türbesi

Türbe,15.yüzyıl eseridir.6,5 metrelik bir daire-kümbet şeklindedir. Pencereleeri mazgal gibidir. Türbe binası kaba yontma taş ve bazı yerde 1,bazı yerde 2 ve 4 sıra tuğla hatlıdır. Kapı üstünde celi sülüs ile ; “Ya Hazreti Mehmet Arslan Bey bin Becer Bey. Aşere muharrem sene 8144” yazılı bir kitabesi bulunmaktaydı. Günümüzde bu kitabe Kayıptır. Buradan Arslan Bey’in Becer Bey’in oğlu olduğu, 10 Muharrem 8144(6 Eylül 1432) de vefat ettiği anlaşılmaktadır (70).

Camiler ve Mescidler

Tavşanlı'nın en eski camisi Kavaklı camidir. Fakat orijinal yapı olmayıp birçok defa tamirat görmüştür. Bunun yanı sıra Arslan Bey'in inşa ettirdiği Pazar cami yıkılıp yerine II. Abdülhamit döneminde Ulu Cami inşa edilmiştir. Diğer tarihi cami ve mescitler ise; Kurşunlu cami, Çavuş cami, Keşkeççi cami, Arap zade camileri ile Boyacıoğlu ve Hacı Bekir mescitleridir. İlçe Merkezinde 46, köylerde 116, beldelerde ise 31 Cami vardır (70).

Tarihi Hamamlar

İlçe merkezinde tarihi özelliği olan hamamlar; Çavuş Hamamı, Çatal Hamam ve Muymul mahallesindeki Moymul Hamamıdır. Moymul Hamamı,1258 yılında yapılmıştır. Bu üç hamam da faaliyette değildir (70).

Çeşmeler

Tavşanlı'da Osmanlı döneminden kalan ve üzerinde kitabeler bulunan çeşmeler bulunur. Örneğin 72.yüzyıl eseri olan Bitim çeşme,19.yüzyıl eseri olan Yukarı Çimen çeşmesi ve yine 19. yüzyıl eseri olan Zeyrekler Sokağı çeşmesi Osmanlı döneminde hayırsever bir kişi olan ve Tavşanlı mahallerinden birine adını veren Hacı Hüseyin Efendi'nin hayratlarıdır (70).

Köprüler

Kocasuyun üzerinde Ada mevkiindeki tarihi köprü Tavşanlı Derebeyi olan Koca Mustafaoğlu tarafından inşa ettirilmiştir. Köprünün orijinal yapısında Çardaklı tarafındaki köprü başlangıcının her iki tarafında yolcuların namazlarını kıldıkları namazgâhlar bulunmaktaydı. Bu namazgâhlardan biri yakın zamana kadar sağlam bir

şekilde durmaktaydı. Aslı itibarıyla 8 gözden oluşan bu tarihi Ada Köprüsü günümüzde harap ve yıkık bir durumdadır (70).

Tavşanlı Evleri

Osmanlı döneminden kalan ve 19.yüzyıla ait ahşap tarzındaki evlerin en güzel örneklerini Tavşanlı'da görmek mümkündür. Tavşanlı, ahşap evlerin yoğun olması hasebiyle adeta açık hava müzesi görünümündedir. Bahçeli, sofalı, çıkmalı, tavan süslemeli bu evler Tavşanlı kültüründe önemli bir yere sahiptir (70).

Tavşanlı Müzesi

Tavşanlı Belediyesi bünyesinde Kültür ve Turizm Bakanlığının denetimindedir. İki katlı bir binanın ikinci katındadır. Tavşanlı müzesinde 115 arkeolojik,139 etnografik ve 109 sikke sergilenmektedir. Sergilenen bu eserler Tavşanlı'nın tarihini yansıtan en güzel görsel malzemelerdir (70).

Doğa Ve Aktivite

Göbel köyü yakınlarındaki Göbel kaplıcası ise ilçe merkezine 6 km.dir. Tavşanlı'mızın termal turizme katkı sağlayan ve termal turizm alanı olarak kabul edilen Göbel kaplıcaları bay ve bayan olmak üzere yarı olimpiik yüzme havuzu, saunası, Türk hamamları ve kondisyon merkezleri ile şifa kaynağıdır. Yapımına başlanan apart otelleri ile yerli ve yabancı turistlere hizmet verecek Göbel kaplıcası ayrıca oksijen deposu havasıyla da astım hastalarının yanında, kaplıcanın suyu cilt hastalıklarına, romatizmaya, mide ve bağırsak ülserine, çocuk felcine, kırık ve çıkıklara iyi gelmektedir. Kaplıcanın suyunun sıcaklığı 32°C,debisi ise 50 lt/sn'nin üstündedir. Kaplıcalar Tavşanlı Belediyesi tarafından işletilmektedir (70).

Piknik ve mesire yerleri

Vaktiyle Ada mesireliği ve Balıklı, günümüzde ise Şaban Dede, Yaylacık Ormanlarında Aynalı çeşme, Kalınağıl, Kelepir ve Orman binası, Köse kalfa, Kayaboğazı Barajı, Sorkun'da Alibey çiftliği, Şahmelek ormanları ve Kuruca mevki, Tekke önü, Çifte çeşmeler, Vakıf ormanları, Karacakaş ormanları, Kuruçay göleti, Güraağaç yakınlarında Tokatlı Dede, Tunçbilek'te Gaip Dede ve Çatak başlıca piknik

ve mesire yerleridir. Yaylacık Dağı Şaban Dede Balıklı Parkı Doğa yürüyüşü ve kamp turizmi Tavşanlı'nın kuzeydoğusunda bulunan Yaylacık dağı hem doğa yürüyüşü hem de kamp turizmi yönünden elverişlidir. Zaman zaman çeşitli izci ve etkinlik gurupları Yaylacık'ta kamplar kurmaktadır. Vakıf ormanlarında ise doğa yürüyüşleri yapılabilmektedir (70).

Yöresel Özellikler

Tavşanlı, leblebinin ana yurdudur. Leblebiciliğin piri İstanbul Beykoz'da metfun olan Şeyh Murat Gazi'dir. Tavşanlılı Leblebicilere göre; Tavşanlı'da leblebiciliğin başlaması günümüzden 450 yıl öncesine dayanır. Tavşanlılı leblebiciler, leblebi imalâtını Şeyh Murat Gazi'nin vefatından 720 sene sonra, İstanbul'da Arnavut bir ustanan öğrenmişlerdir. Leblebi için genelde dağ kesimlerinde üretilen nohutlar tercih edilir. Tavşanlı yöresinde üretilen nohutlar leblebiye uygundur. Leblebi imal edilen yere 'güre', nohutların soğuması için bırakılan yere de 'sergi' denir. Sade, tuzlu, şekerli, çıtır çıtır, soslu, cips, beyaz leblebi başta olmak üzere değişik çeşitlerde (çikolatalı, kahveli, muzlu, acılı, susamlı, haşhaşlı, spesiyal vb.) üretilmektedir. Standardına göre ise; ekstra, duble, 1 numara, 2 numara, mıcır ve kırık leblebi olmak üzere 6 çeşittir. İlçedeki en önemli imalat sanayi leblebiciliktir. Haftada yaklaşık olarak 75-100 ton yılda ise yaklaşık 5.000 ton dolayında üretim yapılmaktadır. İlçede toplam leblebici sayısı 293'tür. Ticaret ve Sanayi Odasına kayıtlı büyük ölçekli üretim yapan leblebicilerin sayısı ise 15'tir (70).

Tavşanlı mutfağının başlıca yemekleri; güveç, çevirme çorbası, cimcik aşı, kulak, mantı, bitli helva da denilen susamlı helva ve çekme helvadır. Bu yemekler yöresel özellikleri ve lezzetiyle ön plana çıkmaktadırlar (70).

El sanatları

Tavşanlı kilitleri meşhurdur. Bir adet kollu Tavşanlı kilidi 23 parçadan meydana gelir. Bu parçaların bir araya gelip monte edilebilmesi içinde 33 adet delik açılır. Genelde sipariş üzerine yapılır. Kapı, ambar, dolap ve sandık kilitleri imal edilmektedir. Tavşanlı'nın Yörük köylerinde de kilim dokumacılığı yapılmaktadır (70).

El Dokuması Tavşanlı Kilimleri

Tavşanlı'da özellikle Osmanlı döneminde gelişmiş el sanatlarından bir diğeri de tahta kaşıkçılıktır. Yapılan bu sırlanmış kaşıkların üzerlerinde beyitler ve deyimler bulunmaktadır. Tavşanlı'da öne çıkan diğeri bir el becerisi de Tavşanlı'ya has iğne oyalarıdır. 7921 yılında ipekten yapılan bu oyalarda Türkiye birincisi ve ikincisi seçilmiştir (70).

Yerel kıyafetler

Tavşanlı'da geleneksel kadın kıyafetini; Baş kısımda fes, fesin üzerinde yazma veya tülbent, üç parçadan meydana gelen tepebaşı, uzun entari, çintiyen denilen şalvar, fermanı denilen sarka veya cepken, pullu, dizbağlı, göynek, yolaklı, tefarik, car, iç göynek, sıktırma, peşgir denilen önlük, üç etek, yengelerin kıyafeti olan eğrimli, yine yenge ve kız evinin giydiği çatkılı, dallı, bindallı, genelde yaşlı hanımların giydiği şal oluşturmaktadır. Geleneksel erkek kıyafetini ise; Önceleri aralı don, sonraları İngiliz pantolon, yelek, körüklü ceket, şalvar, kuşak, göynek, fes ve yün çorap oluşturur (70).

Ulaşım

Tavşanlı-Harmancık yolu:38 km.dir. Bu yol ile Dursunbey üzerinden Balıkesir'e gidilir. Tavşanlı-Dursunbey arası ise 96 km.dir. Ayrıca Tavşanlı-Harmancık hattından Orhaneli üzerinden Bursa'ya ulaşım sağlanır. Tavşanlı-Keles yolu: Bu yol güzergâhından Keles üzerinden Bursa'ya ulaşım sağlanır. En kestirme Tavşanlı-Bursa yoludur. Tavşanlı-Örencik-Çavdarhisar yolu: Tavşanlı-Örencik arası 41 km.dir. Bu yol ile Uşak İline bağlantı sağlanmaktadır. Tavşanlı-Domaniç-İnegöl yolu:Tavşanlı-Domaniç arası 42 km.,Tavşanlı-İnegöl arası ise 360 km.dir.Tavşanlı'yı İnegöl üzerinden Bursa'ya bağlayan yoldur.Tavşanlı-Bursa arası 135 km.dir. Tavşanlı-Emet yolu: Tavşanlı-Emet arası 50 km.dir. Bu yol üzerinden Çavdarhisar'a, Uşak'a ve Simav'a gidilir. Tavşanlı-Kütahya yolu: Kütahya'ya giden yoldur.44 km.dir. Tavşanlı, Demiryolu taşımacılığında önemli bir merkezdir. Tavşanlı Garından günde 8 Ekspres ve Posta treni giriş-çıkış yapmaktadır. Tavşanlı Garından Balıkesir üzerinden batıya, Kütahya üzerinden de doğuya ve İç Anadolu'ya uzanan demiryolu geçer. Tavşanlı'dan trenle hem Kütahya ve Ankara'ya hem de Balıkesir ve İzmir'e gitmek mümkündür (70).

2.4.5. Tavşanlıda Sosyal Hayat

Bütün Anadolu kentleri gibi Tavşanlı'da da sosyal yaşam çok farklı değildir. Kentte tipik Anadolu aile yapısı korunmakta olup, yerleşik hayat ve komşuluk ilişkileri son derece gelişmiştir. Nüfusun az ve şehir merkezinin küçük olması nedeni ile ikili ilişkilerin çok fazla geliştiği ilçede, yardımlaşma üst düzeyde olup ramazan aylarında şehir merkezinde belediye önündeki alana kurulan iftar çadırı halkı bir araya getirir.

Halkın sosyal yaşantısını belirleyen en önemli iki etmen iş yaşamı ve dini yaşamdır. İş yaşamı genellikle memur hayatı şeklinde olup hafta sonları şehir merkezi daha kalabalık olurken, yaz aylarında mesire yerleri gibi birimlerde piknikler düzenlenir, bir sonraki hafta için geçen haftanın yorgunluğu atılır.

Dini yaşama oldukça bağlı olan ilçede Aşure günü, dini bayramlar gibi günler ve kandiller büyük bir coşku ile kutlanırken, araştırmanın yapıldığı dönemde var olan kitap sergisi gibi pek çok kültürel ve sanatsal etkinlik daha çok belediye tarafından gerçekleştirilir.

2.5. Tavşanlı T.K.İ. Linyit Spor Kulübü

2.5.1. Kulübün Tarihçesi

Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna (T.K.İ.) bağlı olan Garp Linyitleri İşletmesinde (G.L.İ.) çalışan Memur ve İşçiler ile eş ve çocuklarının spor faaliyetlerinde bulunması amacı ile 1943 yılında kurulmuş, 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu ve Derneklerin Kanununun ilgili hükümlerine istinaden 16 Mayıs 1945 tarihinde “G.L.İ. Gençlik Kulübü” adı altında sportif faaliyetlerine başlamıştır (71).

17 Eylül 1973 tarihinde “G.L.İ. Linyitspor Gençlik Kulübü” adı altında dernekleşmiş, 28 Ağustos 7920 tarihinde “ G.L.İ. Tavşanlı Linyitspor Kulübü” adı altında yeniden Müessese kulübü haline dönüşmüş, 27 Haziran 7927 tarihinde Kurum

Kulübü sıfatı ile “ T.K.İ. Tavşanlı Linyit Spor Kulübü” adı altında dernek olarak faaliyetlerini sürdürmüştür. 2006-2007 futbol sezonunda büyük bir başarı göstererek 3. lige çıkmayı başaran kulübümüz 2007 yılında yapılan Olağan üstü Kongrede isim değişikliğine gidilmiş ve ismi Tavşanlı Belediyesi T.K.İ. Linyitspor olarak değiştirilmiştir (71).

Kulübün renkleri Kırmızı-Siyah olarak belirlenmiş olup, kırmızı renk kanı temsil ederken, siyah renkte G.L.İ.çalışanlarının ürettiği Kömürü temsil etmektedir. Kurulduğu yıldan beri çeşitli branşlarda faaliyet gösteren kulübümüz, Türk sporuna katkıda bulunmaya çalışmış ve bu doğrultuda başarılı sporcular yetiştirmiştir. Türk Sporuna olumlu katkılarda bulunmuştur. Ayrıca,bünyesinde bulundurduğu Güreşçiler Türkiye’deki ve Uluslar arası müsabakalarda sayısız başarılar kazanmıştır (71).

Kulüp en parlak dönemini 1984-1985 sezonunda katılmış olduğu Türkiye Profesyonel 3. Liginde yaşamıştır. 11 yıl mücadele ettiği bu ligde her yıl şampiyonluğa oynamış ancak bir türlü 2. Türkiye Ligine çıkmayı başaramamıştır. Ligleri 2nci ve 3. sıralarda bitirerek Türkiye Kupası müsabakalarına katılmaya hak kazanarak Türkiye’nin sayılı takımları ile başarılı müsabakalar oynamıştır. Kulübümüzün bu yıllardaki başarılı mücadelesi ekmeğini taştan çıkararak yöre halkının sosyal aktivesini ve çehresini değiştirmesine etken olmuştur (71).

Kulübün futbol takımı 1995-1996 sezonunda şanssızlık sonucu küme düşmüş, 1996-2006 yılından bu yana da tekrar 3. lige yükselebilmek için mücadelesini sürdürmüştür. Her yıl 1. Amatör Küme ve İl play-Of maçlarını açık ara ile birincilikle bitirmekte ve 3. lige terfi müsabakaları 2. kademelerinde şanssızlık neticesinde bir türlü arzuladığı hedefe ulaşamamıştır. Ancak Yılmamış hedefinden şaşmamış ve 11 yıl aradan sonra 2006-2007 futbol sezonunda Futbol Federasyonu Profesyonel 3. ligine çıkmayı başarmıştır (71).

2.5.2. Takımın Transferleri ve Oyuncuları

Geçen Sezondan Devam eden Oyuncular (71):

İbrahim Genç

Hasan Yaşar

Onur Bektaş
Emrah Dağ
Orhan Onuk
Mehmet Besler
Yalçın Çöpçü
Yeni Transferler
Erdoğan Yılmaz(Teknik Direktör)
Sezai Yüksel (Pursaklarspor)
İsmail Çiçek (Keçiörengücü)
Tanju Yavuz (Kardemir Karabükspor)
Fatih Gültekin (Çaykur Rizespor)
Cemil Adıcan (Bursaspor)
Ramazan Doruk (Konyaspor PAF)
Ali Rıza Güneş (Menemenspor)
Aydın Taşkın (Körfez Belediyespor)
Davut Babur (Yimpaş Yozgatspor)
İsmet Benli (Kütahyaspor)
Sait Özden (Kocaelispor PAF)
Zeynel Yıldız (Çankırı Belediyespor)
İshak Topçu (Tarsus İdman Yurdu)
Alper Balaban (Eskişehirspor)
Mikail Üzümcü (Pazarspor)
Burçağ Başel (Fenerbahçe)
Birkan Komonovalı (Göltürkbüküspor)
Abdi Aktaş (Ulucak Belediyespor)
Fatih Tüfek (Güngören Belediyespor)
Zafer Kargioğlu (Gaziantepspor)
Hasan Uğur Kardal (Gebzespor)

2.5.3. Tavşanlı Spor Klübünün Maçları

Tavşanlı Belediyesi TKİ Linyitspor, Türkiye'deki 140 profesyonel takım arasında deplasmanda en başarılı takım olarak dikkat çekmektedir. Tavşanlı Linyit'i Turkcell Süperlig lideri Trabzonspor takip etmektedir.

Deplasman canavarı Tavşanlı Belediyesi TKİ Linyitspor, 3.lig 3.grupta 24 puanla liderliğini sürdürdüğü gibi 7 deplasman maçında topladığı 19 puanla Türkiye liglerindeki 130 profesyonel takım arasında en başarılı deplasman takımı oldu. 13 yıl aradan sonra geçtiğimiz sezonda 3.lige yükselen Tavşanlı Linyit 2.lig yolunda emin adımlarla ilerlerken bu başarısı Tavşanlı halkının göğsünü kabartıyor. Tavşanlı Linyit deplasman maçlarında İnegölspor, Düzcespor, Aksarayspor, Uşakspor, Nilüfer Belediyesi ve Pursaklar'ı mağlup ederken sadece Keçiörengücü ile berabere kaldı. Çıktığı 7 deplasman maçında 6 galibiyet ve 1 beraberlikle 19 puan toplayan kırmızı siyahlılar 9 kez rakip fileleri havalandırırken kalesinde sadece 1 gol gördü. Uzun bir aradan sonra döndüğü profesyonel yaşantısında deplasman maçlarındaki başarısıyla Türkiye rekorunu elinde bulunduran Tavşanlı Linyit'i, 6 deplasman maçında 15 puan toplayan Turkcell Süper Ligi lideri Trabzonspor, 8 maçta 14 puan kazanan 2.lig 2.grup ekiplerinden Denizli Belediyespor ile, Bank Asya Liginde 6 maçta 13 puan toplayan şampiyonluğun en güçlü isimlerinden Kasımpaşa takip etmektedir (72).

2.5.4. Linyit Sporun Gelirleri

Diğer tüm profesyonel futbol kulüpleri gibi Linyit sporun da temel gelir kaynağını maçlar, iddaa oyunlarından gelen gelirler, kulübe ait Tavşanlı ilinde otopark ve benzeri işletmeler ve bağışlardan oluşmaktadır. Araştırma sürecinde Linyit Spor yetkilileri ile olan görüşmede, henüz yıllık dökümün olmaması nedeni ile sözel olarak aldığımız bilgilere göre kulübün iddaa oyunundan maç başına düşen geliri 20 bin lira civarında iken, yukarıda saydığımız diğer yollardan sağlanan toplam gelir açısından kulübün yıllık geliri 2 milyar lirayı bulmaktadır.

2.6. Konu ile İlgili Yapılmış Çalışmalar

Sarıkaya ve Devocioğlu çalışmalarında Orta dereceli okullarda sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile birlikte sosyo-ekonomik özelliklerinin spora yönelimlerdeki ilgi ve tutumlarını değerlendirmiştir. Araştırma tarama modelinde anket yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreninin sporcu öğrenciler oluşturmuş, örneklemini ise Elazığ il merkezinde eğitime devam eden sporcu öğrenciler oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre: Orta dereceli okullarda sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin demografik özellikleri ve sosyo-ekonomik özelliklerinin orta düzeyde olduğu, bu öğrencilerin spora yönelimlerdeki ilgi ve tutumlarının, orta düzeydeki ailelerin özellikleri ile benzerlikler arz ettiği, fakat sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin, diğer öğrencilere kıyasla sosyal davranış düzeylerinde farklılıklar olduğu söylenebilir (21).

Alparslan ve Kılıcıgil araştırmalarında Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-kültürel yapılarının meslek seçimiyle olan ilişkilerini incelemiştir. Araştırmaya, Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinden 99 öğrenci katılmıştır. Sosyo kültürel yapı-meslek ilişkilerinin belirlenmesine yönelik 26 soruluk anket, araştırma grubuna bizzat uygulanmıştır. Ortaya çıkan bulgular, yüzdesel dağılım, frekans gösterme ve Z dağılımı istatistiki yöntemleriyle analizleri yapılarak yorumlanmış ve sonuçlandırılmıştır. Araştırma grubunun çoğunluğu (%77,32), Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'na girdikten sonra tekrar üniversite sınavına girmemiştir. Öğrenim görülen bölüm ile sınavdan önce istenilen bölüm karşılaştırılması sonucunda Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencileri, okudukları bölümden memnundurlar (%51,72). Bu bölüm öğrencilerinin %48,27'si ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde okumak istemektedirler. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin %97,67'si okudukları bölümden memnundur. Sadece %2,32'si Spor Yöneticiliği Bölümünü daha çok istemektedir. Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin %68'i bölümden memnundurlar, %32'si ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde okumak istemektedirler. Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği

öğrencilerinin bölümlerinden memnuniyet dereceleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p < 0,05$) (5).

Devecioğlu çalışmasında spor kulüplerinde inovasyon yönetimi üzerinde durmuştur. Araştırmaya göre insanlar gereksinimlerini karşılamak için çeşitli biçimlerde örgütlenmek zorunluluğunu duymuşlardır. Çağlar ilerleyip yeni üretim teknikleri doğdukça ekonomik bakımdan örgütlenme derin değişmelere uğramış, yeni üretim tekniği ile birlikte yeni düşünceler, her çağın örgütlenmesine ayrı bir nitelik getirmiştir. Bir toplumsal kurum olarak sporun, ekonomik ve kültürel örgütlenmeler içerisinde her geçen gün giderek büyüyen bir yapısının bulunması, bu toplumsal olgunun, dünyanın değişen ekonomik ve sosyal koşulları göz önüne alınarak yeniden değerlendirilmesini zorunlu hale getirmiştir. Serbest piyasa ekonomisi ve uluslararası rekabet koşullarının hakim kılındığı, dünyanın tek bir pazar haline getirildiği küreselleşme sürecinde yaşananlardan spor da kendi payına düşeni almaktadır. Sporda gün geçtikçe karmaşık bir yapı alan yönetim anlayışları, genel yönetim mantığı çerçevesinde, çağdaş yönetim metotlarından yararlanarak spor kulüpleri yönetimine uygun planlanıp değerlendirilmesi gerekmektedir. Son yıllarda önem kazanan “inovasyon yönetimi” yaklaşımı yakından incelendiğinde spor kulüpleri yönetiminde uygulanabilecek bilgi ve bulguları içermektedir (18).

Devecioğlu ve Sarıkaya araştırmalarında sporun bölgesel kalkınmadaki rolünü incelemişlerdir. Sporun sosyal kalkınmaya etki edebilmesi, bu yolla verimli neticelere gidebilmesi, o toplumun meydana getiren fert, aile ya da grupların eğitim, kültür, spor alt yapısı ve bunlardan faydalanma ölçüsüne bağlıdır. Ülkelerin sosyo-ekonomik yapısının gerekleri doğrultusunda ve gelişmişlik seviyesine uygun olarak kaynakların el verdiği oranda, sporun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılmasını mümkün kılacak özelliğe sahiptir. Sporun, sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmanın ana unsuru olan insan gücünün sağlıklı bir şekilde geliştirilip güçlendirilmesi için etkili bir araç olarak kullanılması gerekir. Gelişen dünya ekonomisinde sporun önemli bir yer edindiği gerçeğinden hareketle, Türkiye’de spor ile ilgili kurum ve kuruluşlar ile birlikte, özel sektör ve sivil toplum örgütleri, artık spor sektörünün sunmuş olduğu fırsatları göz ardı etmeden, planlanan yatırımları, bölgesel kalkınma alanlarında sporun bu özelliğinden

yararlanarak değerlendirmelidirler. Bölgesel kalkınmada sporun rolünün tespit edilmesi amaçlanan bu araştırmada; Betimsel yöntem kullanılarak, Doğu Anadolu Bölgesinde; spor sektörü içerisinde doğrudan ve dolaylı olarak yer alan, mal ve hizmet üretimi yapan ve bu hizmetlerden yararlanan insan kaynaklarının ve kurumların, genel profillerinin nicel ve nitel olarak tespiti ile birlikte, sporun ekonomik özelliğinin, bölgesel kalkınmaya katkısı çerçevesinde değerlendirilmiştir (22).

Devecioğlu araştırmasında halka arz edilen spor kulüplerinin finansal değerlerini incelemiştir. Araştırmaya göre dünyada ve Türkiye de Spor kulüplerine ait şirketler, hisse senetlerini halka arz etmekle alternatif finansman yöntemlerine göre daha düşük maliyetle ve uzun vadeli bir kaynağı kullanmaktadırlar. Ayrıca kulüpler halka açıldıktan ve hisse senetleri Borsa'da işlem görmeye başladıktan sonra da hisselerini teminat göstererek kredi kullanabilme, borç senedi ihraç edebilme imkanlarından yararlanmak suretiyle finansman sağlayabilmektedirler. Bu çerçevede halka açılmak ve hisse senetlerinin menkul kıymet borsasında işlem görmesini sağlamak ile kulüpler, sermaye piyasasının denetim mekanizmaları sayesinde kurumsallaşma süreçlerini hızlandırmakta ve modern yönetim tekniklerine daha kısa sürede kavuşabilmektedirler. Türkiye'de ilk Halka arz işlemini başlatan spor kulüpleri Beşiktaş Jimnastik Kulübü (BJK) ile Galatasaray Spor kulübü(GS)'dür. Bu kulüpler halka arz işlemlerini kurmuş oldukları şirketlerle gerçekteşirmişlerdir. Çalışmada Türkiye'de Halka arz edilen spor kulüplerinin sportif başarıları ile piyasa değerleri arasındaki ilişkinin olup olmadığı amaçlanmıştır. Araştırmada Türkiye profesyonel süper liginde faaliyet gösteren her iki kulübün 2002-2003 futbol sezonundaki sportif başarıları, Türkiye Futbol Federasyonunun resmi sonuçları ile bu kulüplere bağlı şirketlerin piyasa değerleri, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının verileri ışığında Finnet 2000 Borsa analiz programında değerlendirilerek anlamlı bulunan sonuçlar tablolar halinde gösterilmiştir (19).

Sevim ve Güven araştırmalarında spor kulüplerinin halka açılması ve hisse senetlerinin değerleri üzerine araştırma yapmışlardır. Araştırmaya göre Spor kulüplerinin halka açılması Türkiye'de yeni bir konudur. Avrupa'da ise 1997 yılından beri örnekleri bulunmaktadır. Avrupa'daki uygulamalara bakıldığında halka açılan bazı

spor kulüplerinin bazılarının çok başarılı olduğu, bazılarının ise halka açılmadan bekledikleri faydayı sağlayamadıkları görülmektedir. Spor kulüplerinin halka açılmasının, bu kulüplere öz kaynak sağlaması bakımından anlamı ve önemi söz konusu iken, pay sahipleri bakımından da hisse senetlerinin değerinin ne olacağı önemli bir sorudur. Türkiye’de Beşiktaş ve Galatasaray Spor kulüplerinin kurmuş oldukları şirketlerin hisse senetlerinin borsada işlem görmeye başlaması, yatırımcılar bakımından yeni bir sektör olması nedeniyle önem arz etmektedir. Aynı zamanda bu kulüplerin halka açılmalarının sonuçları, Türkiye’deki diğer spor kulüplerine halka açılma konusunda karar vermelerinde örnek teşkil edeceğinden dolayı önem taşımaktadır. Çalışmada 20 Şubat 2002 tarihinde borsada işlem görmeye başlayan kulüp şirketlerinin hisse senetlerinin, günümüze kadar geçen süre içerisindeki performansları ele alınmakta, hisse senetlerinin değerine etki faktörleri belirlenmeye çalışılarak yatırımcılar açısından önemi üzerinde durulmaktadır (73).

Devecioğlu ve Sarıkaya “Sporcu Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Değişkenler Işığında Profillerinin Belirlenmesi” isimli çalışmalarında, sporun sosyo-ekonomik yönüne değinmiştir. Toplumsal davranışlar gelirin basit bir fonksiyonu olmadığı gibi, sosyo-ekonomik statü de tek değişkenli bir fonksiyon değildir. Kişilerin sosyo-ekonomik statüsünün belirlenmesinde belli başlı değişkenler kullanılmaktadır. Cinsiyet, yaş ve coğrafi dağılım gibi kriterlerle beraber, sosyo-ekonomik statü, görüşülen örneklemin ana kitleyi temsil etme düzeyini belirleyen değişkenlerdendir. Ancak özellikle informal faaliyetlerin sınıflandırılma zorluğu, kentleşme sürecindeki sorunlar, ara sosyal sınıfların varlığı gibi koşullar altında her duruma ve her kişiye birebir uyan bir sınıflandırma mümkün olamamaktadır. Sporcu öğrencilerin sosyo-ekonomik değişkenler ışığında profillerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada; Orta dereceli okullarda sportif faaliyetlere katılan öğrencilerin demografik özellikleri ile birlikte sosyo-ekonomik özelliklerinin spora yönelimlerindeki ilgi ve tutumlarının belirlenmesine yönelik değerlendirilmiştir. Araştırma Tarama modelinde Anket yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreninin sporcu öğrenciler oluşturmuş, örneklemini ise Elazığ il merkezinde eğitimine devam eden sporcu öğrenciler oluşturmuştur (74).

Tekin ve arkadaşları “Klasman Ve Bölge Futbol Hakemlerinin Sosyo-Ekonomik Durumları ve Sorunları” isimli çalışmalarında, hakemlerin sosyo-ekonomik durumlarını incelemişlerdir. Çalışmanın amacı Edirne bölgesi klasman ve bölge futbol hakemlerinin sosyo-ekonomik durumlarını ve sorunları belirlemektir. Bu amaçla çalışmaya Edirne bölgesinde bulunan ve faal olarak hakemlik yapan futbol hakemleri (N=35) çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmaya katılan hakemlerin sosyo-ekonomik statü ve sorunlarını belirlemek için survey yöntemi kullanılarak 28 soruluk bir anket uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS for Windows programında analiz edilmiş ve verilerin “X”, “SS” ve frekans (yüzde) değerleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak; Edirne ilinde hakemlerin çoğunluğu hakemlik yaptıkları branşı daha önceden yapmış, eğitim düzeyi yüksek ve kendilerini geliştirmede çaba içinde olan insanlar olarak görülmektedir. Görev yaptıkları yerlerin uygun şartlarda olamamasına ve maç ücretlerinin yetersizliğine rağmen hakemliği bir iş olarak değil, amatör bir anlayışla yapmaktadırlar (75).

Albayrak, “Türkiye’de İllerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Düzeylerinin Çok Değişkenli İstatistik Yöntemlerle İncelenmesi” isimli çalışmasında Türkiye’de illerin sosyoekonomik gelişmişlik düzeylerini belirleyen hipotetik yapıları çok değişkenli bir yaklaşımla incelemektedir. Söz konusu hipotetik yapılar öncelikle çok değişkenli istatistik yöntemlerden uygun olan açıklayıcı faktör analiziyle araştırılmaktadır. Çalışmanın ikinci amacı ise, faktör analizi sonuçlarına diskriminant analizi uygulanarak iller önceden belirlenen gelişmişlik gruplarına göre sınıflandırılmaktadır. Araştırma coğrafi, nüfus, eğitim ve kültür, sağlık, istihdam, sosyal güvenlik, mali ve finansal, imalat sanayi, tarım, dış ticaret, enerji, konut ve altyapı gibi farklı alanlardan seçilen, fakat faktör analizinin iç varsayımlarına uygun (faktörleştirilebilen) olan aynı göstergeler iki ayrı zaman kesitinde kullanılarak uygulanmaktadır (76).

Akandere ve arkadaşları “Erkek Maratoncularda Sosyal Çevre ve Ekonomik Durumun Spora Yönelmeye Etkisi” isimli çalışmalarında erkek maratoncularda sosyal çevre ve ekonomik durumlarının spora yönelmeye etkisinin olup olmadığını belirlemek amacı ile yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye’de elit düzeyde spor yapan erkek maratoncular oluşturmaktadır. Anket formu, elit 40 sporcuya milli takım kamplarında ve yarışmalarda yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Araştırmada istatistiksel teknikler

olarak; frekans, yüzde dağılımı ve X^2 teknikleri kullanılmıştır. Sonuç olarak; araştırmaya katılan sporcuların, spora yönelme, başlama ve devam ettirme sürecinde sosyal çevreden etkilendikleri görülmüştür. Ekonomik durum ve gelirlerdeki farklılaşma ile gelir düzeyi arasında bir ilişki söz konusudur. Özellikle alt gelir grubundaki sporcuların uluslar arası yarışlarda derece alamadıkları tespit edilmiştir. Herhangi bir meslekle uğraşmayan sadece meslekleri sporcu olanların uluslararası yarışmalarda daha başarılı oldukları görülmüştür. Bunun neticesinde sporcuların ekonomik durumları performanslarına etki eden önemli bir faktör olarak karşımıza çıkması anlamlıdır. Sporun toplum içinde yaygın hale getirilmesi ve belli başlı sporlar(futbol, basketbol, voleybol gibi) dışında da elit sporculara daha fazla maddi kaynak sağlanması, atletizm branşına çocuk ve gençlerin yönlendirilmesi için elit sporcuların model olarak gösterilmesi, tanıtılması önerilebilir (77).

Pepe ve arkadaşları, “Spor Yapan ve Yapmayan Bayanların Sosyo-Ekonomik Seviyelerinin Araştırılması” isimli çalışmalarında, Türkiye’de spor yapan ve yapmayan bayanların sosyo-ekonomik durumlarının spora katılıma etkisini belirlemektir. Araştırmaya Konya İlinden, 1999-2000 sezonu lisans vizesini yaptırmış 200 sporcu bayan ile, yine aynı Konya ilinden 200 spor yapmayan bayanlar katıldılar. Araştırmaya katılan deneklere 23 sorudan oluşan bir anket uygulandı. Elde edilen verilerin değerlendirmesinde frekans ve yüzde dağılımları hesaplanarak farklılıkları Ki-Kare tekniği ile test edildi. Sonuç olarak spor yapan ve yapmayan bayanların sosyo-ekonomik yönden farklılık gösterdiği, bu yapının kişilerin yaşam şekillerini ve spora katılım düzeyini de etkilediği görülmüştür (78).

Alparslan ve Kılıçgil “ Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyo Kültürel Yapı - Meslek Seçimi İlişkisi” isimli çalışmalarında, Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin sosyo-kültürel yapılarının meslek seçimiyle olan ilişkilerinin belirlenmesidir. Araştırmaya, Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinden 99 öğrenci katılmıştır. Sosyo kültürel yapı-meslek ilişkilerinin belirlenmesine yönelik 26 soruluk anket, araştırma grubuna bizzat uygulanmıştır. Ortaya çıkan bulgular, yüzdesel dağılım, frekans gösterme ve Z dağılımı istatistikî yöntemleriyle analizleri

yapılarak yorumlanmış ve sonuçlandırılmıştır. Araştırma grubunun çoğunluğu (%77,32), Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'na girdikten sonra tekrar üniversite sınavına girmemiştir. Öğrenim görülen bölüm ile sınavdan önce istenilen bölüm karşılaştırılması sonucunda Antrenörlük Eğitimi Bölümü öğrencileri, okudukları bölümden memnundurlar (%51,72). Bu bölüm öğrencilerinin %48,27'si ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde okumak istemektedirler. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği öğrencilerinin %97,67'si okudukları bölümden memnundur. Sadece %2,32'si Spor Yöneticiliği Bölümünü daha çok istemektedir. Spor Yöneticiliği Bölümü öğrencilerinin %68'i bölümünden memnundurlar, %32'si ise Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde okumak istemektedirler. Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği öğrencilerinin bölümlerinden memnuniyet dereceleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur (79).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Materyal ve Yöntem

3.1.1. Çalışma Evreni

Evren Tavşanlı ilçe merkezinde yetişkin olan 18 ve üzerindeki tüm yetişkinleri ve örneklem ise; gönüllü olarak denek olmayı kabul eden kişilerden oluşmaktadır. Bu kapsamda spor eğitimi almış ve anket uygulaması konusunda deneyimli olan 10 gönüllü üzerinde örnek uygulama yapılmıştır.

İlçenin ana caddelerinde ve pazar kurulan yerlerde bir hafta süre ile kurulan stantlarda gönüllülük esasına dayanarak yetişkinlerde (18 ve üstü) 1250 kişi üzerinde anket uygulandı. Bunlardan eksik olan 258 anket çıkartılıp tam olan 792 anket değerlendirmeye alındı.

3.1.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın grubunu Tavşanlı İlçesinde ikamet eden ve spor takımlarını yakından takip ettiklerini ifade eden 1250 kişiye uygulandı. Bunlardan 1180 kişiden geri dönüş elde edildi. Bunlardan 792 tanesi değerlendirmeye uygun bulundu.

3.1.3. Genel Protokol

Anketin uygulanması için Tavşanlı ilinde ikamet eden 792 katılımcı ile sokakta, kafelerde, lokantalarda ve esnaflarla birebir görüşülerek anket envanterinin doldurulması sağlanmıştır. Araştırmada araştırma grubu soruları bizzat araştırmacı tarafından katılımcılara uygulanarak, anketin doldurulması da yine araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2009 yılının yaz tatili dönemine denk gelen Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında uygulanmıştır.

Anket uygulamasının yapıldığı dönemlerin yaz aylarına denk gelmesi nedeni ile uygulama daha çok akşam saatlerinde, halkın dışarı çıkabileceği zamanlarda ve özellikle hafta sonlarında yapılmıştır. Bunun amacı ise sadece belli bir kesime değil, çekirdek aileyi oluşturan tüm bireylere ulaşabilmektir. Araştırmada okuma-yazma becerisi çok iyi olmayan ya da yaşlı ve anketi doldurmakta güçlük çeken katılımcılara sadece sorular yöneltilmiş, veriler anket formuna araştırmacı tarafından girilmiştir.

Anketlerin doldurulmasını müteakip elde edilen veriler dilsel ifadelerden sayısal ifadelerle dönüştürülerek analiz edilmek üzere Microsoft Office Excel programına aktarılmıştır. Verilerin kodlanmasında demografik özellikler için birden başlayarak kodlama yapılmış, aynı kodlar SPSS 15.0 For Windows programına aktarılmıştır. Anket öncülleri için de beşli likert tipi kodlama yapılarak her bir öncüle verilen yanıtlar sayısal ifadelerle dönüştürülmüştür.

3.1.4. Araştırma Tekniği

Araştırmada katılımcıların şehirlerinde bulunan profesyonel spor Kulübünün şehirlerinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik yapısına etkisinin araştırılması için aşağıdaki öncüller sunulmuştur.

Araştırma öncüllerinin daha önce kullanılmış olmaması ve danışman nezaretinde araştırmacı tarafından geliştirilmesi nedeni ile anket öncüllerinin faktör gruplarına göre faktör analizleri yapılmış, anket envanterinin geçerliliği ölçülmüştür. Geçerlilik ölçümünde her bir faktör grubu için varimax rotasyonu yapılmış, non-parametrik değerler parametrik değerlere dönüştürülerek, her bir faktörün varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmada uzman görüşleri alınarak 60 soru belirlenmiş ve güvenilirlik-faktör analizi sonucunda geçerlilik güvenilirliği sağlanmış olan 21 soruya indirilmiştir.

Tablo 3. 1. Araştırmada Kullanılan Anket Öncülleri

No	ANKET SORULARI
1	Futbol takımımı yakından takip ediyorum.
2	Futbol takımımızın olması beni gururlandırıyor.
3	Takımımızın maçlarını sürekli takip ederim.
4	Takımımın oyuncularını biliyorum.
5	Takımımın ligdeki durumundan memnunum.
6	Takımımın maçları şehre olumlu getiriler katar.
7	Maçlar için şehir dışından gelenler şehrimizi tanıma fırsatı buluyor.
8	Maçlar için gelenler şehrin düzenini bozuyor.
9	Maçlar için şehrimize gelenlerden memnunum.
10	Maçlar sayesinde yeni insanlar tanıyorum.
11	Maçlar sayesinde esnafın geliri artıyor.
12	Maçlar yüzünden çok gereksiz harcamalar yapılıyor.
13	Maçlardan sonra belediyenin yaptığı yatırımlar arttı.
14	Maça gelen misafirler elini cebine atmıyor.
15	Maçlar sayesinde pek çok esnafın dükkanının görünümü değişti.
16	Maçlar sayesinde şehirdeki mağaza sayısı arttı.
17	Maçlara gelenler çok küfür ediyor.
18	Maçlara gelenler kültürümüzü bozuyor.
19	Maçlara gelenler farklı kültürleri de beraberinde getiriyor.
20	Maçlara gelenler çevreye zarar veriyor.
21	Maçlara gelenler dostluk duygularının pekişmesini sağlıyor.

Araştırma grubu öncüllerinden 1, 2, 3, 4 ve 5. sorular şehir sakinlerinin futbol takımını benimseyip benimsemediklerini; 6, 7, 8, 9 ve 10. sorular şehir sakinlerinin dışarıdan gelenler hakkındaki genel görüşlerini; 11, 12, 13, 14, 15 ve 16. sorular maçlara gelen taraftarların şehir ekonomisine katkılarını ve 17-21 arası sorular şehir sakinlerinin maç için gelen taraftarlardan duydukları memnuniyeti ölçmek için kullanılmıştır.

3.1.5. Anket Geçerliliği ve Güvenilirliği

Anket envanterinin güvenilirliğinin ölçülmesinde belirlenen her bir faktör grubu için varyans analizi yapılarak ölçülen varyans değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir. Büyüköztürk ve diğerlerine (2008) göre geçerlilik testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini diğer özelliklerle karıştırmadan ne derece doğru ölçtüğü ile ilgilidir.

Bu doğrultuda araştırmada, Ural ve Kılıç'ın (2006) alışmalarında kullandığı ve literatürde kabul gören varimax rotasyonuna uygun olarak Temel Bileşenler Analizi uygulanmıştır. Temel bileşenler analizi için faktör ağırlık yükü literatürde kabul gören .40 olarak belirlenmiştir. Aşağıdaki tabloda verilen faktör yüklerinin değerleri girilirken, varimax değişiminden sonraki yeniden ölçüm değerleri kullanılmıştır. Temel bileşenler analizine göre her bir öncülün faktör ağırlığı bu değerin üzerinde çıkmış ve anket öncüllerinin geçerliliği sağlanmıştır. Faktör grupları belirlendikten sonra, güvenilirlik testinde de bu faktör grupları kullanılmıştır.

Tablo 2. 2. Araştırma Öncülleri İçin Faktör Yükleri

FAKTÖR GRUPLARI ve ÖNCÜLLERİ	Faktör Ağırlıkları
FAKTÖR-1 Takımı benimseme	
Futbol takımımı yakından takip ediyorum.	,673
Futbol takımımızın olması beni gururlandırıyor.	,717
Takımımızın maçlarını sürekli takip ederim.	,941
Takımımın oyuncularını biliyorum.	,928
Takımımın ligdeki durumundan memnunum	,974
FAKTÖR-2 Dışarıdan gelen taraftara bakış açısı	
Takımımın maçları şehre olumlu getiriler katar.	,414
Maçlar için şehir dışından gelenler şehrimizi tanıma fırsatı buluyor.	,925
Maçlar için gelenler şehrin düzenini bozuyor.	,715
Maçlar için şehrimize gelenlerden memnunum.	,779
Maçlar sayesinde yeni insanlar tanıyorum.	,764
FAKTÖR-3 Sosyo-ekonomik katkı	
Maçlar sayesinde esnafın geliri artıyor.	,563
Maçlar yüzünden çok gereksiz harcamalar yapıyor.	,644
Maçlardan sonra belediyenin yaptığı yatırımlar arttı.	,572
Maça gelen misafirler elini cebine atmıyor.	,781
Maçlar sayesinde pek çok esnafın dükkânının görünümü değişti.	,884
Maçlar sayesinde şehirdeki mağaza sayısı arttı.	,464
FAKTÖR-4 Dışarıdan gelen taraftar memnuniyeti	
Maçlara gelenler çok küfür ediyor.	,806
Maçlara gelenler kültürümüzü bozuyor.	,877
Maçlara gelenler farklı kültürleri de beraberinde getiriyor.	,653
Maçlara gelenler çevreye zarar veriyor.	,944
Maçlara gelenler dostluk duygularının pekişmesini sağlıyor.	,497

Araştırmada kullanılan anketin güvenilirliğinin ölçülmesi için ise faktör analizine göre belirlenen faktör grupları dikkate alınarak, Cronbach alpha katsayısı her bir soru grubuna ayrı ayrı uygulanarak hesaplanmıştır. Araştırma grubu soruları için hesaplanan Cronbach Alpha katsayılarının değerleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3. 3. Araştırma Grubu Soruları İçin Hesaplanan Alpha Sayıları

GRUPLAR	SORU SAYISI	ALPHA SAYISI
Takımı benimseme	5	,978
Dışarıdan gelen taraftara bakış açısı	5	,994
Sosyo-ekonomik katkı	6	,898
Dışarıdan gelen taraftar memnuniyeti	5	,899

Tablodan da görüleceği gibi araştırma grubu sorularının tamamı geçerlilik ve güvenilirlik analizlerinden literatürde kabul edilen ,70 üzerinde bir değer almışlardır.

3.1.6. Analiz Yöntemleri ve Uygulanan Teknikler

Araştırma verilerinin toplanmasında sosyal bilimlerde veri toplama yöntemlerinden anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada katılımcıların profesyonel bir spor kulübünün bir ilin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapısına katkısı konusunda fikirlerinin belirlenmesi için hazırlanan anket formu, Kütahya Tavşanlı ilçesinde ikamet eden toplam 792 katılımcıya uygulanmıştır.

Kaynak bilgilerinin bir araya getirilmesinde ise doküman ve kaynak tarama modeli kullanılmıştır. Konu başlıklarına göre tasnif edilen belgeler sosyal bilimlerde içerik analizi yöntemine göre analiz edilerek, araştırmanın kaynak bölümü oluşturulmuştur.

4. BULGULAR

4.1. Katılımcıların Genel Özellikleri

4.1.1. Cinsiyet

Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tabloya göre katılımcıların %72,7'si (576 kişi) erkek ve kalan %27,3'ü (216 kişi) bayandır. Katılımcıların tamamı bu öncüle yanıt vermiştir.

Tablo.4. 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet		Frekans	Yüzde %	Geçerli %	Kümülatif Yüzde
Geçer	Bay	576	72,7	72,7	72,7
	Bayan	216	27,3	27,3	100,0
Toplam		792	100,0	100,0	

4.1.2. Yaş

Katılımcıların yaşlarına göre dağılımları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tabloya göre katılımcıların %18,2'si (144 kişi) "20-25 arası"; %9,1'i (72 kişi) "26-30 arası"; %18,2'si (144 kişi) "31-35 arası"; %36,4'ü (288 kişi) "144-45 arası" ve %18,2'si (144 kişi) "46 ve üstü" yaş aralığında olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo.4. 2. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımları

Yaş		Frekans	Yüzde %	Geçerli %	Kümülatif Yüzde
Geçer	20-25	144	18,2	18,2	18,2
	26-30	72	9,1	9,1	27,3
	31-35	144	18,2	18,2	45,5
	144-45	288	36,4	36,4	81,8
	46 ve üstü	144	18,2	18,2	100,0
	Toplam	792	100,0	100,0	

4.1.3. Eğitim Durumu

Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tabloya göre katılımcıların %45,5', (360 kişi) "ilköğretim"; %45,5'i "Lise" ve %9,1'i (72 kişi) "Lisans" mezunu olduklarını belirtmişlerdir. Bu soruya da katılımcıların tamamı yanıt vermişleridir.

Tablo.4. 3. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımları

Eğitim		Frekans	Yüzde %	Geçerli %	Kümülatif Yüzde
Geçer	İlköğretim	360	45,5	45,5	45,5
	Lise	360	45,5	45,5	90,9
	Lisans	72	9,1	9,1	100,0
	Toplam	792	100,0	100,0	

4.1.4. Aylık Gelir

Katılımcıların aylık gelirlerine göre dağılımları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tabloya göre katılımcıların %63,6'sı (504 kişi) "501-1000 TL" ve %36,4'ü (288 kişi) "1001-1500 TL" aylık gelire sahip olduklarını belirtmişlerdir. Kentin geneli ile paralellik arz eden bir sonuç çıkmıştır.

Tablo.4. 4. Katılımcıların Aylık Gelirlerine Göre Dağılımları

Gelir		Frekans	Yüzde %	Geçerli %	Kümülatif Yüzde
Geçer	501-1000 TL	504	63,6	63,6	63,6
	1001-1500 TL	288	36,4	36,4	100,0
	Toplam	792	100,0	100,0	

4.1.5. Meslek Grubu

Araştırmaya katılan katılımcıların meslek gruplarının belirlenmesi için yapılan frekans analizi sonuçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo.4. 5. Katılımcıların Meslek Gruplarına Göre Dağılımları

Eğitim		Frekans	Yüzde %	Geçerli %	Kümülatif Yüzde
Geçer	Serbest	360	45,5	45,5	45,5
	Esnaf	360	45,5	45,5	90,9
	Memur	72	9,1	9,1	100,0
	Toplam	792	100,0	100,0	

Tabloya göre katılımcıların %45,5', (360 kişi) serbest meslek sahibi; %45,5'i esnaf ve %9,1'i (72 kişi) memur olduklarını belirtmişlerdir. Bu soruya da katılımcıların tamamı yanıt vermişleridir.

4.2. Şehir Sakinlerinin Profesyonel Futbol Takımlarını Benimsemeleri

Kültürel değerlerin değişmesinin ya da gelişmesinin birinci öncüllerinden birisi olan benimseme ve aidiyet duygusu, bir şehrin sakinlerinin şehrin sahip olduğu takımı benimsemesi ile farklılaşabilir. Örneğin İzmir'de iki tip İzmirli vardır. Bunlardan birisi Karşıyakalı, diğeri ise Göztepelidir. Bunun gibi bir şehrin sahip olduğu profesyonel takımın şehrin sosyo-kültürel gelişimi üzerindeki etkisi büyüktür. Araştırmanın bu bölümünde bu etkinin araştırılması için araştırmacılara yöneltilen öncüllerin crosstabulation ve ki-kare analizlerine göre değerlendirilmelerine yer verilmiştir.

4.2.1. Takımı Yakından Takip Etme

Araştırmada şehirde yaşayanların profesyonel takımlarını benimseyip benimsemediklerinin araştırılması için katılımcılara yöneltilen "Futbol takımımı yakından takip ediyorum" sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların "Futbol takımımı yakından takip ediyorum" görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(3)}=338,250$; $p<0.05$).

Tablo.4. 6. Takımı Yakından Takip Etme

		s1				Toplam
		Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet Bay	N	72	0	288	216	576
	%	12,5%	,0%	50,0%	37,5%	100,0%
Bayan	N	72	72	0	72	216
	%	33,3%	33,3%	,0%	33,3%	100,0%
Toplam	N	144	72	288	288	792
	%	18,2%	9,1%	36,4%	36,4%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımı yakından takip etme öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Katılmıyorum"; %50,0'si "Katılıyorum" ve %37,5'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Katılmıyorum"; %33,3'ü "Fikrim Yok" ve %33,3'ü "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarını yakından takip ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p < 0.05$).

4.2.2. Takımla Gurur Duyma

Araştırmada şehirde yaşayanların profesyonel takımlarını benimseyip benimsemediklerinin araştırılması için katılımcılara yöneltilen "Futbol takımımızın olması beni gururlandırıyor" sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha = 0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların "Futbol takımımızın olması beni gururlandırıyor" görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)} = 126,500$; $p < 0.05$).

Tablo.4. 7. Takımla Gurur Duyma

		s2			Toplam
		Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet Bay	N	72	360	144	576
	%	12,5%	62,5%	25,0%	100,0%
Bayan	N	0	72	144	216
	%	,0%	33,3%	66,7%	100,0%
Toplam	N	72	432	288	792
	%	9,1%	54,5%	36,4%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımdan gurur duyma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Fikrim Yok"; %62,5'i "Katılıyorum" ve %33,3'ü "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Katılıyorum" ve %66,7'si "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarıyla gurur duyduklarını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.2.3. Takımı Takip Etme

Araştırmada şehirde yaşayanların profesyonel takımlarını benimseyip benimsemediklerinin araştırılması için katılımcılara yöneltilen "Takımımızın maçlarını sürekli takip ederim" sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların "Takımımızın maçlarını sürekli takip ederim" görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(3)}=356,400$; $p<0.05$).

Tablo.4. 8. Takımı Takip Etme

		s3				Toplam	
		Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum		
Cinsiyet	Bay	N	72	216	144	144	576
		%	12,5%	37,5%	25,0%	25,0%	100,0%
	Bayan	N	0	0	0	216	216
		%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		N	72	216	144	360	792
		%	9,1%	27,3%	18,2%	45,5%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımı takip etme öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Katılmıyorum"; %37,5'i "Fikrim Yok"; %25,0'i "Katılıyorum" ve %25,0'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise ilginç bir şekilde tamamı "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarını yakından takip ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.2.4. Takımı Tanıma

Araştırmada şehirde yaşayanların profesyonel takımlarını benimseyip benimsemediklerinin araştırılması için katılımcılara yöneltilen “Takımımın oyuncularını biliyorum” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Takımımın oyuncularını biliyorum” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(4)}=429,000$; $p<0.05$).

Tablo.4. 9. Takımı Tanıma

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	s4 Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Cinsiyet Bay	N	72	144	0	144	216	576
	%	12,5%	25,0%	,0%	25,0%	37,5%	100,0%
Bayan	N	0	0	72	144	0	216
	%	,0%	,0%	33,3%	66,7%	,0%	100,0%
Toplam	N	72	144	72	288	216	792
	%	9,1%	18,2%	9,1%	36,4%	27,3%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımı yeterince tanıma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5’i “Kesinlikle Katılmıyorum”; %25,0’i “Katılmıyorum”; %25’i “Katılıyorum” ve %37,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3’ü “Fikrim Yok” ve %66,7’si “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarını yeterince tanıdıklarını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.2.5. Takımın Lig Durumu Memnuniyeti

Araştırmada şehirde yaşayanların profesyonel takımlarını benimseyip benimsemediklerinin araştırılması için katılımcılara yöneltilen “Takımımın ligdeki durumundan memnunum” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Takımımın ligdeki durumundan memnunum” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(4)}=368,500$; $p<0.05$).

Tablo.4. 10. Takımın Lig Durumu Memnuniyeti

			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	s5 Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Cinsiyet Bay	N		144	72	216	72	72	576
	%		25,0%	12,5%	37,5%	12,5%	12,5%	100,0%
Bayan	N		0	0	0	72	144	216
	%		,0%	,0%	,0%	33,3%	66,7%	100,0%
Toplam	N		144	72	216	144	216	792
	%		18,2%	9,1%	27,3%	18,2%	27,3%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımın lig durumundan memnun olma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0’i “Kesinlikle Katılmıyorum”; %12,5’i “Katılmıyorum”; %37,5’i “Fikrim Yok”; %12,5’i “Katılıyorum” ve %12,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3’ü “Katılıyorum” ve %66,7’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarının lig durumundan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.3. Şehir Sakinlerinin Maç İçin Dışarıdan Gelenlere İlişkin Görüşleri

4.3.1. Maçların Getirisi

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlere ilişkin görüşlerinin araştırılması için katılımcılara yöneltilen “Takımımın maçları şehre olumlu getiriler katar” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Takımımın maçları şehre olumlu getiriler katar” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=610,500$; $p<0.05$).

Tablo.4. 11. Maçların Getirisi

			s6			Toplam
			Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Bay	N	72	504	0	576
		%	12,5%	87,5%	,0%	100,0%
	Bayan	N	72	0	144	216
		%	33,3%	,0%	66,7%	100,0%
Toplam	N	144	504	144	792	
	%	18,2%	63,6%	18,2%	100,0%	

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçların olumlu getirisinin olduğu öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Fikrim Yok" ve %87,5'i "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Fikrim Yok" ve %66,7'si "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçların olumlu etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.3.2. Şehrin Tanıtılması

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlere ilişkin görüşlerinin araştırılması için katılımcılara yöneltilen "Maçlar için şehir dışından gelenler şehrimizi tanıma fırsatı buluyor" sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların "Maçlar için şehir dışından gelenler şehrimizi tanıma fırsatı buluyor" görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(4)}=247,500$; $p<0.05$).

Tablo.4. 12. Şehrin Tanıtılması

		s7					Toplam
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet Bay	N	72	72	72	216	144	576
	%	12,5%	12,5%	12,5%	37,5%	25,0%	100,0%
Bayan	N	0	0	0	216	0	216
	%	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Toplam	N	72	72	72	432	144	792
	%	9,1%	9,1%	9,1%	54,5%	18,2%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımın şehrin tanıtımına katkısının olduğu öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Kesinlikle Katılmıyorum"; %12,5'i "Katılmıyorum"; %12,5'i "Fikrim Yok"; %37,5'i "Katılıyorum" ve %25,0'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %100,0'u "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarının şehirlerine katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p < 0.05$).

4.3.3. Şehir Düzeni

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlere ilişkin görüşlerinin araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen "Maçlar için gelenler şehrin düzenini bozuyor" sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha = 0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların "Maçlar için gelenler şehrin düzenini bozuyor" görüşleri arasında önemli farklar olmadığını gösterdi ($X^2_{(1)} = 1,179$; $p > 0.05$).

Tablo.4. 13. Şehir Düzeni

		s8		Toplam
		Katılmıyorum	Fikrim yok	
Cinsiyet Bay	N	360	216	576
	%	62,5%	37,5%	100,0%
Bayan	N	144	72	216
	%	66,7%	33,3%	100,0%
Toplam	N	504	288	792
	%	63,6%	36,4%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maç için dışarıdan gelenler şehir düzenini bozuyor öncülüne katılımcılardan erkeklerin %62,5'i "Katılmıyorum" ve %37,5'i "Fikrim Yok" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %66,7'si "Katılmıyorum" ve %33,3'ü "Fikrim Yok" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için dışarıdan gelen taraftarın şehrin düzenini bozmadığını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidar değildir ($p>0.05$).

4.3.4. Maçlara Gelenlerden Memnuniyet

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlere ilişkin görüşlerinin araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen "Maçlar için şehrimize gelenlerden memnunum" sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların "Maçlar için şehrimize gelenlerden memnunum" görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=247,500$; $p<0.05$).

Tablo.4. 14. Maçlara Gelenlerden Memnuniyet

			s9			Toplam
			Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Bay	N	144	360	72	576
		%	25,0%	62,5%	12,5%	100,0%
	Bayan	N	0	72	144	216
		%	,0%	33,3%	66,7%	100,0%
Toplam		N	144	432	216	792
		%	18,2%	54,5%	27,3%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlar için dışarıdan gelenlerden memnun olma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0'i "Fikrim Yok"; %62,5'i "Katılıyorum" ve %12,5'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Katılıyorum" ve %66,7'si "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir.

Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarının maçları için dışarıdan gelen taraftardan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.3.5. Yeni İnsanlarla Tanışma

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlere ilişkin görüşlerinin araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maçlar sayesinde yeni insanlar tanıyorum” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maçlar sayesinde yeni insanlar tanıyorum” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=174,900$; $p<0.05$).

Tablo.4. 15. Yeni İnsanlarla Tanışma

		s10			Toplam	
		Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum		
Cinsiyet	Bay	N	72	288	216	576
		%	12,5%	50,0%	37,5%	100,0%
	Bayan	N	72	0	144	216
		%	33,3%	,0%	66,7%	100,0%
Toplam	N	144	288	360	792	
	%	18,2%	36,4%	45,5%	100,0%	

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlar sayesinde yeni insanlarla tanışma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5’i “Katılmıyorum”; %50,0’si “Fikrim Yok” ve %37,5’i “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3’ü “Katılmıyorum” ve %66,7’si “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar sayesinde yeni insanlarla tanışma fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.4. Maç İçin Dışarıdan Gelenlerin Şehir Ekonomisine Katkıları

4.4.1. Esnafın Gelirinin Artması

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerin şehir ekonomisine katkıları hakkında görüşlerinin araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maçlar sayesinde esnafın geliri artıyor” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maçlar sayesinde esnafın geliri artıyor” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=117,857$; $p<0.05$).

Tablo.4. 16. Esnafın Gelirinin Artması

			s11			Toplam
			Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Bay	N	72	432	72	576
		%	12,5%	75,0%	12,5%	100,0%
	Bayan	N	72	72	72	216
		%	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%
Toplam		N	144	504	144	792
		%	18,2%	63,6%	18,2%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlar için gelenler sayesinde esnaf gelirinin artması öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5’i “Fikrim Yok”; %75,0’i “Katılıyorum” ve %12,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3’ü “Fikrim Yok”; %33,3’ü “Katılıyorum” ve %33,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarının maçları için dışarıdan gelen taraftarlar sayesinde esnafın gelirinin arttığını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.4.2. Gereksiz Harcamalar

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerin şehir ekonomisine katkıları hakkında görüşlerinin araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maçlar yüzünden çok gereksiz harcamalar yapılıyor” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maçlar yüzünden çok gereksiz harcamalar yapılıyor” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=126,500$; $p<0.05$).

Tablo.4. 17. Gereksiz Harcamalar

			s12			Toplam
			Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Bay	N	144	360	72	576
		%	25,0%	62,5%	12,5%	100,0%
	Bayan	N	144	72	0	216
		%	66,7%	33,3%	,0%	100,0%
Toplam	N	288	432	72	792	
	%	36,4%	54,5%	9,1%	100,0%	

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlar için gereğinden fazla harcama yapıldığı öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0’i “Fikrim Yok”; %62,5’i “Katılıyorum” ve %12,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %66,7’si “Fikrim Yok” ve %33,3’ü “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gereğinden fazla harcamanın yapıldığını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p>0.05$).

4.4.3. Belediyenin Yatırımları

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerin şehir ekonomisine katkıları hakkında görüşlerinin araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maçlardan sonra belediyenin yaptığı yatırımlar arttı” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maçlardan sonra belediyenin yaptığı yatırımlar arttı” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=247,500$; $p<0.05$).

Tablo.4. 18. Belediyenin Yatırımları

			s13			Toplam
			Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Bay	N	72	288	216	576
		%	12,5%	50,0%	37,5%	100,0%
	Bayan	N	0	0	216	216
		%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Toplam		N	72	288	432	792
		%	9,1%	36,4%	54,5%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlar sonrasında belediyenin yaptığı yatırımların arttığı öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5’i “Fikrim Yok”; %50,0’si “Katılıyorum” ve %37,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise tamamı “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar sonrasında belediyenin yaptığı yatırımların arttığını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.4.4. Maça Gelenlerin Harcamaları

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerin şehir ekonomisine katkıları hakkında görüşlerinin araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maça gelen misafirler elini cebine atmıyor” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maça gelen misafirler elini cebine atmıyor” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=174,900$; $p<0.05$).

Tablo.4. 19. Maça Gelenlerin Harcamaları

			s14			
			Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Toplam
Cinsiyet	Bay	N	288	216	72	576
		%	50,0%	37,5%	12,5%	100,0%
	Bayan	N	0	144	72	216
		%	,0%	66,7%	33,3%	100,0%
Toplam	N		288	360	144	792
	%		36,4%	45,5%	18,2%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerin harcama yapmaktan kaçındığı öncülüne katılımcılardan erkeklerin %50,0'si “Katılmıyorum”; %37,5'i “Fikrim Yok” ve %12,5'i “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %66,7'si “Fikrim Yok” ve %33,3'ü “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerin harcama yapıp yapmadığı konusunda hemfikir değillerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p < 0.05$).

4.4.5. Dükkânların Görünümü

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerin şehir ekonomisine katkıları hakkında görüşlerinin araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maçlar sayesinde pek çok esnafın dükkânının görünümü değişti” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha = 0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maçlar sayesinde pek çok esnafın dükkânının görünümü değişti” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)} = 292,875$; $p < 0.05$).

Tablo.4. 20. Dükkânların Görünümü

			s15			
			Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Cinsiyet	Bay	N	72	504	0	576
		%	12,5%	87,5%	,0%	100,0%
	Bayan	N	72	72	72	216
		%	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%
Toplam	N		144	576	72	792
	%		18,2%	72,7%	9,1%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlardan sonra dükkânların görünümünün değiştiği öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Fikrim Yok" ve %87,5'i "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Fikrim Yok"; %33,3'ü "Katılıyorum" ve %33,3'ü "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlardan sonra şehirdeki dükkânların görünümünün değiştiğini belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.4.6. Mağaza Sayısının Artması

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerin şehir ekonomisine katkıları hakkında görüşlerinin araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen "Maçlar sayesinde şehirdeki mağaza sayısı arttı" sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların "Maçlar sayesinde şehirdeki mağaza sayısı arttı" görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=169,714$; $p<0.05$).

Tablo.4. 21. Mağaza Sayısının Artması

			s16			Toplam
			Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Bay	N	144	288	144	576
		%	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%
	Bayan	N	0	216	0	216
		%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Toplam	N	144	504	144	792	
	%	18,2%	63,6%	18,2%	100,0%	

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerden sonra şehirdeki mağaza sayısının arttığı öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0'i "Fikrim Yok"; %50,0'si "Katılıyorum" ve %25,0'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise tamamı "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerden sonra şehirdeki mağaza

sayısının arttığını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.5. Şehir Sakinlerinin Maç İçin Gelenlerden Memnuniyeti

4.5.1. Maçlara Gelenlerin Küfür Etmesi

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerden memnun olup olmadıklarının araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maçlara gelenler çok küfür ediyor” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maçlara gelenler çok küfür ediyor” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=117,857$; $p<0.05$).

Tablo.4. 22. Maçlara Gelenlerin Küfür Etmesi

			s17			Toplam
			Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	
Cinsiyet	Bay	N	72	432	72	576
		%	12,5%	75,0%	12,5%	100,0%
	Bayan	N	72	72	72	216
		%	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%
Toplam	N	144	504	144	792	
	%	18,2%	63,6%	18,2%	100,0%	

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerin çok küfür ettiği öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i “Katılmıyorum”; %75,0'i “Fikrim Yok”; ve %12,5'i “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3’ü “Katılmıyorum”; %33,3’ü “Fikrim Yok” ve %33,3’ü “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerin çok fazla küfür ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.5.2. Kültürel Bozulma

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerden memnun olup olmadıklarının araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maçlara gelenler kültürümüzü bozuyor” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maçlara gelenler kültürümüzü bozuyor” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(2)}=138,600$; $p<0.05$).

Tablo.4. 23. Kültürel Bozulma

			s18			Toplam
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	
Cinsiyet	Bay	N	144	288	144	576
		%	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%
	Bayan	N	144	72	0	216
		%	66,7%	33,3%	,0%	100,0%
Toplam		N	288	360	144	792
		%	36,4%	45,5%	18,2%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerden sonra şehirdeki kültürün bozulduğu öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0’i “Kesinlikle Katılmıyorum”; %50,0’si “Katılmıyorum” ve %25,0’i “Fikrim Yok” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %66,7’si “Kesinlikle Katılmıyorum” ve %33,3’ü “Katılmıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerin şehirdeki kültürü bozmadığını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.5.3. Kültür Transferi

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerden memnun olup olmadıklarının araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maçlara gelenler farklı kültürleri de beraberinde getiriyor” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maçlara gelenler farklı kültürleri de beraberinde getiriyor” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(3)}=308,000$; $p<0.05$).

Tablo.4. 24. Kültür Transferi

		s19				
		Kesinlikle Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam
Cinsiyet Bay	N	0	288	216	72	576
	%	,0%	50,0%	37,5%	12,5%	100,0%
Bayan	N	72	144	0	0	216
	%	33,3%	66,7%	,0%	,0%	100,0%
Toplam	N	72	432	216	72	792
	%	9,1%	54,5%	27,3%	9,1%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçların kültür transferine yardım ettiği öncülüne katılımcılardan erkeklerin %50,0’si “Fikrim Yok”; %37,5’i “Katılıyorum” ve %12,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3’ü “Kesinlikle Katılmıyorum” ve %66,7’si “Fikrim Yok” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçların kültürel transfere katkı sağlamadığını belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.5.4. Maçlara Gelenlerin Çevreye Verdikleri Zarar

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerden memnun olup olmadıklarının araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen “Maçlara gelenler çevreye zarar veriyor” sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların “Maçlara gelenler çevreye zarar veriyor” görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(3)}=299,357$; $p<0.05$).

Tablo.4. 25. Maçlara Gelenlerin Çevreye Verdikleri Zarar

			s20				Toplam
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim yok	Katılıyorum	
Cinsiyet	Bay	N	72	432	72	0	576
		%	12,5%	75,0%	12,5%	,0%	100,0%
	Bayan	N	0	72	72	72	216
		%	,0%	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%
Toplam		N	72	504	144	72	792
		%	9,1%	63,6%	18,2%	9,1%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerin çevreye zarar verdikleri öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Kesinlikle Katılmıyorum"; %75,0'i "Katılmıyorum" ve %12,5'i "Fikrim Yok" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Katılmıyorum"; %33,3'ü "Fikrim Yok" ve %33,3'ü "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerin çevreye zarar vermediklerini belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidardır ($p<0.05$).

4.5.5. Dostluk Duygularının Pekişmesi

Araştırmada şehirde yaşayanların maç için dışarıdan gelenlerden memnun olup olmadıklarının araştırılması amacıyla katılımcılara yöneltilen "Maçlara gelenler dostluk duygularının pekişmesini sağlıyor" sorusuna verdikleri cevaplar arasında önemli bir fark olup olmadığını belirlemek için $\alpha=0.05$ önemlilik düzeyinde ki-kare testi uygulandı.

Test sonuçları katılımcıların "Maçlara gelenler dostluk duygularının pekişmesini sağlıyor" görüşleri arasında önemli farklar olduğunu gösterdi ($X^2_{(1)}=111,375$; $p<0.05$).

Tablo.4. 26. Dostluk Duygularının Pekişmesi

			s21		Toplam
			Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Cinsiyet	Bay	N	360	216	576
		%	62,5%	37,5%	100,0%
	Bayan	N	216	0	216
		%	100,0%	,0%	100,0%
Toplam		N	576	216	792
		%	72,7%	27,3%	100,0%

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlarla birlikte dostluk duygularının pekiştiği öncülüne katılımcılardan erkeklerin %62,5'i “Katılıyorum” ve %37,5'i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise tamamı “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlarla beraber dostluk duygularının pekiştiğini belirtmişlerdir. Araştırmada bayan ve erkek katılımcıların verdikleri yanıtlar arasındaki fark istatistiksel olarak manidar değildir ($p < 0.05$).

5. TARTIŞMA

-Genel Özellikler

Araştırmaya katılan katılımcıların %72,7'si (576 kişi) erkek ve kalan %27,3'ü (216 kişi) bayandır. Demografik özelliklerin bu şekilde dağılmasında, Tavşanlı ilçesinde bulunan bayanların çoğunluğunun ev hanımı olması ve dışarı nadiren çıkmalarının etkisi vardır. Normalde de gün içinde şehir merkezinde bulunan her üç kişiden ikisinin erkek olduğunu söyleyebiliriz. Araştırma sonuçları da bu durumdan etkilenmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların %18,2'si (144 kişi) "20-25 arası"; %9,1'i (72 kişi) "26-30 arası"; %18,2'si (144 kişi) "31-35 arası"; %36,4'ü (72 kişi) "41-45 arası" ve %18,2'si (144 kişi) "46 ve üstü" yaş aralığındadır. Burada yaş dağılımının genelinen geç nüfusa sahip olan ülkemizin demografik özelliklerini yansıttığını görmekteyiz. Araştırma sonuçlarına da bu durum yansımıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların %45,5'i (360 kişi) "ilköğretim"; %45,5'i "Lise" ve %9,1'i (72 kişi) "Lisans" mezunudur. Eğitimi durumu incelendiğinde katılımcıların genelinen ilköğretim ve lise mezunu olduğu görülmektedir. Ülkemizde yüksek öğrenimini tamamlayan bireylerin kent merkezlerinde toplanması yüzünden ortaya çıkan bu durum, araştırma sonuçlarına da yansımıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların %63,6'sı (126 kişi) "501-1000 TL" ve %36,4'ü (72 kişi) "1001-1500 TL" aylık gelire sahiptir. Yine aylık gelir durumu açısından da ortaya çıkan demografik özellikler ülkemizin mevcut olduğu duruma paralellik göstermektedir. Araştırmanın yapıldığı Tavşanlı ilçesi daha çok düşük ve orta gelirli ailelerin yaşadığı bir ilçemizdir. Araştırma sonuçlarına da bu durum yansımıştır.

Araştırmaya yöneltilen katılımcılar kendilerine yöneltilen takımı yakından takip etme öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Katılmıyorum"; %50,0'si "Katılıyorum" ve %37,5'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Katılmıyorum"; %33,3'ü "Fikrim Yok" ve %33,3'ü

“Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Burada dikkati çeken husus kadınların da üçte birinin takımlarını yakından takip ettikleridir. Erkek katılımcılarda ise bu durum daha yüksektir ve beklenen bir durumdur.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımdan gurur duyma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5’i “Fikrim Yok”; %62,5’i “Katılıyorum” ve %33,3’ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3’ü “Katılıyorum” ve %66,7’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Yine burada da ilginç olan nokta kadınların erkeklerden daha çok takımlarıyla gurur duyduklarını belirtmeleridir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımı takip etme öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5’i “Katılmıyorum”; %37,5’i “Fikrim Yok”; %25,0’i “Katılıyorum” ve %25,0’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise ilginç bir şekilde tamamı “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Tavşanlı ilçesinin küçük bir yerleşim birimi olması ve sosyal etkinliklerin kısmen de olsa sınırlı olması nedeniyle takımların maçlarının şehir genelinde daha çok ilgi göstermesi beklenen bir durumdur.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımı yeterince tanıma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5’i “Kesinlikle Katılmıyorum”; %25,0’i “Katılmıyorum”; %25’i “Katılıyorum” ve %37,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3’ü “Fikrim Yok” ve %66,7’si “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Burada da bayanların takımlarını daha çok tanıdıklarını belirtmeleri ilginçtir. Ankete katılan katılımcılardan bayanların daha çok yükseköğretim öğrencisi olmasının araştırma sonuçlarını etkilediği kanaatindeyiz.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımın lig durumundan memnun olma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0’i “Kesinlikle Katılmıyorum”; %12,5’i “Katılmıyorum”; %37,5’i “Fikrim Yok”; %12,5’i “Katılıyorum” ve %12,5’i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3’ü “Katılıyorum” ve %66,7’si “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Burada da kadınların memnuniyet derecesinin fazlalığını yukarıdaki nedene bağlamamız mümkündür. Öte yandan erkek katılımcıların takımlarının lig durumundan memnun olmamaları takımdan

duyulan memnuniyetsizlik değil, aksine takımın hak ettiği yerde olmadığı görüşüdür. Bu durum anketin doldurulması esnasında da sözel olarak ifade edilmiştir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçların olumlu getirisinin olduğu öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Fikrim Yok" ve %87,5'i "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Fikrim Yok" ve %66,7'si "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Maçların getirisinin en fazla hissedildiği kesim bayan katılımcılardır. Şehrin çevresindeki değişiklikleri en fazla algılayan katılımcı kesimi olan bayanlar, erkeklere göre maçların daha büyük önem arz ettiği fikrindedir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen takımın şehrin tanıtımına katkısının olduğu öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Kesinlikle Katılmıyorum"; %12,5'i "Katılmıyorum"; %12,5'i "Fikrim Yok"; %37,5'i "Katılıyorum" ve %25,0'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %100,0'ü "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Burada da kadınlarla erkekler arasında görüş farkı vardır. Erkek katılımcıların şehirlerinin tanıtılmasını sadece maçlara bağlamama fikrinde olduklarını söyleyebiliriz.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maç için dışarıdan gelenler şehir düzenini bozuyor öncülüne katılımcılardan erkeklerin %62,5'i "Katılmıyorum" ve %37,5'i "Fikrim Yok" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %66,7'si "Katılmıyorum" ve %33,3'ü "Fikrim Yok" yanıtını vermişlerdir. Sonuçlardan da görüldüğü gibi hem erkek, hem de bayan katılımcılar maçlardan ve maçların getirisinden memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlar için dışarıdan gelenlerden memnun olma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0'i "Fikrim Yok"; %62,5'i "Katılıyorum" ve %12,5'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Katılıyorum" ve %66,7'si "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Yine burada da maçlara gelenlerden duyulan memnuniyet bayanlarda daha fazladır. Yine bu öncül için de bayanların üniversite öğrencisi olmalarının etkisinin olduğu kanaatindeyiz.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlar sayesinde yeni insanlarla tanışma öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Katılmıyorum"; %50,0'si "Fikrim Yok" ve %37,5'i "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Katılmıyorum" ve %66,7'si "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Yukarıdaki öncülde belirttiğimiz nedenin burada da etkili olduğu fikrindeyiz. Katılımcılardan özellikle bayanlar maçlar sayesinde yeni insanlarla tanışma imkanı bulduklarını belirtmişleridir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlar için gelenler sayesinde esnaf gelirinin artması öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Fikrim Yok"; %75,0'i "Katılıyorum" ve %12,5'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Fikrim Yok"; %33,3'ü "Katılıyorum" ve %33,3'ü "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırma sonuçları da göstermektedir ki bir şehrin sosyo-ekonomik yapısına şehirde bulunan takımın maçlarının getirisi büyüktür. Günümüzde artık bu durum bir gerçekten de öte bir postülat olmuştur. Yani doğruluğu su götürmez bir gerçektir.

Katılımcılara yöneltilen maçlar için gereğinden fazla harcama yapıldığı öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0'i "Fikrim Yok"; %62,5'i "Katılıyorum" ve %12,5'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %66,7'si "Fikrim Yok" ve %33,3'ü "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Her ne kadar katılımcılar maçlardan ve getirilerinden memnun olsalar da, yine de ülkemizin ekonomik durumu da düşünüldüğünde maçlar için yapılan harcamaların gereksiz olduğu fikrindedir. Benzer durum siyasi partilerin seçim çalışmaları için de geçerlidir ve bu durum çoğu kez ana haberlere de konu olmuştur.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlar sonrasında belediyenin yaptığı yatırımların arttığı öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Fikrim Yok"; %50,0'si "Katılıyorum" ve %37,5'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise tamamı "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Anket sonuçlarından da görüldüğü gibi sportif etkinlikler bir şehrin dışarı açılmasını zorunlu kılar. Bu vesile ile belediyeler çevrelerine çeki düzen vererek, daha etkili ve faydalı yönetimin olduğu izlenimini yaratmak isterler. Nitekim bu durum araştırma sonuçlarına da yansımıştır.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerin harcama yapmaktan kaçındığı öncülüne katılımcılardan erkeklerin %50,0'si “Katılmıyorum”; %37,5'i “Fikrim Yok” ve %12,5'i “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %66,7'si “Fikrim Yok” ve %33,3'ü “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Her ne kadar katılımcıların geneli maçlar için gelenlerin harcama yapmaktan kaçınmadığını belirtse de, yinede bir grup katılımcıya göre gelenler kuru kalabalık olup, çok fazla harcama yapmamaktadır. Bu durum biraz da bayram önceleri pazarda yapılan pazarcı röportajlarına benzemektedir. Kimileri bu konuda ciddi düşünürken, kimileri karamsar tablo çizmenin daha faydalı olacağı gibi ilginç bir inanışa sahiptir.

Katılımcılara yöneltilen maçlardan sonra dükkânların görünümünün değiştiği öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i “Fikrim Yok” ve %87,5'i “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü “Fikrim Yok”; %33,3'ü “Katılıyorum” ve %33,3'ü “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Katılımcıların da belirttiği gibi şehrin görünümü ve şehirdeki dükkânların görünümü maçlardan sonra değişmiştir. Bu durumun gelişen ekonomi ile de ilgisi olsa da, sportif faaliyetlerin getirisini de gösteren bir olgu olduğu da unutulmamalıdır.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerden sonra şehirdeki mağaza sayısının arttığı öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0'i “Fikrim Yok”; %50,0'si “Katılıyorum” ve %25,0'i “Kesinlikle Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise tamamı “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Burada da dikkati çeken bir nokta, bayan katılımcıların mağaza sayısındaki artışı en fazla hissetmesidir. Ülkemizde kadın eşittir alış veriş anlayışına ironik bir gönderme yapan bu sonuç yine sporun ekonomiye katkısını göstermesi açısından önemlidir.

Katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerin çok küfür ettiği öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i “Katılmıyorum”; %75,0'i “Fikrim Yok”; ve %12,5'i “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü “Katılmıyorum”; %33,3'ü “Fikrim Yok” ve %33,3'ü “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Bayanlara göre maçlara gelenler küfür etmektedir. Bunun yanında erkekler küfrü biraz daha normal kabul ettiklerinden, bu durum onları çok fazla rahatsız etmemektedir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerden sonra şehirdeki kültürün bozulduğu öncülüne katılımcılardan erkeklerin %25,0'i "Kesinlikle Katılmıyorum"; %50,0'si "Katılmıyorum" ve %25,0'i "Fikrim Yok" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %66,7'si "Kesinlikle Katılmıyorum" ve %33,3'ü "Katılmıyorum" yanıtını vermişlerdir. Araştırmaya katılanların geneli kültürlerinin maçlara gelenlerle bozulmayacağı yönünde kanaate sahiptir. Zaten yüzyıllardır batıya, doğuya, Arap ve Balkan yarım adalarına kök salan Türk kültürü, o kültürleri etkilese de, kendisi çok fazla etkilenmemiştir. Bu durum Tavşanlı için de geçerlidir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçların kültür transferine yardım ettiği öncülüne katılımcılardan erkeklerin %50,0'si "Fikrim Yok"; %37,5'i "Katılıyorum" ve %12,5'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Kesinlikle Katılmıyorum" ve %66,7'si "Fikrim Yok" yanıtını vermişlerdir. Kültür transferine verilen yanıtlarla kültürel bozunmaya verilen yanıtlar arasında çelişki varmış gibi görünse de aslında, kültür transferi ve kültürel bozunma ayrı kavramlardır. Nitekim bu ayrımı net bir şekilde yapan erkek katılımcılar da aynı fikirde olduklarını göstermişlerdir.

Katılımcılara yöneltilen maçlara gelenlerin çevreye zarar verdikleri öncülüne katılımcılardan erkeklerin %12,5'i "Kesinlikle Katılmıyorum"; %75,0'i "Katılmıyorum" ve %12,5'i "Fikrim Yok" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise %33,3'ü "Katılmıyorum"; %33,3'ü "Fikrim Yok" ve %33,3'ü "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Küçük yerleşim birimlerinde genellikle spor müsabakalarına katılım fazladır ve çok fazla olay yaşanmaz. Bu durum Tavşanlı ilçesinde de geçerlidir. Maçlara katılan dışarıdan gelen taraftar da çok fazla olay çıkarmamakta ve çevreye zarar vermemektedir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen maçlarla birlikte dostluk duygularının pekiştiği öncülüne katılımcılardan erkeklerin %62,5'i "Katılıyorum" ve %37,5'i "Kesinlikle Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Bayan katılımcıların ise tamamı "Katılıyorum" yanıtını vermişlerdir. Genellikle Tavşanlı halkı sahip oldukları spor kulübünün getirisi olan şehirlerinde oynanan maçların getirilerinden memnundurlar. Bu durumun dostluk duygularını da pekiştirdiği fikrindedirler.

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde, şehrin futbol kulübünü benimsediği, halkın maçların gerek sosyo-ekonomik, gerekse sosyo-kültürel getirilerinden memnun olduğu görülmektedir. Anket sorularının tek tek analizinden görüldüğü kadarı ile de halkın en çok memnuniyet nedeni ekonomik nedenlerdir. Her ne kadar sosyal ve kültürel değerler önemli olsa da, günümüz liberal ekonomi ortamında maalesef ekonomi genellikle ilk planda gelmektedir. Ancak medyada bir zamanlar yaygın olarak gösterilen bilinçsiz taraftar tablosunun aksine günümüzde spor seyircisi oldukça kültürlü ve bilinçlidir. Bu sonuç araştırmanın anket sonuçlarına da yansımıştır.

6. SONUÇ

Yapılan bu araştırmada, profesyonel futbol kulüplerinin Őehirin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel değerleri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Araştırmada hipotezler çerçevesinde bazı sonuçlara ulaşılmıştır.

“Şehir Sakinlerinin Profesyonel Futbol Takımlarını Benimsemeleri” konusundaki hipoteze verilen öncüller çerçevesinde elde edilen bulguların sonuçları Şu Şekilde özetlenmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarını yakından takip ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarıyla gurur duyduklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarını yakından takip ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarını yeterince tanıdıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarının lig durumundan memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlar incelendiğinde ilçe sakinlerinin genelinin Şehirlerinde bulunan takımı benimsedikleri ve destekledikleri görölmektedir. Bu durumun da Şehrin sosyal yapısı üzerindeki etkisinin olduğunu öncüllere verilen yanıtlar çerçevesinde belirtebiliriz.

“Şehir Sakinlerinin Maç İçin Dışarıdan Gelenlere İlişkin Görüşleri” hipotezine ilişkin öncüllerin analiz sonuçları Şunlardır. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçların olumlu etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarının Şehirlerine katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için dışarıdan gelen taraftarın Şehrin düzenini bozmadığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarının maçları için dışarıdan gelen taraftardan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar sayesinde yeni insanlarla tanışma fırsatı bulduklarını belirtmişlerdir.

Şehir sakinlerinin geneli maçlar için dışarıdan gelenler hakkında olumlu düşüncelere sahiptir. Tavşanlı ilçesinde yaşayan vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu maçlar sayesinde şehre renk geldiği, dışarıdan gelenlerin olumlu kültürel değerler getirdiği ve dostluk duygularını pekiştirdiği görüşündedir.

“Maç İçin Dışarıdan Gelenlerin Şehir Ekonomisine Katkıları” hipotezine ilişkin analiz sonuçları şunlardır. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu takımlarının maçları için dışarıdan gelen taraftarlar sayesinde esnafın gelirinin arttığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gereğinden fazla harcamanın yapıldığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar sonrasında belediyenin yaptığı yatırımların arttığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerin harcama yapıp yapmadığı konusunda hemfikir değillerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlardan sonra şehirdeki dükkânların görünümünün değiştiğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerden sonra şehirdeki mağaza sayısının arttığını belirtmişlerdir.

Öncül sonuçlarından da görüleceği gibi şehir sakinleri maçların ekonomik yönden getirilerinin olduğu konusunda hemfikirdir. Katılımcılara göre maçlardan sonra şehirde mağaza sayısı artmış, şehirdeki dükkân ve esnafın vizyonu değişmiş, belediye yatırımları artmıştır.

“Şehir Sakinlerinin Maç İçin Gelenlerden Memnuniyeti” hipotezine ilişkin öncüllerden elde edilen analiz sonuçları şunlardır. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerin çok fazla küfür ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerin şehirdeki kültürü bozmadığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçların kültürel transfere katkı sağlamadığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlar için gelenlerin çevreye zarar vermediklerini

belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu maçlarla beraber dostluk duygularının pekiştiğini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlardan da görüleceği gibi şehir sakinleri maçlar için gelen taraftardan memnundur. Spor genel olarak haftalık iş ve diğer streslerden bunalan insanların rahatlamak için takip ettikleri aktivitelerdir. Küçük yerleşim birimlerinde insanla daha az stres oldukları için maçlarda yaşanan boşalma daha azdır ve tam bir “fair play” olgusu yaşanmaktadır. Bunun yanında münferit olarak az da olsa olaylar yaşansa da genellikle küçük yerleşim birimlerinde maçlar daha çok sakin geçmektedir ve halk maçların bu şekilde seyirinin sosyal ve ekonomik getirisinden memnundur.

7. ÖNERİLER

Yapılan bu araştırmada profesyonel bir futbol kulübünün Şehrin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapısı üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırmada Tavşanlı ilçesi örnek seçilmiştir. Bu bağlamda araştırmada basit düzeyde bir takım eksiklikler olabilir. Böyle bir çalışmada daha sonraki çalışmalara şu öneriler getirilebilir:

- Araştırma kapsamı genişletilerek, sonuçların daha da genel bir kapsamda değerlendirilmesi sağlanabilir.
- Araştırma örnekleme genişletilerek, araştırmanın bölgesel bazda yapılması sağlanabilir.
- Araştırmada kullanılan istatistiki yöntem genişletilerek, diğer demografilere göre de görüşler arası fark değerlendirilebilir.
- Araştırma sonuçları uygulama alanında örnek teşkil edecek şekilde illerin ve ilçelerin profesyonel spor kulübü sahibi olmaları teşvik edilebilir.
- Araştırmada elde edilen bulgular ve toplanan veriler ileriki araştırmalara kaynak teşkil edecek şekilde kullanılabilir.

KAYNAKLAR

1. Abbas, Z. B.,(1997) “*Makedonya Türkleri’nin Sosyo-kültürel Yapısı*”, T.C. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s:7,9, Ankara
2. Acet M. (2001) *Futbol Seyircisini Fanatik ve Saldırgan Olmaya Yönelten Sosyal Faktörler*. Doktora Tezi. Ankara, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 2001. s.12, 15, 24, 48
3. Acet M. Sporda Saldırganlık ve Şiddet. İstanbul, Morpa Yayınları, 2005. s.20, 27, 39,66
4. Alagöz, Z. (1973). *Beden Eğitiminin Anlamı, Toplumda ve Eğitimde Önemi*. İstanbul: Gelişim Yayınları.
5. Alparslan T. ve Kılıçgil E. (2005) *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sosyo Kültürel Yapı - Meslek Seçimi İlişkisi*, SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, III (1) 17-26
6. Alpman, C. (1972). *Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Sporun Çağlar Boyunca Gelişimi*. İstanbul: G.S.B. yayınları,
7. Ataman, G. (2001), *İşletme Yönetimi*, Türkmen Kitapevi, İstanbul, s. 2–14, 16, 17
8. Aygün, K. Z. ve İmamoğlu, O. “*Value Domains of Turkish Adults and University Students*”, *The Journal of Social Psychology*, June, 142 (3), 2002, ss. 333-351.
9. Bebek, S.(2001), *Bölgesel Ekonomide Hizmet Sektörü*, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye ve Ekonomi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
10. Biçer, T. (1994), *Ekonomik Birim Olarak Spor İşletmelerinin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 34, 144, 38–39, 42–50, 56–58, 60–70, 75, 78–79, 84–86
11. Bourdieu, P. ve Wacquant, L. J. D. *Düşünümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar*, İletişim Yayıncılık, İstanbul, 2003.
12. Can,Y., Soyer, F., (2000) “*Spor Hizmetlerinde Verimliliği Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi*”, 1.Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi,Cilt:2,s.182-200, Ankara
13. Cankalp, M. (2002), *Sporda Yönetim ve Organizasyon*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s. 50, 128, 138, 139

14. Coşkun H., (1999) “*Bir Tutundurma Aracı Olarak Spor Sponsorluğu*”, Gazi BESBD, 4, 3: 63-68,
15. Çavdarıcı, M. *Türkiye’de Sosyal Değerlerin Aşınması ve Kültür Sömürgeciliği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2002.
16. Cotuksoken, B. “*Değerler, Toplum/Topluluk-Birey*”, http://www.maltepe.edu.tr/05_haber/reh_sempozyum/betul_cotuksoken.doc, 9.10.2009.
17. Demirci, N. (7926), *Sporda Yönetim – Teşkilatlanma ve Organizasyonlar*, Milli Eğitim Basım Evi, Ankara, s. 13, 14, 75–77
18. Devecioğlu, S. *Spor Klüplerinde İnovasyon Yönetimi*,
19. Devecioğlu, S. (2004) *Halka Arz Edilen Spor Kulüplerinin Sportif Başarıları İle Piyasa Değerleri Arasındaki İlişki*, SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, II (1) 11-18
20. Devecioğlu, S., (1996) *Fırat Havzasındaki Spor Teşkilatlarının Sporun Yaygınlaştırılmasına Katkıları*, Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü , Beden Eğitimi ve Spor A.B.D., Yüksek Lisans Tezi, Elazığ,
21. Devecioğlu, S. ve Sarıkaya M. (2006) Sporcu Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Değişkenler Işığında Profillerinin Belirlenmesi, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 2 Sayfa: 301-314, ELAZIĞ
22. Devecioğlu, S. ve Sarıkaya M. (2005) Sporun Bölgesel Kalkınmadaki Rolü, *Doğu Anadolu Sempozyumu (Bölgesel Kalkınmada Yeni Ufuklar)* Elazığ, 23-25 Mayıs 2005 Sözel
23. Dikici, A. “Geleneklerin Toplumdaki Yeri ve Önemi”, *Elazığ Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.11, S. 2, 2001, ss.251-258.
24. Dorukkaya,Ş. ve Kıratlı,A., (1998) *Türkiye’de Futbol Kulüpleri’nin Şirketleşmesi, Halka açılması, Finansmanı ve Vergileme*, Dünya yayıncılık, İstanbul
25. Ekren, A. N. ve Çağlar B., (2003) Spor Ekonomisi Teorik Bir Çerçeve , *Active Dergisi*, Eylül-Ekim
26. Elmas, G. (2002) *Küreselleşme Sürecinde Bölgesel Dengesizlikler*, Nobel Yayım-Dağıtım, s.5
27. Erkal, M., (1984) *Sosyal Meselelerimiz ve Sosyal Değişme*, Mayaş Yayınları, s:57,58, Ankara

28. Fişek, K. (1998), *Türkiye’de ve Dünya’da Spor Yönetimi*, Bağırhan Yayınevi, 2. Baskı, Ankara, s. 80–86, 203, 205, 272–224, 451–456
29. Fişek K., (1980), *Spor Yönetimi*, A. Ü. S. B. F. Yayınları No: 445 Ankara.
30. Giddens, A. (2000) *Sosyoloji*, Yayına Hazırlayanlar: Hüseyin Özel, Cemal Güzel, Toplumbilim-Siyaset bilim /06, Ankara, Ayraç Yayınevi,.
31. Güzel, S., “*Sosyo-kültürel Yapı ve Değerler*”, T.C. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s:7,9,10, Konya, 2001.
32. Göral, M., *Sosyolojik Açısından Spor*, Yüksek Lisans Ders Notları
33. İmamoğlu, A.F., (1992) “İki binli Yıllara Doğru Türk Sporuna Üzerine Bazı Gözlemler”, *G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:8, Sayı:1, Ankara, s.9,
34. İzveren, A. (1980) Toplumsal Törebilim (Sosyal Ahlak), *Ankara İktisadi Ve Ticari İlimler Akademisi Yayını* No:130, Ankara, Kalite Matbaası
35. Kalkavan, A.; Acet, M.; Özdilek, Ç.; Karavelioğlu, M. B.; Koç, H.; Şinforoğlu, O. T. (2008) Minik ve Miniminiklerde Lig Müsabakalarına Katılan Futbolcuların Sporda Saldırganlık ve Şiddet Anlayışlarının İncelenmesi, *FBK 100. Yıl Spor Bilimleri Kongresi*
36. Kalyon, H. “Sosyoloji ile İlgili Kavramlar”,
<http://www.sosyalhizmetuzmani.org/temelkavram.htm>, 09.09.2005.
37. Karaküçük, S. (1997), *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*, Seran Ofset, Geliştirilmiş 2. Baskı, Ankara, s. 149–172
38. Karasüleymanoğlu, A. (1992), *Yeni Boyutuyla Spor*, Engin Yayınları, Denemeler Dizisi 1, 3. Baskı, Ankara.
39. Kurtkan, A., (1974), *Genel Sosyoloji*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, İstanbul, s, 103.
40. Kurt, M., Atayman. V., (1997) *Modern Sporun Dünü ve Bugünü*, Sorun Yayınları, İstanbul
41. Koçel, T. (1923), *Yönetim Kavram ve Teknikleri*, Uluslar arası Eğitim Müdürlüğü Yayınları, İstanbul, s. 69
42. Koçel, T. (1993), *İşletme Yöneticiliği*, Beta Yayın Dağıtım, İstanbul, s. 11–12, 112–113, 116, 131-132, 145
43. Koçel, T. (1995), *İşletme Yöneticiliği*, Beta Basın Yayım Dağıtım, 5. Baskı, İstanbul, s.34–37, 60–62

44. Mottier, V. Masculine domination: gender and power in Bourdieu's writings. *Feminist Theory*, 3, 3, 345-359, 2002.
45. Nirun, N. Ve Cihat M. O. (1980) "Türk Sosyo-Kültür Yapısı İçinde Adetler, Örfler, Görenekler, Gelenekler", Milli Kültür Unsurlarımız Üzerinde Genel Görüşler, Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 46, , ss. 251-264.
46. Serarşlan, M. Z. (1980): "Sporun Toplumla Yaygınlaştırılmasında Pazarlama Tekniklerinden Yararlanma", Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
47. Schaefer, Richard T. ve Robert P. (1995) *Lamm. Sociology*, 5. Baskı, Illinois, McGraw Hill Inc.
48. Swartz, D. (1997) *Culture and Power: The Sociology of Pierre Bourdieu*, University of Chicago Press, Chicago,
49. Sunay. H., (2000) Türkiye'de Sporun Yaygınlaştırılması, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:147
50. Ozankaya, O. (1999) *Toplumbilim*, Genişletilmiş 10. Basım, Cem Yayınevi, İstanbul, Eylül
51. Özkalp, E. (1990), *Sosyolojiye Giriş*, (4.Basım), Anadolu Üniversitesi Basımevi, Eskişehir.
52. Polama, M. M., (1993) "Çağdaş Sosyoloji Kuramları", (çev: H. ERBAŞ), Gündoğan Yayınları, s:154,155,224, Ankara
53. Talas,C., (1999) *Ekonomik Sistemler*, 5. Baskı, s.31, İmge Kitapevi, Ankara
54. Thio, Al. (1992) *Sociology: An Introduction*, 3. Baskı, New York, Harper Collins Publisher
55. Tortop, N., İşbir, E., Aytaç, B. (1993), *Yönetim Bilimi*, Yargı Yayınları, Ankara, s. 23, 72, 74, 76-78, 80-81, 2144
56. Tepperman, L. Ve Michael R. (1995) *Macro/Micro: A Brief Introduction to Sociology*, 2. Baskı, Scarborough, Ontario, Prentice-Hall Canada Inc.
57. TFF, (2003) *Üye Federasyonlara Yönelik Sirküler*, Ankara
58. Tüsiad, (1991) Türkiye Değerler Araştırması. *Türk Toplumunun Değerleri*, Yayın No: TUSİAD-T/91, İstanbul, Boyut Matbaacılık

59. Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu (1999), *Ülkemizdeki Spor Kulübü Sayısı ve Oranları*, Doküman, Ankara
60. Ulusoy A. Ve Vural T. (2001) Kentleşmenin Sosyo-Ekonomik Etkileri, *Belediye Dergisi*, Cilt:7, Sayı:12, Haziran
61. Voigt, D., (1998), *Spor Sosyolojisi*, (çev: A, Atalay), s.143 İstanbul.
62. Yavilioglu,C.(2000), Ekonomik Kalkınma ve Motivasyon İlişkisi, Cumhuriyet Üniversitesi, İ.İ..B.F. İktisat Bölümü, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 2,Sayı 2
63. Zanden, J. ve Vander W. (1993) *Sociology: The Core*, 3. Baskı, New York, McGraw-Hill Inc., 1993.

İnternet Kaynakları

64. <http://www.enfal.de/sosyalbilimler/e/034.htm>
65. <http://www.sanliurfasembol.com/ydetay.php?id=723>
65. <http://tr.wikipedia.org/wiki/K%C3%BCl%C3%BCr>
66. <http://www.anadilim.org>
67. <http://www.anadilim.org/Makale-K%C3%BCl%C3%BCr%C3%BCn-Unsurlar%C4%B1-Nelerdir-19>
68. <http://www.fesam.org/uzman/km006.php>.
69. <http://www.cgdbursa.org/cagdas200306icerik.asp>
70. <http://politics.ankara.edu.tr/~erdogan/spor2000.html>
71. http://www.tavsanli.bel.tr/_tavsanliveyasam/tarihcevetanitim.php
72. <http://www.tavsanlilinyitspor.com/tarihce.asp>
73. <http://www.ekutahya.com/News-file-article-sid-1405.html>

EKLER

Ek.1. Anket Formu

Ek.2. Veri Formu

Ek.3. Veriler

Ek.4. İstatistik Sonuçları

Ek.1. Anket Formu Örneği

Değerli Katılımcı,

Bu anket çalışması, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalı için yürütülmekte olan “Profesyonel Bir Takımın Şehrin Sosyo-Kültürel Ve Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkisi (Tavşanlı T.K.İ. Linyit Spor Örneği)” isimli tez çalışmasında kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Sorulara, size en yakın olan cevabı verebilirsiniz. Araştırmada elde edilen bilgiler tamamen araştırma amaçlı kullanılacaktır.

Çocuğunuz için daha iyi bir gelecek sağlamayı ve gelecek araştırmalara örnek teşkil etmeyi amaçlayan bu çalışmaya yapmış olduğunuz değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Alpaslan EKİZ

Y.Lisans Öğrencisi

Kişisel Bilgiler

Yaş : () 20-25 () 26-30 () 31-35 () 144-45 () 46 ve üstü
 Eğitim Durumu : () İlköğretim () Lise () Lisans () Lisansüstü
 Cinsiyet : () Bay () Bayan
 Aylık Gelir Durumu : () 500–1000 TL () 1001–1500 TL () 1501-2000TL () 2001–2500 TL () 2501-3000 TL () 3001 TL ve üstü
 Meslek Grubu : () Serbest () Memur () Esnaf () Diğer

No

ANKET SORULARI

Kesinlikle
Katılmıyorum
Katılmıyorum
Fikrim
Yok
Katılıyorum
Kesinlikle
Katılıyorum

- 1 Futbol takımımı yakından takip ediyorum.
- 2 Futbol takımımızın olması beni gururlandırıyor.
- 3 Takımımızın maçlarını sürekli takip ederim.
- 4 Takımımın oyuncularını biliyorum.
- 5 Takımımın ligdeki durumundan memnunum.
- 6 Takımımın maçları şehre olumlu getiriler katar.
- 7 Maçlar için şehir dışından gelenler şehrimizi tanıma fırsatı buluyor.
- 8 Maçlar için gelenler şehrin düzenini bozuyor.
- 9 Maçlar için şehrimize gelenlerden memnunum.
- 10 Maçlar sayesinde yeni insanlar tanıyorum.
- 11 Maçlar sayesinde esnafın geliri artıyor.
- 12 Maçlar yüzünden çok gereksiz harcamalar yapılıyor.
- 13 Maçlardan sonra belediyenin yaptığı yatırımlar arttı.
- 14 Maça gelen misafirler elini cebine atmıyor.

- 15 Maçlar sayesinde pek çok esnafın dükkanının görünümü değişti.
- 16 Maçlar sayesinde şehirdeki mağaza sayısı arttı.
- 17 Maçlara gelenler çok küfür ediyor.
- 18 Maçlara gelenler kültürümüzü bozuyor.
- 19 Maçlara gelenler farklı kültürleri de beraberinde getiriyor.
- 20 Maçlara gelenler çevreye zarar veriyor.
- 21 Maçlara gelenler dostluk duygularının pekişmesini sağlıyor.

Ekleme İstedikleriniz:

.....
.....
.....

Ek.3. Veriler

Kişi No	Yaş	Eğitim	Cinsiyet	Gelir	s1	s2	s3	s4	s5	s6	s7	s8	s9	s10	s11	s12	s13	s14	s15	s16	s17	s18	s19	s20	s21
1	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
2	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	3	2	4	4
3	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
4	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
5	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
6	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
7	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
8	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
9	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
10	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
11	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
12	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
13	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
14	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
15	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
16	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
17	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
18	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
19	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
20	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
21	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
22	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
23	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
24	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
25	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
26	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
27	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
28	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
29	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
30	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
31	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
32	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
33	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
34	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
35	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
36	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
37	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
38	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
39	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
40	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
41	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
42	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
43	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5

44	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
45	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
46	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
47	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
48	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
49	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
50	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
51	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
52	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
53	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
54	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
55	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
56	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
57	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
58	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
59	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
60	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
61	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
62	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
63	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
64	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
65	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
66	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
67	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
68	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
69	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
70	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
71	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
72	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
73	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
74	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
75	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
76	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
77	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
78	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
79	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
80	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
81	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
82	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
83	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
84	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
85	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
86	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
87	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
88	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
89	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
90	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
91	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
92	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
93	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
94	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
95	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5

96	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
97	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
98	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
99	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
100	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
101	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
102	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
103	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
104	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
105	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
106	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
107	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
108	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
109	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
110	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
111	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
112	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
113	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
114	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
115	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
116	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
117	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
118	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
119	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
120	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
121	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
122	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
123	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
124	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
125	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
126	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
127	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
128	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
129	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
130	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
131	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
132	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
133	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
134	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
135	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
136	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
137	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
138	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
139	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
140	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
141	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
142	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
143	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
144	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
145	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
146	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
147	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5

148	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
149	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
150	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
151	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
152	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
153	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
154	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
155	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
156	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
157	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
158	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
159	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
160	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
161	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
162	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
163	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
164	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
165	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
166	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
167	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
168	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
169	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
170	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
171	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
172	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
173	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
174	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
175	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
176	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
177	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
178	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
179	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
180	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
181	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
182	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
183	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
184	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
185	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
186	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
187	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
188	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
189	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
190	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
191	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
192	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
193	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
194	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
195	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
196	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
197	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
198	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
199	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4

200	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
201	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
202	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
203	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
204	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
205	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
206	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
207	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
208	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
209	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
210	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
211	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
212	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
213	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
214	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
215	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
216	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
217	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
218	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
219	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
220	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
221	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
222	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
223	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
224	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
225	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
226	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
227	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
228	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
229	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
230	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
231	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
232	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
233	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
234	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
235	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
236	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
237	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
238	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
239	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
240	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
241	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
242	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
243	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
244	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
245	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
246	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
247	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
248	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
249	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
250	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
251	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4

252	4	3	1	3	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5	
253	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
254	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
255	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
256	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
257	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
258	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
259	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
260	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
261	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
262	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
263	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
264	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
265	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
266	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
267	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
268	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
269	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
270	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
271	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
272	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
273	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
274	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
275	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
276	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
277	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
278	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
279	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
280	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
281	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
282	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
283	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
284	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
285	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
286	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
287	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
288	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
289	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
290	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
291	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
292	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
293	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
294	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
295	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
296	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
297	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
298	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
299	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
300	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
301	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
302	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
303	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4

304	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
305	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
306	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
307	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
308	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
309	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
310	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
311	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
312	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
313	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
314	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
315	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
316	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
317	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
318	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
319	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
320	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
321	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
322	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
323	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
324	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
325	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
326	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
327	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
328	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
329	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
330	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
331	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
332	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
333	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
334	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
335	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
336	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
337	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
338	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
339	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
340	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
341	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
342	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
343	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
344	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
345	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
346	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
347	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
348	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
349	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
350	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
351	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
352	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
353	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
354	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
355	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4

356	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
357	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
358	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
359	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
360	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
361	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
362	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
363	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
364	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
365	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
366	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
367	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
368	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
369	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
370	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
371	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
372	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
373	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
374	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
375	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
376	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
377	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
378	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
379	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
380	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
381	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
382	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
383	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
384	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
385	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
386	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
387	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
388	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
389	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
390	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
391	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
392	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
393	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
394	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
395	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
396	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
397	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
398	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
399	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
400	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
401	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
402	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
403	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
404	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
405	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
406	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
407	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4

408	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
409	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
410	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
411	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
412	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
413	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
414	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
415	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
416	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
417	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
418	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
419	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
420	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
421	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
422	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
423	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
424	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
425	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
426	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
427	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
428	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
429	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
430	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
431	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
432	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
433	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
434	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
435	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
436	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
437	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
438	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
439	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
440	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
441	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
442	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
443	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
444	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
445	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
446	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
447	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
448	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
449	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
450	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
451	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
452	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
453	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
454	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
455	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
456	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
457	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
458	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
459	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4

460	4	2	2	2	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4	
461	4	3	1	3	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5	
462	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4	
463	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
464	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
465	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
466	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
467	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
468	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
469	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
470	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
471	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
472	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
473	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
474	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
475	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
476	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
477	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
478	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
479	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
480	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
481	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
482	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
483	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
484	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
485	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
486	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
487	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
488	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
489	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
490	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
491	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
492	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
493	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
494	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
495	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
496	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
497	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
498	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
499	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
500	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
501	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
502	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
503	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
504	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
505	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
506	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
507	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
508	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
509	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
510	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
511	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4

512	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
513	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
514	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
515	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
516	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
517	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
518	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
519	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
520	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
521	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
522	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
523	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
524	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
525	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
526	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
527	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
528	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
529	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
530	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
531	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
532	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
533	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
534	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
535	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
536	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
537	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
538	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
539	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
540	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
541	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
542	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
543	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
544	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
545	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
546	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
547	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
548	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
549	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
550	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
551	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
552	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
553	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
554	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
555	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
556	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
557	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
558	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
559	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
560	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
561	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
562	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
563	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4

564	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
565	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
566	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
567	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
568	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
569	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
570	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
571	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
572	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
573	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
574	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
575	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
576	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
577	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
578	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
579	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
580	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
581	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
582	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
583	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
584	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
585	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
586	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
587	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
588	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
589	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
590	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
591	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
592	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
593	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
594	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
595	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
596	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
597	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
598	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
599	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
600	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
601	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
602	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
603	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
604	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
605	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
606	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
607	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
608	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
609	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
610	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
611	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
612	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
613	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
614	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
615	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5

616	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
617	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
618	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
619	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
620	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
621	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
622	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
623	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
624	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
625	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
626	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
627	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
628	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
629	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
630	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
631	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
632	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
633	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
634	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
635	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
636	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
637	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
638	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
639	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
640	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
641	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
642	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
643	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
644	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
645	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
646	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
647	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
648	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
649	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
650	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
651	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
652	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
653	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
654	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
655	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
656	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
657	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
658	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
659	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
660	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
661	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
662	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
663	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
664	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
665	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
666	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
667	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5

668	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
669	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
670	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
671	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
672	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
673	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
674	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
675	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
676	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
677	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
678	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
679	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
680	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
681	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
682	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
683	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
684	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
685	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
686	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
687	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
688	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
689	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
690	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
691	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
692	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
693	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
694	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
695	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
696	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
697	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
698	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
699	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
700	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
701	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
702	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
703	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
704	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
705	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
706	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
707	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
708	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
709	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
710	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
711	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
712	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
713	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
714	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
715	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
716	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
717	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
718	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
719	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5

720	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
721	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
722	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
723	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
724	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
725	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
726	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
727	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
728	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
729	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
730	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
731	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
732	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
733	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
734	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
735	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
736	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
737	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
738	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
739	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
740	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
741	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
742	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
743	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
744	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
745	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
746	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
747	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
748	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
749	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
750	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
751	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
752	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
753	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
754	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
755	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
756	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
757	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
758	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
759	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
760	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
761	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
762	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
763	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
764	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
765	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
766	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
767	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
768	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
769	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
770	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
771	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4

772	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
773	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
774	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
775	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
776	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
777	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
778	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
779	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
780	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
781	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4
782	1	1	1	2	2	4	4	1	1	4	2	2	3	3	4	3	4	3	4	4	3	2	3	2	4
783	1	1	1	2	4	4	4	2	1	4	4	2	3	3	4	4	4	3	4	4	3	2	3	2	4
784	2	1	1	2	4	4	3	5	3	4	3	3	4	3	4	4	4	2	4	4	3	2	4	2	4
785	3	1	1	2	4	4	3	5	3	4	4	3	4	2	4	4	5	2	4	3	3	3	4	1	5
786	3	2	1	3	4	3	3	4	2	4	4	2	4	3	4	5	5	3	4	4	2	2	3	2	4
787	5	2	2	3	3	4	5	4	5	3	4	3	4	2	4	4	5	4	5	4	2	2	3	2	4
788	4	2	1	3	5	5	5	4	4	3	5	3	4	4	5	4	4	4	4	3	3	1	4	3	5
789	4	1	2	2	2	5	5	4	4	5	4	2	5	4	5	3	5	3	4	4	3	1	3	3	4
790	4	2	2	2	5	5	5	3	5	5	4	2	5	4	3	3	5	3	3	4	4	1	1	4	4
791	4	3	1	3	5	5	5	2	5	4	1	2	5	4	3	3	3	2	3	5	4	3	3	2	5
792	5	2	1	2	5	4	2	5	3	4	5	2	4	4	4	4	5	2	4	5	3	1	5	2	4

Ek.4. İstatistik Testi Sonuçları

Genel Özellikler

yas

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 20-25	144	18,2	18,2	18,2
26-30	72	9,1	9,1	27,3
31-35	144	18,2	18,2	45,5
36-45	288	36,4	36,4	81,8
46 ve üstü	144	18,2	18,2	100,0
Total	792	100,0	100,0	

egitim

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid ilköğretim	360	45,5	45,5	45,5
lise	360	45,5	45,5	90,9
lisans	72	9,1	9,1	100,0
Total	792	100,0	100,0	

cinsiyet

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid bay	576	72,7	72,7	72,7
bayan	216	27,3	27,3	100,0
Total	792	100,0	100,0	

gelir

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 2	504	63,6	63,6	63,6
3	288	36,4	36,4	100,0
Total	792	100,0	100,0	

S 1. Futbol takımını yakından takip etme görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s1				Total
			katılmıyorum	fikrim yok	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	0	288	216	576
		% within cinsiyet	12,5%	,0%	50,0%	37,5%	100,0%
	bayan	Count	72	72	0	72	216
		% within cinsiyet	33,3%	33,3%	,0%	33,3%	100,0%
Total		Count	144	72	288	288	792
		% within cinsiyet	18,2%	9,1%	36,4%	36,4%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	338,250 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	404,618	3	,000
Linear-by-Linear Association	83,788	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 2. Futbol takımının varlığından gururlanma görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s2			Total
			fikrim yok	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	360	144	576
		% within cinsiyet	12,5%	62,5%	25,0%	100,0%
	bayan	Count	0	72	144	216
		% within cinsiyet	,0%	33,3%	66,7%	100,0%
Total		Count	72	432	288	792
		% within cinsiyet	9,1%	54,5%	36,4%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	126,500 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	139,611	2	,000
Linear-by-Linear Association	121,086	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 3. Takımın maçlarını takip etme görüşler arasındaki fark

Crosstab

			s3				Total
			katılmıyorum	fikrim yok	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	216	144	144	576
		% within cinsiyet	12,5%	37,5%	25,0%	25,0%	100,0%
	bayan	Count	0	0	0	216	216
		% within cinsiyet	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Total		Count	72	216	144	360	792
		% within cinsiyet	9,1%	27,3%	18,2%	45,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	356,400 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	443,581	3	,000
Linear-by-Linear Association	271,906	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 4. Takımın oyuncularını bilme durumu arasındaki fark

Crosstab

			s4				Total
			kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	fikrim yok	katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	144	0	144	216
		% within cinsiyet	12,5%	25,0%	,0%	25,0%	37,5%
	bayan	Count	0	0	72	144	0
		% within cinsiyet	,0%	,0%	33,3%	66,7%	,0%
Total		Count	72	144	72	288	216
		% within cinsiyet	9,1%	18,2%	9,1%	36,4%	27,3%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	429,000 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	528,896	4	,000
Linear-by-Linear Association	2,560	1	,110
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 5. Takımın ligdeki durumundan memnun olma durumu arasındaki fark

Crosstab

			s5				Total
			kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	fikrim yok	katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	144	72	216	72	576
		% within cinsiyet	25,0%	12,5%	37,5%	12,5%	100,0%
	bayan	Count	0	0	0	72	216
		% within cinsiyet	,0%	,0%	,0%	33,3%	100,0%
Total		Count	144	72	216	144	792
		% within cinsiyet	18,2%	9,1%	27,3%	18,2%	27,3%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	368,500 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	453,548	4	,000
Linear-by-Linear Association	285,819	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 6. Takımın maçlarının şehre olumlu getiriler kattığı görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s6			Total
			fikrim yok	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	504	0	576
		% within cinsiyet	12,5%	87,5%	,0%	100,0%
	bayan	Count	72	0	144	216
		% within cinsiyet	33,3%	,0%	66,7%	100,0%
Total		Count	144	504	144	792
		% within cinsiyet	18,2%	63,6%	18,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	610,500 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	728,523	2	,000
Linear-by-Linear Association	90,635	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,27.

S 7. Maçlar için şehir dışından gelenlerin şehrin tanıtımına katkısı görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s7				Total
			kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	fikrim yok	katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	72	72	216	576
		% within cinsiyet	12,5%	12,5%	12,5%	37,5%	100,0%
	bayan	Count	0	0	0	216	216
		% within cinsiyet	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Total		Count	72	72	72	432	792
		% within cinsiyet	9,1%	9,1%	9,1%	54,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	247,500 ^a	4	,000
Likelihood Ratio	329,270	4	,000
Linear-by-Linear Association	29,663	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 8. Maçlar için gelenlerin şehrin düzenini bozduğu görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s8		Total
			katılmıyorum	fikrim yok	
cinsiyet	bay	Count	360	216	576
		% within cinsiyet	62,5%	37,5%	100,0%
	bayan	Count	144	72	216
		% within cinsiyet	66,7%	33,3%	100,0%
Total		Count	504	288	792
		% within cinsiyet	63,6%	36,4%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	1,179 ^b	1	,278		
Continuity Correction ^a	1,005	1	,316		
Likelihood Ratio	1,188	1	,276		
Fisher's Exact Test				,283	,158
Linear-by-Linear Association	1,177	1	,278		
N of Valid Cases	792				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 78,55.

S 9. Maçlar için şehre gelenlerden memnun olma durumu arasındaki fark

Crosstab

			s9			Total
			fikrim yok	katiliyorum	kesinlikle katiliyorum	
cinsiyet	bay	Count	144	360	72	576
		% within cinsiyet	25,0%	62,5%	12,5%	100,0%
	bayan	Count	0	72	144	216
		% within cinsiyet	,0%	33,3%	66,7%	100,0%
Total		Count	144	432	216	792
		% within cinsiyet	18,2%	54,5%	27,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	247,500 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	263,890	2	,000
Linear-by-Linear Association	220,333	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,27.

S 10. Maçlar sayesinde yeni insanlar tanıma görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s10			Total
			katılmıyorum	fikrim yok	katiliyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	288	216	576
		% within cinsiyet	12,5%	50,0%	37,5%	100,0%
	bayan	Count	72	0	144	216
		% within cinsiyet	33,3%	,0%	66,7%	100,0%
Total		Count	144	288	360	792
		% within cinsiyet	18,2%	36,4%	45,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	174,900 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	243,954	2	,000
Linear-by-Linear Association	1,939	1	,164
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,27.

S 11. Maçlar sayesinde esnafın gelirinin artması konusundaki görüşler arasındaki fark

Crosstab

			s11			Total
			fikrim yok	katiliyorum	kesinlikle katiliyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	432	72	576
		% within cinsiyet	12,5%	75,0%	12,5%	100,0%
	bayan	Count	72	72	72	216
		% within cinsiyet	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%
Total		Count	144	504	144	792
		% within cinsiyet	18,2%	63,6%	18,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	117,857 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	115,499	2	,000
Linear-by-Linear Association	,000	1	1,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,27.

S 12. Maçlar yüzünden çok gereksiz harcamalar yapıldığı görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s12			Total
			fikrim yok	katiliyorum	kesinlikle katiliyorum	
cinsiyet	bay	Count	144	360	72	576
		% within cinsiyet	25,0%	62,5%	12,5%	100,0%
	bayan	Count	144	72	0	216
		% within cinsiyet	66,7%	33,3%	,0%	100,0%
Total		Count	288	432	72	792
		% within cinsiyet	36,4%	54,5%	9,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	126,500 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	139,611	2	,000
Linear-by-Linear Association	121,086	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 13. Maçlardan sonra belediyenin yaptığı yatırımların artması konusundaki görüşler arasındaki fark

Crosstab

			s13			Total
			fikrim yok	katiliyorum	kesinlikle katiliyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	288	216	576
		% within cinsiyet	12,5%	50,0%	37,5%	100,0%
	bayan	Count	0	0	216	216
		% within cinsiyet	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Total		Count	72	288	432	792
		% within cinsiyet	9,1%	36,4%	54,5%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	247,500 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	329,270	2	,000
Linear-by-Linear Association	205,356	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 14. Maça gelen misafirlerin harcamadan çekinmesi konusundaki görüşler arasındaki fark

Crosstab

			s14			Total
			katılmıyorum	fikrim yok	katiliyorum	
cinsiyet	bay	Count	288	216	72	576
		% within cinsiyet	50,0%	37,5%	12,5%	100,0%
	bayan	Count	0	144	72	216
		% within cinsiyet	,0%	66,7%	33,3%	100,0%
Total		Count	288	360	144	792
		% within cinsiyet	36,4%	45,5%	18,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	174,900 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	243,954	2	,000
Linear-by-Linear Association	153,628	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,27.

S 15. Maçlar sayesinde pek çok esnafın dükkanının görünümünün değiştiği görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s15			Total
			fikrim yok	katiliyorum	kesinlikle katiliyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	504	0	576
		% within cinsiyet	12,5%	87,5%	,0%	100,0%
	bayan	Count	72	72	72	216
		% within cinsiyet	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%
Total		Count	144	576	72	792
		% within cinsiyet	18,2%	72,7%	9,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	292,875 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	294,483	2	,000
Linear-by-Linear Association	9,270	1	,002
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 16. Maçlar sayesinde şehirdeki mağaza sayısının arttığı görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s16			Total
			fikrim yok	katiliyorum	kesinlikle katiliyorum	
cinsiyet	bay	Count	144	288	144	576
		% within cinsiyet	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%
	bayan	Count	0	216	0	216
		% within cinsiyet	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Total		Count	144	504	144	792
		% within cinsiyet	18,2%	63,6%	18,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	169,714 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	239,778	2	,000
Linear-by-Linear Association	,000	1	1,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,27.

S 17. Maçlara gelenlerin küfürlü konuştuğu görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s17			Total
			katılmıyorum	fikrim yok	katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	432	72	576
		% within cinsiyet	12,5%	75,0%	12,5%	100,0%
	bayan	Count	72	72	72	216
		% within cinsiyet	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%
Total		Count	144	504	144	792
		% within cinsiyet	18,2%	63,6%	18,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	117,857 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	115,499	2	,000
Linear-by-Linear Association	,000	1	1,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,27.

S 18. Maçlara gelenlerin kültürü bozduğu görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s18			Total
			kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	fikrim yok	
cinsiyet	bay	Count	144	288	144	576
		% within cinsiyet	25,0%	50,0%	25,0%	100,0%
	bayan	Count	144	72	0	216
		% within cinsiyet	66,7%	33,3%	,0%	100,0%
Total		Count	288	360	144	792
		% within cinsiyet	36,4%	45,5%	18,2%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	138,600 ^a	2	,000
Likelihood Ratio	168,606	2	,000
Linear-by-Linear Association	136,086	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 39,27.

S 19. Maçlara gelenlerin farklı kültürleri de beraberinde getirdiği görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s19				Total
			kesinlikle katılmıyorum	fikrim yok	katılıyorum	kesinlikle katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	0	288	216	72	576
		% within cinsiyet	,0%	50,0%	37,5%	12,5%	100,0%
	bayan	Count	72	144	0	0	216
		% within cinsiyet	33,3%	66,7%	,0%	,0%	100,0%
Total		Count	72	432	216	72	792
		% within cinsiyet	9,1%	54,5%	27,3%	9,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	308,000 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	378,201	3	,000
Linear-by-Linear Association	282,794	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 20. Maçlara gelenlerin çevreye zarar verdiği görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s20				Total
			kesinlikle katılmıyorum	katılmıyorum	fikrim yok	katılıyorum	
cinsiyet	bay	Count	72	432	72	0	576
		% within cinsiyet	12,5%	75,0%	12,5%	,0%	100,0%
	bayan	Count	0	72	72	72	216
		% within cinsiyet	,0%	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%
Total		Count	72	504	144	72	792
		% within cinsiyet	9,1%	63,6%	18,2%	9,1%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	299,357 ^a	3	,000
Likelihood Ratio	315,125	3	,000
Linear-by-Linear Association	279,176	1	,000
N of Valid Cases	792		

a. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 19,64.

S 21. Maçlara gelenlerin dostluk duygularının pekişmesini sağladığı görüşleri arasındaki fark

Crosstab

			s21		Total
			katiliyorum	kesinlikle katiliyorum	
cinsiyet	bay	Count	360	216	576
		% within cinsiyet	62,5%	37,5%	100,0%
	bayan	Count	216	0	216
		% within cinsiyet	100,0%	,0%	100,0%
Total		Count	576	216	792
		% within cinsiyet	72,7%	27,3%	100,0%

Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	111,375 ^b	1	,000		
Continuity Correction ^a	109,492	1	,000		
Likelihood Ratio	166,028	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	111,234	1	,000		
N of Valid Cases	792				

a. Computed only for a 2x2 table

b. 0 cells (,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 58,91.